

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
„W REJONIE ULIC BÓŻNICZEJ I PÓŁNOCNEJ” – CZĘŚĆ B W POZNANIU

OPRACOWANIE:
ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH
MGR INŻ. AGNIESZKA WIECZORKIEWICZ

POZNAŃ, 14 LISTOPADA 2022 R./24 KWIETNIA 2023 R*/10 LIPCA 2023 R**/13 WRZEŚNIA 2023 R***

*NINIEJSZA PROGNOZA UWZGLĘDNIŁA ZMIANY WPROWADZONE W WYNIKU UWZGLĘDNIENIA TREŚCI UZYSKANYCH OPINII ORAZ DOKONANYCH UZGODNIEŃ

**NINIEJSZA PROGNOZA UWZGLĘDNIŁA ZMIANY PROJEKTU MPZP WPROWADZONE W WYNIKU PRZYJĘCIA AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

***NINIEJSZA PROGNOZA UWZGLĘDNIŁA ZMIANY PROJEKTU MPZP WPROWADZONE W WYNIKU PONOWNEGO UZGADNIANIA Z MKZ

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
1.1.	Informacje wstępne	3
1.2.	Podstawy formalno-prawne opracowania	3
1.3.	Cel i zakres merytoryczny opracowania	3
1.4.	Wykorzystane materiały i metody pracy.....	4
2.	CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	7
2.1.	Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	7
2.2.	Elementy dziedzictwa kulturowego.....	8
2.3.	Rzeźba terenu	8
2.4.	Budowa geologiczna i warunki gruntowe	9
2.5.	Zasoby naturalne	10
2.6.	Warunki wodne	10
2.7.	Gleby	10
2.8.	Szata roślinna.....	11
2.9.	Zwierzęta.....	12
2.10.	Klimat lokalny.....	12
2.11.	Jakość powietrza atmosferycznego	14
2.12.	Klimat akustyczny	16
2.13.	Jakość wód	18
3.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	19
4.	INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	20
4.1.	Cel opracowania projektu planu.....	20
4.2.	Ustalenia projektu planu	21
4.3.	Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami	25
4.4.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu.....	26
5.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	27
6.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	31
6.1.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	31
6.2.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	33
6.3.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	36
6.4.	Oddziaływanie na szatę roślinną	36
6.5.	Oddziaływanie na zwierzęta	38
6.6.	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną.....	40
6.7.	Oddziaływanie na ludzi.....	41
6.8.	Oddziaływanie na krajobraz	43
6.9.	Oddziaływanie na klimat akustyczny	46
6.10.	Oddziaływanie na powietrze.....	48
6.11.	Oddziaływanie na klimat	50
6.12.	Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe.....	51
6.13.	Oddziaływanie na dobra materialne	52
6.14.	Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.....	53
6.15.	Oddziaływanie transgraniczne.....	54
7.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	54
8.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP	55
9.	STRESZCZENIE	56

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Powiązania przyrodnicze obszaru opracowania
3. Dokumentacja fotograficzna
4. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) i porze nocnej (L_N) – w stanie istniejącym w roku 2022
5. Zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) i porze nocnej (L_N) – w stanie istniejącym w roku 2022
6. Oświadczenie autora prognozy

1. WPROWADZENIE

1.1 Informacje wstępne

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźniczkiej i Północnej” – część B w Poznaniu. Projekt planu sporządzony jest na podstawie uchwały Nr LXIII/981/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 25 lutego 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźniczkiej i Północnej” w Poznaniu. W niniejszej uchwale wskazano, iż możliwość opracowania i uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźniczkiej i Północnej” w Poznaniu może następować odrębnie dla poszczególnych fragmentów tego obszaru.

Granice analizowanego w prognozie projektu planu objęto obszar zlokalizowany w obrębie śródmieścia, obejmujący tereny położone między ul. Garbary, ul. Grochowe Łąki, ul. Bóźniczą, ul. Małe Garbary, ul. Święty Wojciech, ul. Ks. Józefa oraz ul. Północną. Szczegółowy przebieg granic obszaru, dla którego sporządzono projekt mpzp, przedstawiono na załącznikach do niniejszego opracowania (Załącznik nr 1). Całkowita powierzchnia obszaru objętego projektem planu miejscowego wynosi ok. 11,8 ha.

1.2 Podstawy formalno-prawne opracowania

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazują zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którymi wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Stosownie do tej ustawy projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkłada się instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika jednocześnie z brzmienia zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – zgodnie z treścią art. 46 ust. 1 pkt 1, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt planu miejscowego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jak również projekt zmiany tego dokumentu (zgodnie z art. 46 ust. 2). W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Zgodnie z art. 51 ust. 1, organ opracowujący m.in. projekt planu zagospodarowania przestrzennego sporządza prognozę oddziaływania na środowisko, której zawartość określa art. 51 ust. 2 oraz art. 52. Ponadto, zgodnie z treścią art. 53 ust. 1 organ opracowujący projekt¹ uzgadnia z właściwymi organami² stanowisko w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procesu sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jej głównym celem jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do

¹ o którym mowa w art. 46 ustawy ooś

² o których mowa w art. 57 i art. 58 ustawy ooś

stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu – pismem WOO-III.411.104.2014.AM2.1 z dnia 16.04.2014 r.,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu – pismem NS-52/3-50(1)/14 z dnia 18.03.2014 r.

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Kondracki J., *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Krygowski B., *Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. I Geomorfologia*, PTPN, Wyd. Mat.-Przyr., Komitet Fizjograficzny, Poznań 1961,
- Szponar A., *Fizjografia urbanistyczna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003,
- *Zieleń i architektura*, Kronika Miasta Poznania, Poznań 1993,
- *Wśród zwierząt i roślin*, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002.

Materiały kartograficzne:

- mapa ewidencyjna,
- mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, GEOMAT Sp. z o.o., Poznań 2001,
- mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań 1992,
- mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 – główny użytkowy poziom wodonośny, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa,
- mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 – pierwszy poziom wodonośny, występowanie i hydrodynamika, ark. Poznań (471),
- szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 – Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990,
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz N-33-130-D-b-3.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity z późn. zm),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2022 r., poz. 503, tekst jednolity z późn. zm),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2022 r., poz. 916, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2022 r., poz. 840, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2022 r., poz. 699, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2021 r., poz. 2351, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2021 r., poz. 2233, tekst jednolity z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1297, tekst jednolity z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1225, tekst jednolity, z późn. zm.),

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826) – akt archiwalny,
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania (Dz. U. z 2021 r., poz. 1325),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183, Dz. U. 2020 poz. 26),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019, poz. 2147) – akt archiwalny,
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1576),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845, tekst jednolity),
- Uchwała Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20 lipca 2020 r., poz. 5956),
- Uchwała Nr LXIII/981/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 25 lutego 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” w Poznaniu,
- Uchwała Nr LXIX/1253/VII/2018 Rady Miasta Poznania z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 4 lipca 2018 r., poz. 5498),
- Uchwała NR LI/1000/23 Sejmiku województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.U.E.L.2008.152.1),
- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, MPU, Poznań, styczeń 2021 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego POZNAŃ – „Centrum 3”, Poznań, styczeń 2004, Rybczyński A., Pracownia Geologiczno-Kartograficzna,
- Atlas geochemiczny Poznania i okolic, 1:100 000; Lis J., Pasieczna A.; Warszawa 2005,
- Weryfikacja i aktualizacja rejestru terenów osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie miasta Poznania, Mapa lokalizacji osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi (arkusz 3), skala 1:10 000, Różański M., Nowak M., Nyckowiak Z., Troć M., GT PROJEKT, Swadzim, listopad 2016 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.,
- Program ochrony środowiska dla miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku, Uchwała Nr LIV/978/VII/2017 Rady Miasta Poznania z dnia 26 września 2017 r.,
- Stan środowiska w województwie wielkopolskim Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań 2021,

- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2021, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2022 r.,
- Syntetyczny raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej za 2019 rok na podstawie danych z lat 2014-2019, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa, wrzesień 2020 r.,
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, www.gios.gov.pl,
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu, <https://wody.gios.gov.pl/pjpw>,
- Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020-tabela, www.gios.gov.pl,
- *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017,
- *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, 2022,
- Plan Adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030 (Uchwała Nr X/144/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 16.04.2019 r. w sprawie przyjęcia *Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Poznania*),
- Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50000, arkusz Poznań (471), Chmał R., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997,
- Objaśnienia do arkusza mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT” Sp. z o.o., Warszawa 2000,
- Kaczmarek M., Kaczmarek J., Pędziwiatr K., Jakubowska A., Antkowiak M., Konieczna P, Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania – narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej, Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013,
- Łochyński M., Jaros R., Dzieciotowski R., Gołębiak G., Grzywiński W., Jurczyszyn M., Sieprawski A., Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PL300005, BIOTOPE Usługi Przyrodnicze, Poznań, 31 sierpnia 2018 r.,
- projekt uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu, MPU 2022 r.

Inne źródła:

- wizja terenowa (październik 2022 r.),
- dokumentacja fotograficzna (MPU, 2022 r.),
- mapa SIP ZGİKM GEOPOZ
- <https://poznan.wios.gov.pl>
- <https://mapy.geoportal.gov.pl>
- <https://geolog.pgi.gov.pl>
- <https://baza.pgi.gov.pl>
- <https://polska.e-mapa.net>
- <https://epsh.pgi.gov.pl>
- <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska>
- <https://powietrze.gios.gov.pl>
- <https://geoserwis.gdos.gov.pl>
- <https://crfop.gdos.gov.pl>
- <http://mjwp.gios.gov.pl/>

Informacje uzyskane z powyższych materiałów źródłowych oraz informacje zebrane podczas przeprowadzonej wizji terenowej pozwoliły na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki podłoża, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby, klimat lokalny. Na podstawie pozyskanych informacji określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, wód i klimatu akustycznego, a także wskazano obecny sposób i stan zagospodarowania obszaru objętego projektem planu. Należy jednak zaznaczyć, że przeprowadzenie wizji terenowej w ograniczonym przedziale czasowym nie pozwoliło na przeprowadzenie inwentaryzacji w sposób wyczerpujący, pozwalający na zidentyfikowanie wszystkich gatunków flory i fauny występujących w granicach obszaru opracowania.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji

o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście – stopień ogólności ustaleń planu.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar objęty ustaleniami projektu planu „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu zlokalizowany jest w centralnej części miasta Poznania, w obrębie dawnej dzielnicy Stare Miasto. Obejmuje on tereny ograniczone ulicami: Garbary (poza granicami mpzp), Grochowe Łąki, Bóźnicza (poza granicami mpzp), Małe Garbary (poza granicami mpzp), Święty Wojciech, Księcia Józefa (poza granicami mpzp) oraz Północną (poza granicami mpzp). Całkowita powierzchnia terenów stanowiących obszar opracowania wynosi ok. 11,8 ha.

Przedmiotowy obszar charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem w zakresie aktualnego sposobu zagospodarowania i użytkowania. Część południowa, obejmująca tereny na obszarze zlokalizowanym między ul. Bóźniczą, ul. Małe Garbary oraz ul. Święty Wojciech, charakteryzuje się wysokim stopniem zainwestowania. Zlokalizowana jest tu przede wszystkim zwarta zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (śródmiejskie kamienice z lokalami usługowymi w parterach, wzdłuż ul. Święty Wojciech i ul. Bóźniczej), w tym zabudowa obejmująca inwestycje mieszkaniowe zrealizowane w ostatnich latach na terenach dawnych zakładów spirytusowych Polmos (na terenach tych zachowany został także dawny magazyn spirytusu, zbudowany na planie koła). Na terenie tym funkcjonuje również sklep z akumulatorami i prostownikami (ul. Małe Garbary) oraz zakład produkcyjny Farmapol (ul. Święty Wojciech 29). W południowej części zlokalizowane są pojedyncze, substandardowe budynki, w których zaprzestano prowadzenia działalności handlowej/usługowej.

Znaczną część analizowanego obszaru (ok. 5,5 ha) zajmują tereny dawnej Rzeźni Miejskiej, funkcjonującej na obszarze ograniczonym ul. Grochowe Łąki, ul. Garbary, ul. Północną oraz terenami dawnego lodowiska „Bogdanka”. Zabudowę reprezentują tu charakteryzujące się szczególną wartością historyczną i architektoniczną budynki wzniesione w latach 1898-1908. Obecnie obszar ten nie jest użytkowany³, niemniej, podlega w ostatnim czasie znacznym przekształceniom związanym m.in. z rozbiórką części obiektów⁴. W sąsiedztwie postindustrialnej zabudowy Rzeźni Miejskiej zlokalizowane są także budynki towarzyszące terenom nieczynnego już lodowiska „Bogdanka” (przy ul. Księcia Józefa).

Zabudowę w granicach analizowanego obszaru reprezentują także budynki sakralne, w tym przede wszystkim zabytkowy kościół pw. Św. Wojciecha, zlokalizowany na górującym w tej części miasta Wzgórzu św. Wojciecha. Przed kościołem – jednak poza granicami obszaru mpzp – znajduje się także drewniana dzwonnica pochodząca z przełomu XVI i XVII w. W jego sąsiedztwie funkcjonują budynki klasztoru zgromadzenia zakonnego Sióstr Karmelitanek Bosych, którym towarzyszy zieleń funkcjonująca w zasięgu przyklasztornego ogrodu.

Wolne od zabudowy pozostają w chwili obecnej tereny zieleni zlokalizowane w rejonie kościoła pw. św. Wojciecha. Tereny te obejmują porośniętą zielenią wysoką zbocza Wzgórza św. Wojciecha, jak również tereny u jego podnóża, obejmujące pas terenów między Rzeźnią Miejską a terenami zabudowy w zasięgu dawnych zakładów spirytusowych.

Należy podkreślić, że obszar, którego dotyczy projekt planu miejscowego w całości podlega ochronie konserwatorskiej na podstawie wpisu do rejestru zabytków – stanowi część „zespołu urbanistyczno-architektonicznego centrum miasta z układem ulic i zabudową”⁵ oraz fragment pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta”⁶.

Obsługę terenów znajdujących się w granicach przedmiotowego obszaru zapewniają ul. Grochowe Łąki, ul. Podgórze, jak również przebiegające poza granicami opracowania ulice: Bóźnicza, Wolnica, Małe Garbary, Garbary, Księcia Józefa oraz Północna. Przez analizowany obszar przebiegają także liczne sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności: sieć ciepłownicza (w tym magistrala ciepłownicza), sieć elektroenergetyczna (linia kablowa SN), sieć gazowa, sieć kanalizacji sanitarnej/ogólnospławnej, sieć wodociągowa oraz sieć

³ do lat 90 XX wieku na terenie tym funkcjonowały zakłady mięsne „Pozmeat”

⁴ w tym zespołu zabudowań chłodni i zamrażalni

⁵ Wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 231 z dnia 14 marca 1980 r.

⁶ Utworzonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 listopada 2008 r.

telekomunikacyjna. W granicach analizowanego obszaru zlokalizowana jest także stacja transformatorowa SN/nn.

Sąsiedztwo obszaru objętego granicami projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu stanowi:

- od zachodu – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna zlokalizowana w rejonie ul. Święty Wojciech, ul. Działowej i ul. Wolnica, tereny Ogrodu Jordanowskiego nr 1 oraz Bazylika św. Józefa i tereny klasztoru Karmelitów Bosych,
- od północy – tereny zieleni (skwer Bitwy nad Bzurą, skwer Marii i Lecha Kaczyńskich), zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (przy ul. Północnej), obiekty oświaty (XII LO im. M. Skłodowskiej-Curie, Uniwersytet SWPS Collegium Da Vinci) a także tereny zajmowane przez przedsiębiorstwo Alkom,
- od wschodu – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej zrealizowanej przy ul. Garbary oraz ul. Szyperskiej,
- od południa – tereny zieleni funkcjonujące w rejonie ul. Małe Garbary (skwery Ireny Sendlerowej, Rabina Akivy Egera i Włodzimierza Dworzaczka), budynek dawnej synagogi przy ul. Stawnej, budynki Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 1, a w dalszym sąsiedztwie zwarta zabudowa Starego Miasta.

2.2. Elementy dziedzictwa kulturowego

Tereny zlokalizowane w granicach projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu charakteryzują się występowaniem licznych obiektów o znacznej wartości kulturowej i historycznej, stanowiących o wyjątkowych walorach tego obszaru. Cały obszar objęty projektem mpzp znajduje się na terenie zespołu urbanistyczno-architektonicznego centrum miasta, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A 231 (decyzja z dnia 14.03.1980 r.), a także na obszarze pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta”⁷.

Decyzją nr A 270 z dnia 31.10.1984 r., do rejestru zabytków został wpisany również zespół budynków dawnej Rzeźni Miejskiej przy ul. Garbary 101/111, której powierzchnia stanowi znaczną część całego analizowanego obszaru (wschodnią i północno-wschodnią część obszaru projektu planu). Zespół zabudowań rzeźni, zaprojektowany przez Felixa Moritza i wzniesiony w latach 1898-1908, zajmuje obszar ponad 5 ha. Z pierwotnych zabudowań rzeźni do dnia dzisiejszego zachowały się: centralny zespół hal uboju i chłodni, dwa budynki frontowe i portiernia wraz z ogrodzeniem, budynek maszynowni i kotłowni z wieżą wodną, pozostałości rzeźni sanitarnej, trzy hale (dawniej hale targowe), budynek administracyjny, budynek dawnej giełdy, a także mur odgradzający teren rzeźni i targowiska od ul. Północnej. Wszystkie historyczne zabudowania oraz ogrodzenie (ażurowe i pełne) podlegają ochronie konserwatorskiej.

W granicach analizowanego obszaru zlokalizowany jest również jeden z najstarszych kościołów na terenie Poznania – wpisany do ewidencji zabytków kościół parafialny pw. Św. Wojciecha (A 151 z 26.02.1931 r.). Ceglane ogrodzenie kościoła z wmurowanymi tablicami epitafijnymi oraz towarzyszący mu budynek probostwa i dawny, przykościelny cmentarz podlegają natomiast ochronie konserwatorskiej. W sąsiedztwie kościoła – jednak poza granicami mpzp – zlokalizowana jest także zabytkowa drewniana dzwonnica (wpisana do rejestru zabytków decyzją A 177 z dnia 20.02.1960 r.).

Poza wyszczególnionymi powyżej obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, na analizowanym obszarze znajduje się szereg obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej – historyczne kamienice przy ul. Święty Wojciech (nr 27, 28, 29, 30). Do elementów cennych z uwagi na wartości historyczne i kulturowe należą także budynek rektyfikatorni i zbiorników spirytusu (ul. Boźnicza 8) oraz założenie obejmujące dawny budynek mieszkalny przy ul. Święty Wojciech 19/20 (użytkowany obecnie przez Klasztor Sióstr Karmelitanek Bosych) wraz z towarzyszącym mu ogrodem oraz cmentarzem zakonnym⁸.

W bezpośrednim sąsiedztwie przedmiotowego obszaru zlokalizowany jest również zabytkowy kościół pw. św. Józefa (A 159 z dnia 26.02.1931 r.) wraz z klasztorem Karmelitów Bosych (A 160 z dnia 20.02.1960 r.), Cmentarz Zasłużonych Wielkopolan (A 181 z dnia 10.07.1961 r.) oraz kamienica przy ul. Grochowe Łąki 6 (A 286 z dnia 15.03.1985 r.).

2.3. Rzeźba terenu

Analizowany obszar, wg podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne, położony jest w obrębie makroregionu Pojezierze Wielkopolskie (315.5), w zasięgu mezoregionu Poznański Przełom Warty

⁷ Rozporządzenie Prezydenta RP Dz. U z 2008 r. nr 219, poz. 1401

⁸ Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Miejskiego Konserwatora Zabytków obecnie toczy się postępowanie mające na celu wpisanie całego założenia do rejestru zabytków

(315.52) – większość terenów oraz mezoregionu Pojezierze Poznańskie (315.51)⁹ – niewielka część terenów położonych w części zachodniej. Obszar ten charakteryzuje się stosunkowo dużym zróżnicowaniem rzeźby terenu, wynikającym przede wszystkim z jego położenia w miejscu nałożenia się doliny Warty oraz doliny Cybiny-Bogdanki.

Zasadniczo obszar projektu mpzp położony jest w obrębie II terasy akumulacyjnej Warty, gdzie strop gruntów rodzimych występuje na rzędnych 52-55 m n.p.m (terasy zostały nadbudowane w czasie historycznego rozwoju miasta o ok. 2-4 m). Rzędny terenu w granicach 58-60 m n.p.m. charakteryzuje się wschodnią i centralną część analizowanego obszaru, obejmująca tereny położone w rejonie ul. Grochowe Łąki i ul. Północnej. Zachodnia część omawianego obszaru charakteryzuje się natomiast znaczną różnicą wysokości w porównaniu do części wschodniej (rzędne w granicach 61-74 m n.p.m.). Sytuacja ta wynika z zakończenia doliny Bogdanki ostańcem (Wzgórze św. Wojciecha) i silnym podcięciem przez przełomową dolinę Warty. W tej części analizowanego obszaru obserwuje się znaczne spadki wysokości (przekraczające 12°) – zarówno w kierunku południowym, jak i północnym.

2.4. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Położenie analizowanego obszaru u zbiegu doliny Bogdanki-Cybiny oraz doliny Warty znajduje swoje odzwierciedlenie także w odniesieniu do budowy geologicznej i lokalnych warunków gruntowych.

Utwory czwartorzędowe na obszarze objętym projektem planu miejscowego charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem. Zgodnie z informacjami zobrazowanymi na mapie geologicznej (obejmującej swym zasięgiem obszar projektu planu)¹⁰ w granicach przedmiotowego obszaru występują przede wszystkim holocenyjskie piaski rzeczne terasów zalewowych (tereny dawnej Rzeźni Miejskiej) oraz torfy, występujące w szerokim pasie terenów w rejonie Wzgórza św. Wojciecha oraz większość terenów ograniczonych ul. Bóźniczą, ul. Małe Garbary i ul. Święty Wojciech. Miąższość utworów budujących taras akumulacyjny Warty sięga miejscami 9 m natomiast miąższość akumulowanych w dolinie Bogdanki-Cybiny torfów (podścielanych różnoziarnistymi piaskami rzecznyymi i mułkami) wynosi 7-10 m.

Na niewielkich obszarach w części zachodniej występują piaski lodowcowe fazy leszczyńskiej (pas terenu wzdłuż ul. Święty Wojciech). W rejonie południowej i wschodniej części wzgórza św. Wojciecha występują iły i mułki zastoiskowe (stadiał leszczyńsko-pomorski)¹¹, natomiast na obszarze zlokalizowanym wzdłuż ul. Księcia Józefa (w części północnej), występują namuły piaszczyste den dolinnych.

Starsze utwory trzeciorzędowe reprezentowane są na analizowanym obszarze przez pliocenyjskie iły i mułki (miejscami piaski) oraz miocenyjskie piaski, mułki i iły. Utwory dolnego pliocenu obejmują serie iłów i iłów mułkowatych (występujących w różnych proporcjach), charakteryzujących się szaroniebieską lub szarozieloną barwą. Pliocen górny reprezentowany jest natomiast przez szaroniebieskie, szarozielone lub pstre iły poznańskie, charakteryzujące się występowaniem żółtych i czerwonych smug i plam. Miąższość tych utworów jest zróżnicowana. Miocen reprezentowany jest przez serię piasków z wkładkami mułków i cienkich warstw węgla brunatnego. Podobnie jak w przypadku utworów pliocenu, ich miąższość jest zróżnicowana. Z informacji przedstawionych na mapie geologicznej wynika, iż w rejonie obszaru opracowania strop utworów pliocenyjskich stwierdzono na głębokości 22 m natomiast głębokość zalegania stropu utworów miocenyjskich wynosi 36m.

Z uwagi na skomplikowaną i zróżnicowaną budowę geologiczną utworów czwartorzędowych, a także ze względu na występowanie przypowierzchniowych nasypów o zróżnicowanej charakterystyce i miąższości (lokalnie do głębokości 8 m p.p.t.), uznaje się, że warunki gruntowe na analizowanym obszarze są ograniczone lub przeciętne. Czynnikiem wpływającym niekorzystnie na możliwość posadowienia budynków jest również występowanie gruntów organicznych. Na zróżnicowanie w zakresie charakterystyki i przydatności gruntów wskazują informacje zawarte w Atlasie geologiczno-inżynierskim, w którym dokonano oceny warunków geologiczno-inżynierskich na terenie Poznania¹². Ze względu na właściwości fizyczno-mechaniczne tych utworów (wrażliwość na zmiany wilgotności, zmniejszona stabilność, wrażliwość na przemarzanie i drgania) wskazane jest, aby lokalizacja obiektów budowlanych poprzedzona była szczegółowym rozpoznaniem warunków geologicznych podłoża.

Należy podkreślić, iż zachodnią część analizowanego obszaru znajduje się w obrębie terenu zagrożonego ruchami masowymi ziemi (tereny zagrożone ruchami masowymi, które mogą rozwijać się na stropie iłów),

⁹ geoserwis.gdos.gov.pl

¹⁰ szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D Państwowy Instytut Geologiczny, 1990

¹¹ Ich miąższość w rejonie doliny Bogdanki-Cybiny nie przekracza 6 m

¹² Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz N-33-130-D-b-3

wskazanego w opracowaniu pt. „Weryfikacja i aktualizacja rejestru terenów osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie miasta Poznania”.

2.5. Zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu nie stwierdzono występowania udokumentowanych i zarejestrowanych zasobów w postaci złóż naturalnych¹³. Analizowany obszar położony jest również poza zasięgiem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 144 – Wielkopolska Dolina Kopalna oraz GZWP nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno.

2.6. Warunki wodne

Wody powierzchniowe

W granicach analizowanego obszaru nie stwierdzono występowania jakichkolwiek wód powierzchniowych w postaci naturalnych czy sztucznych cieków i zbiorników. W odległości ok. 120 m od północno-wschodniej granicy obszaru opracowania przepływa natomiast rzeka Warta.

Większość terenów położona jest w zasięgu JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579). Pas terenów zlokalizowanych wzdłuż północnej granicy obszaru opracowania położony jest natomiast w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych Bogdanka (RW60001718578).

Wody podziemne

Występowanie wód gruntowych jest na omawianym obszarze silnie uzależnione od budowy geologicznej, charakteryzującej się dużym zróżnicowaniem. Zgodnie z informacjami zawartymi w Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania¹⁴, większość terenów zlokalizowanych w granicach obszaru objętego projektem mpzp charakteryzuje się występowaniem zwierciadła wód podziemnych na głębokości od 2 do 5 m p.p.t. Lokalnie, w części południowo-zachodniej oraz północnej, zwierciadło wód występuje na głębokości 5-10 m p.p.t., a w obrębie części terenów położonych w rejonie ul. św. Wojciech i ul. Małe Garbary zwierciadło wód występuje na głębokości 10-15 m p.p.t. (miejscami poniżej 20 m p.p.t.).

Na utrzymywanie się zwierciadła wód gruntowych na głębokościach 2-5 m p.p.t. (zwierciadło ma charakter swobodny lub pozostaje pod niewielkim ciśnieniem hydrostatycznym) wskazują również informacje zawarte w opracowaniu ekofizjograficznym, wykonanym dla obszaru obejmującego m.in. tereny objęte analizowanym projektem mpzp¹⁵.

Głównym użytkowym poziomem wodonośnym w zasięgu obszaru opracowania jest natomiast poziom międzyglinowy górny (cały obszar projektu mpzp zlokalizowany jest w zasięgu jednostki hydrogeologicznej, oznaczonej symbolem 5aQII/Tr)¹⁶. Poziom ten zbudowany jest z piasków i żwirów fluwiogłacjalnych, o miąższości warstwy od 2 do 10 m. Zwierciadło wody ma zazwyczaj charakter napięty (jedynie lokalnie swobodny)¹⁷ i występuje na głębokości 5-15 m p.p.t. Zasilanie wód tego poziomu następuje poprzez przesączenie się wód z wyżej leżącego poziomu wodonośnego lub poprzez infiltrację opadów przez nadkład gliniasty.

W granicach analizowanego obszaru nie stwierdzono również występowania ujęć wody, dla których wyznaczone zostały strefy ochronne.

2.7. Gleby

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie glebowo-rolniczej, w obrębie całego analizowanego obszaru występują typowe dla terenów zabudowanych gleby antropogenicznie przekształcone. Występujące tu pierwotnie gleby uległy silnym przekształceniom, głównie na skutek wykonania na tych terenach nasypów gruzowych i gruzowo-mineralnych oraz zrealizowania szeregu inwestycji budowlanych (szczególnie w części wschodniej oraz południowo-zachodniej). Z informacji przedstawionych w *Atlasie geochemicznym Poznania i okolic* wynika, że gleby na obszarze opracowania charakteryzują się odczynem alkalicznym (o pH 7,4-9,3).

¹³ baza.pgi.gov.pl

¹⁴ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej, ark. N-33-130-D-d-1 oraz N-33-130-D-d-2

¹⁵ Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego POZNAŃ – „Centrum 3”, Poznań, styczeń 2004, Rybczyński A., Pracownia Geologiczno-Kartograficzna

¹⁶ mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 – główny użytkowy poziom wodonośny, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa

¹⁷ obszar o znacznie zróżnicowanych warunkach

Naturalne gleby nie spełniają wymogów technicznych, jakie są wymagane przy tego typu inwestycjach, w związku z tym, w celu uzyskania odpowiednich właściwości gruntu dokonuje się przemieszczenia dużych mas ziemnych, utwardzenia oraz wzbogacenia podłoża o materiały mineralne takie jak: piasek, żwir, cement i inne. Ponadto, pod powierzchnią gruntu umieszczane są fundamenty oraz inne elementy konstrukcyjne budynków, wpływające w sposób znaczący na zmiany właściwości fizycznych gruntów. Niekorzystny wpływ na właściwości tutejszych gleb miało również doprowadzenie do budynków elementów podziemnej infrastruktury technicznej. Działania te, na skutek znacznego uszczelnienia powierzchni ziemi, zagęszczenia i przemieszania poszczególnych warstw profilu glebowego, a także zaburzenia naturalnej wymiany gazowej i przepływu kapilarnego wody, doprowadziły do utraty naturalnych właściwości fizycznych, chemicznych oraz biologicznych gleb.

Należy zauważyć, że w granicach analizowanego obszaru zlokalizowany jest teren byłej rektyfikatorni (ul. Bóżnicza 8), wykorzystywany do końca XIX w. do celów przemysłowych, w granicach którego stwierdzono zanieczyszczenia ziemi metalami ciężkimi (Cu, Ni, Pb, Zn). Dla terenu tego ustalony został plan remediacji historycznego zanieczyszczenia ziemi¹⁸, która została zakończona w 2019 roku.

2.8. Szata roślinna

Zasobność i różnorodność roślinności występującej w zasięgu granic projektu mppz związana jest przede wszystkim z obecnym sposobem zagospodarowania, jak również bardzo dużym stopniem przekształcenia poszczególnych terenów. Występująca tu szata roślinna obejmuje przede wszystkim drzewa i krzewy rosnące w zasięgu niezabudowanego terenu u podnóża Wzgórza św. Wojciecha, skupiska roślinności nasadzonej przede wszystkim w postaci szpalerów drzew towarzyszących szlakom komunikacyjnym, a także roślinności nasadzonej w celu podniesienia walorów estetycznych zabudowy.

Jednym z najważniejszych elementów kształtujących lokalną szatę roślinną jest zieleń porastająca tereny zlokalizowane w obrębie Wzgórza św. Wojciecha (w znacznej mierze również u jego podnóża), roślinność występującą na terenach zajmowanych przez klasztor Sióstr Karmelitanek Bosych oraz na terenie dawnego lodowiska „Bogdanka”. Na szczególną uwagę zasługują rosnące w sąsiedztwie ogrodzenia kościoła pw. Św. Wojciecha okazałe lipy szerokolistne (*Tilia platyphyllos*), lipy drobnolistne (*T. cordata*) oraz kasztanowce (*Aesculus hippocastanum*).

Roślinność porastająca teren u podnóża Wzgórza św. Wojciecha reprezentowana jest głównie przez występujące tu licznie robinie akacjowe (*Robinia pseudoacacia*), klony jesionolistne (*Acer negundo*), klony zwyczajne (*A. platanoides*), jawory (*A. pseudoplatanus*), a także jesiony wyniosłe (*Fraxinus excelsior*), czy pojedyncze brzozy brodawkowate (*Betula pendula*), jarzęby pospolite (*Sorbus accuparia*) i topole (*Populus* sp.). Część ze wspomnianych drzew tworzy większe, zwarte wielogatunkowe skupiska, którym towarzyszą pospolite gatunki krzewów, m.in. głogi (*Crataegus* sp.) i bzy czarne (*Sambucus nigra*). Ze względu na niewielką intensywność użytkowania tych terenów (ograniczona dostępność, ukształtowanie terenu) licznie występuje tu także roślinność niska, reprezentowana głównie przez spontanicznie pojawiające się gatunki roślin ruderalnych.

Znacznym udziałem zieleni (w tym zieleni wysokiej) charakteryzują się również tereny sąsiadujące z nieczynnym już lodowiskiem „Bogdanka”. Zieleń wysoka reprezentowana jest tu m.in. przez rosnące w sąsiedztwie ul. Księcia Józefa topole (*Populus* sp.), klony jesionolistne (*Acer negundo*), klony jawory (*A. pseudoplatanus*), klony zwyczajne (*A. platanoides*), lipy drobnolistne (*Tilia cordata*), pojedyncze bożodrzewy gruczołkowate (*Ailanthus altissima*), a także rosnące wzdłuż granic tego terenu jarzęby (*Sorbus accuparia*). Na terenie tym spotkać można także pojedyncze śliwy (*Prunus spinosa*), grusze pospolite (*Pyrus communis*), brzozy brodawkowate (*Betula pendula*). Na uwagę zasługuje także rosnący na granicy z terenami dawnej Rzeźni Miejskiej szpaler klonów jesionolistnych (*A. negundo*) z pojedynczymi robiniami akacjowymi (*R. pseudoacacia*),

Rozległy obszar dawnej Rzeźni Miejskiej obejmuje powierzchnie niemal całkowicie pozbawione roślinności, niemniej, w sąsiedztwie pojedynczych budynków zachowały się większe skupiska zieleni wysokiej, czy też pojedyncze drzewa. Występuje tu przede wszystkim roślinność ruderalna, która pojawia się w obrębie znacznych powierzchni utwardzonych, jak również w miejscu rozebranych w ostatnim czasie budynków. Spotkać tu można bylicę pospolitą (*Artemisia vulgaris*), nawłóć (*Solidago* sp.), pospolite gatunki traw, jak również liczne samosiejki gatunków drzew rosnących w sąsiedztwie. Największą wartość przyrodniczą i krajobrazową mają natomiast rosnące tu pojedyncze drzewa, w tym m.in. okazały platan klonolistny (*Platanus acerifolia*), a także większe skupiska zieleni wysokiej oraz roślinności niskiej zlokalizowane głównie od strony ul. Garbary. W obrębie tych skupisk rosną m.in. znacznych rozmiarów kasztanowce (*A. hippocastanum*), robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia*), wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*), grab zwyczajny (*Carpinus betulus*), lipy drobnolistne (*T. cordata*),

¹⁸ decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 16.07.2015 r.

a także lilaki pospolite (*Syringa vulgaris*) i tawuły (*Spiraea* sp.). W części centralnej terenu zachowała się także niewielka kompozycja iglastych krzewów, którą tworzą płozące jałowce (*Juniperus squamata*), jałowce sabińskie (*J. sabina* 'Tamariscifolia'), cyprysik Lawsons (*Chamaecyparis lawsoniana*) oraz żywotnik zachodni (*Thuja occidentalis*).

Istotnym elementem lokalnej szaty roślinnej jest także szpaler kasztanowców białych (*A. hippocastanum*) nasadzonych wzdłuż ul. Grochowe Łąki. Obwody niektórych drzew sięgają 150-200 cm, niemniej szpaler tworzą również młode drzewa, wprowadzone w celu uzupełnienia ubytków. Niewielki szpaler klonów jesionolistnych (*Acer negundo*), został nasadzony również na terenach położonych między dawnym lodowiskiem „Bogdanka”, a zachodnią częścią terenów dawnej Rzeźni Miejskiej.

Lokalną szatę roślinną uzupełnia grupa kilku drzew, tworzona przez robinie akacjową (*R. pseudoacacia*), bożodrzew (*Ailanthus altissima*), świerk kłujący (*Picea pungens*) oraz żywotniki (*Thuja plicata*), rosnących na niewielkim terenie w rejonie ul. Małe Garbary.

2.9. Zwierzęta

Środowisko miejskie, które w sposób istotny odbiega od warunków naturalnych, jest miejscem życia gatunków zwierząt, które potrafiły się przystosować do życia na terenach silnie zurbanizowanych lub które od dawna towarzyszą siedzibom ludzkim. Naturalnymi siedliskami przedstawicieli fauny miast są tereny zielone tworzące w Poznaniu tzw. kliny zieleni, jednakże zwierzęta coraz częściej przystosowują się do życia w warunkach nawet najbardziej ścisłej zabudowy miejskiej.

Najliczniejszą grupą występujących na obszarze projektu mpzp zwierząt są niewątpliwie bezkręgowce, pospolicie spotykane przede wszystkim w zasięgu powierzchni zagospodarowanych zielenią. Wśród występujących tu zwierząt bezkręgowych wspomnieć można m.in. przedstawicieli prostoskrzydłych (*Orthoptera*), muchówek (*Diptera*) oraz błonkoskrzydłych (*Hymenoptera*). Zwierzęta te występują przede wszystkim w obrębie powierzchni porośniętych zielenią, w tym kwitnącymi roślinami ozdobnymi. W obrębie powierzchni zagospodarowanych zielenią występują również wstężyki (*Cepaea*), czy winniczki (*Helix pomatia*), będące dość pospolitymi przedstawicielami mięczaków. W obrębie zabudowy występuje także wiele gatunków drobnych bezkręgowców, które znalazły sprzyjające warunki do życia w obrębie siedzib ludzkich.

W granicach analizowanego terenu stwierdzono obecność kilku gatunków ptaków, które przystosowały się do przebywania w centrum miasta. Należą do nich dość pospolite w granicach miasta gołębie miejskie (*Columba livia urbana*), grzywacze (*Columba palumbus*), kosy (*Turdus merula*), kawki (*Corvus monedula*), sierpówki (*Streptopelia decaocto*) oraz sroki (*Pica pica*). Obecność większych skupisk drzew (w rejonie Wzgórza św. Wojciecha) sprzyja natomiast pojawianiu się gatunków ptaków widywanych na terenach pobliskiej Cytadeli, w tym m.in. wilgi (*Oriolus oriolus*), drozda śpiewaka (*Turdus philomelos*), kwiczoła (*Turdus pilaris*), bogatki (*Parus major*), zięby (*Fringilla coelebs*) czy też dzwońca (*Chloris chloris*).

Do przedstawicieli fauny, widywanych na zabudowanych terenach śródmiejskich, należy także szczur wędrowny (*Rattus norvegicus*) i kuna domowa (*Martes foina*) – gatunki ssaków, które doskonale przystosowały się do życia w warunkach wielkiego miasta (szczególnie w obrębie starej zabudowy kamienicznej). Bliskość terenów Parku Cytadela oraz terenów charakteryzujących się znacznym udziałem zieleni i ograniczoną intensywnością ich użytkowania (m.in. teren Cmentarza Zasłużonych Wielkopolan) może sprzyjać pojawianiu się na obszarze opracowania również innych gatunków ssaków, takich jak wiewiórka (*Sciurus vulgaris*) oraz jeż (*Erinaceus europaeus*). Możliwe jest również okresowe pojawianie się na obszarze opracowania (szczególnie w sąsiedztwie terenów porośniętych zielenią wysoką) gatunków nietoperzy (*Chiroptera*), których występowanie zostało potwierdzone na obszarze pobliskiej Cytadeli.

2.10. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

Z uwagi na specyficzne warunki panujące w obrębie miasta, lokalne warunki klimatyczne odbiegają nieco od warunków klimatycznych, obserwowanych w obrębie niezabudowanych terenów zlokalizowanych w zasięgu Regionu Środkowowielkopolskiego. Na modyfikację mikroklimatu w granicach aglomeracji miejskich wpływa szereg czynników pochodzenia antropogenicznego, w tym między innymi emisja do atmosfery znacznych ilości sztucznie wytwarzanego ciepła (m.in. na skutek spalania paliw w instalacjach grzewczych), emisja zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, czy też obecność intensywnej zabudowy wpływającej niekorzystnie na proces przewietrzania. Z uwagi na powyższe, w obrębie miast obserwuje się częstsze występowanie chmur o budowie pionowej, częstsze występowanie opadów atmosferycznych i mgieł, mniejszą

liczbę dni pogodnych, zmniejszenie prędkości wiatru, a także większą częstotliwość występowania cisz. Czynniki te wpływają jednocześnie na pojawianie się na terenach miejskich specyficznej cyrkulacji powietrza między terenami intensywnie zabudowanymi, a terenami podmiejskimi.

Poniższą charakterystykę poszczególnych wskaźników klimatycznych dla obszaru Poznania oparto na danych meteorologicznych z lat 1981-2015, uzyskanych ze stacji synoptycznej IMGW-PIB Poznań-Ławica (330)¹⁹.

Średnia roczna temperatura powietrza w Poznaniu w wieloleciu wynosiła 9,0°C, przy czym w latach 1981-2015 zaobserwowano niewielki, dodatni trend tego wskaźnika. Miesięczna temperatura maksymalna na reprezentatywnej dla otoczenia Poznania stacji synoptycznej wykazuje systematyczny wzrost w tempie 0,04°C/dekadę. Absolutne maksimum (37,1°C) odnotowano w dniu 8 sierpnia 2015 r. Najcieplejszym miesiącem był lipiec 2006 roku, kiedy średnia miesięczna maksymalna temperatura powietrza wynosiła 30,7°C oraz lato 1992 roku z temperaturą maksymalną powietrza średnio 26,8°C. Nieznaczny wzrost (w tempie 0,04°C/dekadę) wykazuje również miesięczna temperatura minimalna powietrza w Poznaniu. Najzimniejszym miesiącem był luty 1987 r. (ze średnią minimalną temperaturą powietrza -13,6°C) oraz zima 1985 r. (ze średnią temperaturą minimalną powietrza -7,6°C). Absolutne minimum (-28,5°C) zanotowano 14 stycznia 1987 roku.

Na terenie miasta w latach 1981-2015 zanotowano 32 fale upałów²⁰, trwające od 3 do 11 dni, z czego najdłuższe z nich wystąpiły w roku 1994 i 2006, i trwały odpowiednio 10 i 11 dni. Na stacji synoptycznej Poznań-Ławica zwiększa się liczba i okres trwania fal upałów średnio o 0,3 zjawiska/dekadę i o 1,6 dnia/dekadę. W Poznaniu zidentyfikowano również aż 53 wystąpienia fal zimna²¹, trwających od 3 do 14 dni, przy czym w 1987 i 2012 wystąpiły dwie najdłuższe fale zimna trwające odpowiednio 12 i 14 dni. Liczba i okres trwania fal zimna wykazuje słabą tendencję spadkową, o 0,3 zjawiska/dekadę i o 1,6 dnia/dekadę. W Poznaniu odnotowuje się średnio w roku 27 dni mroźnych (temp, maksymalna < 0°C), przy tendencji spadkowej o ok. 1,7 dnia/dekadę.

Opady atmosferyczne w ciągu roku osiągają na terenie miasta przeciętnie wartość 526 mm. W analizowanym wieloleciu najwyższa roczna suma (715 mm) wystąpiła w 2010 r., natomiast najniższa w roku 1982 (275 mm). W przebiegu rocznym wyraźnie zaznacza się maksimum opadów przypadającym na lipiec (ze średnią 80,5 mm) oraz minimum przypadającym na luty (27,3 mm). Analiza rocznych sum opadów wskazuje na wzrost opadów średnio o 29,9 mm na dziesięciolecie. W ciągu roku w Poznaniu występuje przeciętnie 11 dni z opadem większym lub równym 10 mm, 3 dni z opadem powyżej lub równym 20 mm i 1 dzień z opadem powyżej lub równym 30 mm czyli z opadem silnym. Długość najdłuższych w roku okresów bezopadowych czyli takich, w których opad nie przekroczył 1 mm, jest bardzo zróżnicowana, ulega zmianie w badanym wieloleciu od okresu trwającego 12 dni w roku 2001 do okresu o długości 41 dni w roku 1997. Okres bezopadowy w Poznaniu przeciętnie trwa około 24 dni. Intensywność tego zjawiska słabnie w tempie 1,3 dnia na dekadę.

Średnia roczna liczba dni z pokrywą śnieżną w Poznaniu w latach 1981-2015 wynosiła 42 dni. Najwięcej dni ze śniegiem zanotowano w latach 1996 i 2013 – odpowiednio 96 i 80 dni. Obserwuje się malejący trend liczby dni z pokrywą, średnio o 2,6 dnia na dekadę. Pokrywa śnieżna pojawiała się najwcześniej w październiku, natomiast zanikała najpóźniej w maju.

Dla obszaru Poznania w 2015 r., podobnie jak w wieloleciu, stwierdzono największą częstotliwość występowania wiatrów z sektora zachodniego, z mniejszym udziałem wiatrów z kierunków północnego i północno-wschodniego. Bardzo silny wiatr (o prędkości przekraczającej 17 m/s) występują średnio 7 dni w roku. Najbardziej wietrzny był rok 2015, kiedy było 16 dni z takimi porywami wiatru, a jego prędkość osiągnęła wartość 15m/s (54,0 km/h). Najmniej przypadków zanotowano w 2012 roku (1 dzień). W analizowanym wieloleciu nastąpił spadek liczby dni z porywami wiatru o takiej sile, średnio o około 0,7 dnia na dekadę.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

Z uwagi na specyficzne ukształtowanie terenu oraz położenie części terenów w obrębie obszaru dolinnego w granicach analizowanego obszaru mogą występować niewielkie różnice w lokalnym mikroklimacie. Niżej położone tereny charakteryzują się częstszym występowaniem zamgleń, gorszymi warunkami przewietrzania oraz wyższą wilgotnością.

Na kształtowanie lokalnego klimatu istotny wpływ ma również obecność czynników pojawiających się na skutek działalności człowieka. Występowanie gęstej zabudowy w południowej i wschodniej części analizowanego obszaru wpływa niekorzystnie na kształtowanie lokalnych warunków wilgotnościowych oraz pogorszenie możliwości przewietrzania tych terenów. Obecność gęstej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz istotnych szlaków komunikacyjnych (w bezpośrednim sąsiedztwie granic omawianego obszaru) wpływa również na pojawianie się obserwowanego na terenach śródmiejskich zjawiska „wyspy ciepła”, sprzyjającej utrzymywaniu

¹⁹ Plan Adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030, Załącznik 2 Opis głównych zagrożeń klimatycznych i ich pochodnych dla Miasta Poznania

²⁰ definiowanych jako okres przynajmniej 3 dni z maksymalną temperaturą powietrza powyżej 30°C

²¹ definiowanych jako okres przynajmniej 3 dni z maksymalną temperaturą minimalną poniżej -10°C

się znacznych poziomów stężeń zanieczyszczeń powietrza. Należy jednak zauważyć, że niekorzystny wpływ na warunki klimatyczne, powodowany obecnością gęstej zabudowy i szlaków komunikacyjnych, jest na analizowanym obszarze niwelowany w pewnym stopniu dzięki obecności terenów zagospodarowanych zielenią (północno-zachodnia część analizowanego obszaru) i występowaniu roślinności wysokiej.

2.11. Jakość powietrza atmosferycznego

Największy wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego ma lokalizacja i charakter źródeł emisji oraz sposób zagospodarowania przestrzennego danego obszaru. Udział zanieczyszczeń napływających z terenów sąsiednich ma zazwyczaj znacznie mniejsze znaczenie w kształtowaniu lokalnej jakości powietrza atmosferycznego. Opisujący teren jest obszarem w znacznym stopniu zabudowanym, w zasięgu którego występują zarówno źródła emisji niskiej, jak również źródła emisji liniowej.

Na terenach całego śródmieścia, w obrębie którego zlokalizowany jest omawiany obszar, do źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych zalicza się nieliczne, przestarzałe instalacje grzewcze opalane węglem kamiennym, funkcjonujące w obrębie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (zabudowa kamieniczna). Eksploatacja wspomnianych instalacji związana jest z emisją znacznych ilości zanieczyszczeń takich jak: tlenki siarki (głównie SO₂), tlenki azotu (NO_x), dwutlenek węgla (CO₂) oraz pyły o zróżnicowanym składzie frakcyjnym (w tym pył PM₁₀). Emisja ta w znacznym stopniu wpływa na kształtowanie lokalnej jakości powietrza, jednak należy podkreślić, że zwiększenie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw w instalacjach grzewczych jest zjawiskiem okresowym (dotyczy głównie okresu grzewczego). Ponadto, w ostatnich latach zrealizowano szereg inwestycji, obejmujących m.in. podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, czy też wymianę przestarzałych instalacji, co w sposób istotny zmniejszyło poziom tzw. emisji niskiej.

Istotnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie lokalnej jakości powietrza jest także obecność liniowych źródeł emisji, obejmujących szlaki komunikacyjne zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru projektu planu. Z uwagi na stosunkowo niewielkie (jak na warunki śródmiejskie) natężenie ruchu w obrębie ulic zlokalizowanych w granicach przedmiotowego obszaru – ul. Grochowe Łąki i ul. Podgórze – zakłada się, że emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych wiązanych z funkcjonowaniem tych ulic nie stanowi zagrożenia dla dotrzymania standardów jakości powietrza. Znacznie większe zagrożenie stanowią natomiast ulice przebiegające w bezpośrednim sąsiedztwie granic obszaru projektu mpzp – Wolnica, Garbary, Małe Garbary i Północna. Duże natężenie oraz specyfika ruchu kołowego odbywającego się tymi ulicami powoduje, że ilość emitowanych zanieczyszczeń jest znacznie większa niż w przypadku dróg lokalnych. Ruch kołowy powoduje emisję do atmosfery szeregu zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania nawierzchni jezdni i opon pojazdów. W przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków atmosferycznych ruch komunikacyjny stanowi również przyczynę pojawiania się zjawiska wtórnego zanieczyszczenia pyłem. Należy jednak zaznaczyć, że wyniki wielu szczegółowych analiz stężeń zanieczyszczeń powietrza w rejonie tras komunikacyjnych o podobnych parametrach i wskaźnikach natężenia ruchu pojazdów, prowadzonych w ramach ocen oddziaływania na środowisko realizacji inwestycji drogowych, wykazują brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń substancji poza granicami pasa drogowego.

Na potrzeby określenia jakości powietrza atmosferycznego w granicach obszaru analizowanego projektu mpzp wykorzystano informacje zawarte w Rocznej ocenie jakości powietrza atmosferycznego dla poszczególnych stref, wykonywanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Obszar objęty granicami analizowanego projektu mpzp znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska²².

Wykonana przez GIOŚ roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2021 pod kątem ochrony zdrowia ludzi dotyczyła następujących zanieczyszczeń: dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), ozonu (O₃), pyłu PM_{2,5}, pyłu PM₁₀, benzo(α)pirenu B(a)P w PM₁₀, ołowiu (Pb) w PM₁₀, arsenu (As) w PM₁₀, niklu (Ni) w PM₁₀ i kadmu (Cd) w PM₁₀. Klasyfikację stężeń poszczególnych zanieczyszczeń na obszarze strefy aglomeracja poznańska (z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi) w roku 2021 przedstawia poniższa tabela.

²² Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2022 r.,

Tabela 1. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska w roku 2021 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb (PM ₁₀)	As (PM ₁₀)	Cd (PM ₁₀)	Ni (PM ₁₀)	BaP (PM ₁₀)	PM _{2.5}
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2022 r.

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM₁₀, ołowiu oraz poziomu docelowego ozonu, arsenu, kadmu oraz niklu strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A. W przypadku pyłu PM_{2.5} strefę aglomeracja poznańska zaliczono również do klasy A. W roku 2021 stwierdzono natomiast przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu – strefę zaliczono do klasy C.

Obszar analizowanego projektu mpzp znajduje się w zasięgu obszarów przekroczeń na terenie strefy aglomeracja poznańska wyznaczonych w 2021 r. dla B(a)P.

Ze względu na występowanie w ostatnich latach na terenie Poznania przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu konieczne było podjęcie działań, których realizacja doprowadziłaby do zmniejszenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń do poziomów pozwalających na dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego. W związku z powyższym, w latach ubiegłych opracowano programy naprawcze (zgodnie z wymogami ustawowymi), wskazujące cele i działania, jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, w tym:

- Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań z dnia 31 grudnia 2007 r.²³,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.²⁴,
- Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-żłotowskiej w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.²⁵,
- Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀ z dnia 26 października 2015 r.²⁶,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀ z dnia 24 czerwca 2019 r.²⁷.

Działania naprawcze podejmowane w oparciu o powyższe dokumenty nie przyniosły oczekiwanych skutków, dlatego konieczne było opracowanie „Programu Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”. Najnowszy Program, zatwierdzony uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.²⁸, opracowany został z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a jego integralną część stanowi Plan Działań Krótkoterminowych. Podobnie jak w przypadku wspomnianych wcześniej dokumentów, Program ten określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz B(a)P, w zakresie m.in.:

- układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta,
- wprowadzania zieleni izolacyjnej, w tym zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych,

²³ Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r., akt archiwalny

²⁴ Uchwała Nr XXIX/561/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508, akt archiwalny)

²⁵ Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509, akt archiwalny)

²⁶ Uchwała Nr XI/316/15 z dnia 26 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241, akt archiwalny)

²⁷ Uchwała Nr IX/166/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 01.07.2019 r., poz. 6238, akt archiwalny)

²⁸ Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956

- kształtowania zabudowy w sposób umożliwiający swobodny przepływ mas powietrza,
- stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej towarzyszącej zabudowie,
- tworzenia publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów,
- uwzględniania rozbudowy i kształtowania sieci ulic obwodowych powodujących eliminację lub ograniczenie ruchu tranzytowego, oraz umożliwiających uspokojenie ruchu w obszarach wewnątrz dzielnicowych, tworzenia stref ruchu pieszego i uspokojonego w szczególności na obszarze śródmieścia,
- wdrażania rozwiązań systemowych dedykowanych rozwojowi ruchu rowerowego i pieszego,
- umieszczania (w miarę możliwości) w planach miejscowych zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualne.

2.12. Klimat akustyczny

Obecnie na obszarze objętym granicami projektu miejscowego planu „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu przeważają tereny nie wymagające zapewnienia komfortu akustycznego w środowisku. W południowej i południowo-zachodniej części analizowanego obszaru, wzdłuż ul. Święty Wojciech oraz ul. Bóźnicznej (częściowo również przy ul. Małe Garbary), zlokalizowana jest natomiast zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (kamienice wzdłuż ul. Święty Wojciech i ul. Bóźnicznej), jak również zabudowa zamieszkania zbiorowego (dawny budynek mieszkalny przy ul. Święty Wojciech, użytkowany obecnie przez Zakon Karmelitek Bosych). Wspomniane tereny podlegają ochronie akustycznej w środowisku na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*²⁹ oraz rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku³⁰ – jako tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Na podstawie obowiązującego rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, znajdujących się pod wpływem oddziaływania hałasu komunikacyjnego są najmniej restrykcyjne i wynoszą – w przypadku wskaźników dopuszczalnego maksymalnego równoważnego poziomu hałasu, mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby – $L^*_{Aeq D/N} = 68/60$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym 16 godzinom pory dziennej (od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz 8 godzinom pory nocnej (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰). Natomiast w przypadku wskaźników dopuszczalnego długookresowego średniego poziomu dźwięku hałasu komunikacyjnego jw., mających zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem, czyli: L_{DWN} – wyznaczone w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) i pory nocy (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰), oraz L_N – wyznaczone w ciągu wszystkich pór nocy w roku (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰), wynoszą – $L^*_{DWN} = 70$ dB i $L^*_N = 65$ dB, odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej i w porze nocnej. Szczególnie niekorzystne jest tu kryterium dla pory nocy, które oznacza znaczące osłabienie wymagań akustycznych w środowisku, zagrażające nie tylko wypoczynkowi w porze nocy, ale zagrażające również bezpieczeństwu dla zdrowia ludzi, stanowiąc źródło niektórych chorób. Należy wspomnieć, że rozporządzenie to znacząco złagodziło wcześniejsze wymagania akustyczne dla terenów narażonych na oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, w tym wypadku głównie hałasu samochodowego, będące przedmiotem poprzedniego rozporządzenia³¹, obowiązującego do dnia 1 października 2012 r.

W przypadku występowania na obszarze projektu planu wewnętrznego ruchu pojazdów samochodowych, czy też funkcjonowania urządzeń technicznych, wind, bram, czerpni, wyrzutni systemów wentylacyjnych, czyli źródeł hałasu od tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu, obowiązują inne standardy akustyczne, sformułowane także w cytowanym rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Dopuszczalne poziomy hałasu od tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, w granicach opracowania oraz dla terenów w jego bezpośrednim sąsiedztwie – wynoszą: w przypadku wskaźników hałasu mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby – $L^*_{Aeq D/N} = 55/45$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym oraz przedziale czasu odniesienia równym 1 najmniej korzystnej godzinie nocy. W przypadku wskaźników stosowanych do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem,

²⁹ ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity z późn. zm.)

³⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

³¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826)

wyznaczonych w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku oraz wszystkim porom nocy w roku, czyli maksymalnych dopuszczalnych długookresowych średnich poziomów takiego rodzaju hałasów – wartości dopuszczalne dla terenów mieszkaniowo-usługowych oraz terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego wynoszą – $L_{DWN}^* = 55$ dB i $L_N^* = 45$ dB, odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej i porze nocnej. Z kolei, w przypadku terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub szpitali, wymagane jest dla oddziaływań takich źródeł hałasu zapewnienie wyższych standardów akustycznych w środowisku, które wynoszą odpowiednio $L_{Aeq D/N}^* = 50/40$ dB oraz $L_{DWN}^* = 50$ dB i $L_N^* = 40$ dB.

Analizy aktualnych warunków akustycznych na obszarze opracowania dokonano na podstawie danych zobrazowanych na *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*³², która zawiera informacje m.in. o zasięgach oddziaływania hałasu samochodowego i tramwajowego, a także o zasięgach oddziaływania pozostałych źródeł hałasu komunikacyjnego (hałasu kolejowego czy lotniczego), jak również zasięgach oddziaływania źródeł hałasu przemysłowego. Ilustrację zasięgów oddziaływania hałasu samochodowego, tramwajowego i kolejowego przedstawiają odpowiednio załącznik 4 (hałas samochodowy) i załączniki 5 (hałas tramwajowy i kolejowy) – odpowiednio dla pory dzieńno-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) oraz pory nocnej (L_N).

Ilustracja zasięgów oddziaływania hałasu samochodowego (załącznik 4) wskazuje przede wszystkim na niekorzystne oddziaływanie tego rodzaju hałasu szczególnie w rejonie ul. Garbary i ul. Małe Garbary. Hałas samochodowy kształtuje się na poziomie wartości: ok. $L_{DWN} = 70-73$ dB i ok. $L_N = 60-64$ dB na wysokości zabudowy u zbiegu ul. Małe Garbary i ul. Bóźniczej, ok. $L_{DWN} = 67-71$ dB i ok. $L_N = 58-61$ dB na wysokości granicy obszaru mpzp wzdłuż ul. Garbary oraz ok. $L_{DWN} = 66-70$ dB i ok. $L_N = 59-60$ dB na wysokości granicy obszaru mpzp wzdłuż ul. Północnej. Wzdłuż ul. Grochowe Łąki oraz ul. Święty Wojciech poziomy hałas samochodowy są znacznie niższe i nie przekraczają $L_{DWN} = 70$ dB w porze dzieńno-wieczorno-nocnej i ok. $L_N = 60$ dB w porze nocnej. Uwzględniając zatem wymagane maksymalne dopuszczalne kryteria poziomu hałasu w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców należy stwierdzić, iż w zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania hałasu samochodowego od ul. Małe Garbary pozostaje jedynie zabudowa zlokalizowana u zbiegu ul. Małe Garbary i ul. Bóźniczej – izolinie $L_{DWN} = 70-75$ dB sięgają w głąb obszaru planu na szerokość ok. 13 m. W porze nocnej zasięg oddziaływania hałasu samochodowego nie przekracza wartości dopuszczalnej $L_N = 65$ dB na granicy terenów zabudowy.

Hałas tramwajowy oddziałuje jedynie na niewielką część obszaru projektu planu, obejmującą część zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej zlokalizowanej w rejonie wzdłuż ul. Małe Garbary, Wspomniana zabudowa znajduje się w zasięgu izolinii o wartościach $L_{DWN} = 55-61$ dB oraz $L_N = 50-51$ dB. W przypadku oceny skumulowanego oddziaływania hałasu komunikacyjnego – hałasu samochodowego i tramwajowego w ul. Małe Garbary – należy zauważyć, że hałas tramwajowy podwyższa wartości odczytane dla hałasu samochodowego, który dominuje zarówno w porze dzieńno-wieczornej, dla kryterium L_{DWN} – o ok. 1 dB, jak i w porze nocnej – maksymalnie o ok. 1-2 dB, dla kryterium L_N .

Obszar projektu planu zasadniczo znajduje się także poza strefami oddziaływania hałasu kolejowego, co ilustruje załącznik nr 5. W zasięgu oddziaływania hałasu kolejowego o wartościach $L_{DWN} = 55-60$ dB znajduje się jedynie niewielka część terenów w północno-wschodniej części analizowanego obszaru, obejmująca część historycznej zabudowy dawnej Rzeźni Miejskiej.

Na przedmiotowy obszar projektu planu „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu nie oddziałują pozostałe źródła hałasu komunikacyjnego – hałasu lotniczego z lotniska Poznań-Ławica oraz lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny. *Strategiczna mapa hałasu miasta Poznania 2022* nie wskazuje również na oddziaływanie (na tereny położone w granicach obszaru projektu mpzp) źródeł hałasu przemysłowego.

Nie stwierdzono występowania źródeł zagrożeń akustycznych (komunikacyjnych i przemysłowych) wewnątrz obszaru projektu planu. Nie uzyskano również informacji wskazujących na niekorzystne oddziaływanie obiektów i działalności będących źródłem hałasu w środowisku zewnętrznym, choć tego rodzaju zakłócenia mogą występować na zapleczach pojedynczych obiektów usługowych i handlowych.

Podsumowując należy stwierdzić, że w stanie istniejącym warunki akustyczne w środowisku w obszarze projektu planu są korzystne – z wyłączeniem zabudowy rozmieszczonej wzdłuż ul. Małe Garbary, prowadzącej ruch samochodowy i tramwajowy. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i zamieszkania zbiorowego, rozmieszczona wzdłuż ul. Święty Wojciech, a także w głębi przedmiotowego obszaru (w rejonie ul. Podgórze) znajdują się aktualnie w dobrych warunkach akustycznych, lepszych niż wymagane dla terenów zabudowy w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

³² *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, 2022*

2.13. Jakość wód

Wody powierzchniowe

W granicach przedmiotowego obszaru nie występują wody powierzchniowe. Należy natomiast podkreślić, że większość terenów objętych granicami projektu mpzp położona jest w zasięgu zlewni jednolitej części JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579) będącej silnie zmienioną częścią wód (SZCW) o złym stanie, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego). Tereny zlokalizowane w części północnej położone są natomiast w obrębie wód Bogdanka (RW60001718578), będącej silnie zmienioną częścią wód (SZCW) o dobrym stanie, niezagrażoną nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego)³³.

W przedmiotowej prognozie przytoczono dane określające jakość wód w obrębie wspomnianych JCWP, powołując się na opublikowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wyniki klasyfikacji wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych. W roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód. Zgodnie z publikowanymi danymi, w 2020 r. wody JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579) osiągnęły 4 klasę z uwagi na klasę elementów biologicznych, natomiast z uwagi na klasę elementów fizykochemicznych osiągnęły klasę >2. Badania prowadzone w roku 2019 wskazały na zły stan wód wspomnianej JCWP (stan chemiczny poniżej dobrego). Zgodnie z Oceną stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu³⁴, wody JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579) osiągnęły 4 klasę z uwagi na klasę elementów biologicznych, natomiast z uwagi na klasę elementów fizykochemicznych osiągnęły klasę >2. Potencjał ekologiczny wód określono jako słaby.

W celu określenia i przeanalizowania jakości wód Bogdanki wykorzystano informacje zawarte w publikowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Ocenie stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 metodą przeniesienia – tabela³⁵. Zgodnie z ich brzmieniem stan wody Bogdanki osiągnęły II klasę z uwagi na klasę elementów biologicznych, natomiast z uwagi na klasę elementów fizykochemicznych osiągnęły klasę >II. Potencjał ekologiczny wód Bogdanki określony został jako umiarkowany, a stan chemiczny został określony jako stan poniżej dobrego. W roku 2021 wody Bogdanki osiągnęły klasę 3 pod względem klasyfikacji elementów biologicznych, klasę >2 z uwagi na klasę elementów fizykochemicznych³⁶. Potencjał ekologiczny określony został jako umiarkowany³⁷.

Wody podziemne

W celu przeanalizowania jakości wód podziemnych posłużono się wynikami oceny jakości wód podziemnych prowadzonej dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Zgodnie z podziałem na 172 JCWPd obszar całego miasta zlokalizowany jest w zasięgu granic JCWPd nr 60. Z uwagi na brak lokalizacji punktów pomiarowo-kontrolnych na analizowanym terenie, dla oceny jakości wód podziemnych przyjęto dane zebrane w roku 2020 dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego.

Wyniki klasyfikacji jakości wód podziemnych, obejmującej dane zebrane w 2020 r. dla wybranych punktów pomiarowych, zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego³⁸ - opracowane na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – kształtowały się w następujący sposób:

- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Czachurki (nr 1), Borówiec (nr 5), Biskupice (1258), Czerlejnko (nr 2549), Kamionki (nr 2563), Gruszczyn (2564) i Głębobczek (nr2566) – stwierdzono występowanie wód II klasy jakości,
- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach: Czachurki (nr 2,3), Borówiec (nr 1224), Kalwy (nr 1278), Buk (nr 1279), Dakowy Suche (nr 1282), Głębobczek (nr 2566), Pobiedziska (nr 2547), Góra (nr 2557), Mosina (nr 2615) i Kalwy (nr 91278) – stwierdzono występowanie wód III klasy jakości,

³³ zgodnie z ustaleniami II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

³⁴Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu, <https://wody.gios.gov.pl/pjpw>

³⁵<https://www.www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska>

³⁶ Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2021, www.wody.gios.gov.pl

³⁷Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu, <https://wody.gios.gov.pl/pjpw/>

³⁸<https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2020.html>

- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Pecna (nr 1495) i Borówiec (nr 4) – stwierdzono występowanie wód IV klasy jakości.

Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu. Według danych z roku 2016³⁹, stan chemiczny wód JCWPd nr 60 oceniony został jako słaby, natomiast stan ilościowy jako dobry. Dane z roku 2019 r. wskazują natomiast na dobry stan chemiczny i ilościowy wód JCWPd nr 60. Na występowanie wód o dobrym stanie chemicznym i ilościowym wskazują również informacje zwarte w „Raporcie z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019”⁴⁰.

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze objętym projektem mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu nie występują cenne zasoby przyrodnicze, objęte prawną ochroną w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego, czy pomnika przyrody, ustanowione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na omawianym obszarze nie występują również pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów odrębnych, tj. lasy, grunty rolne, główne zbiorniki wód podziemnych, strefy ochronne ujęć wody oraz obszary ciche w aglomeracji.

Obszarami Natura 2000, znajdującymi się w najbliższej odległości od będącego przedmiotem analizy terenu (ok. 240 m od północnej granicy obszaru projektu planu), są tereny parku Cytadela, stanowiącego element poznańskich fortyfikacji. Obszar Cytadeli wraz z obszarami fortów został włączony do sieci Natura 2000 ze względu na występowanie na ich terenie stanowisk zimowania cennych gatunków nietoperzy (PLH300005 „Fortyfikacje w Poznaniu”). Do głównych zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania siedlisk nietoperzy zaliczyć należy działania człowieka, prowadzące do pomniejszenia ich bazy pokarmowej, m.in. poprzez stosowanie środków owadobójczych, chemicznych środków ochrony roślin, wycinanie dziuplastych drzew itp. Szczególnie niebezpieczne są działania powodujące zmianę mikroklimatu panującego w fortach, m.in. szczelne zamykanie otworów wlotowych, zaburzających cyrkulację powietrza, osuszanie podziemi oraz zbyt częsta obecność człowieka w fortach w trakcie hibernacji nietoperzy. W planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PLH300005 wśród zagrożeń istniejących wskazuje się – dla obiektów zlokalizowanych na obszarze Cytadeli – zwiększoną penetrację (w związku ze wzrostem atrakcyjności turystycznej oraz działalnością podmiotów), a wśród zagrożeń potencjalnych – rozsadzanie ścian obiektów, wycinkę zadrzewień stanowiących żerowiska lub trasy przelotów, a także pogorszenie warunków siedliskowych m.in. poprzez zmniejszenie powierzchni zimowiska, zmianę warunków mikroklimatycznych itp.

Uwzględniając powyższe można zatem stwierdzić, że dla wyeliminowania potencjalnych czynników wpływających w sposób pośredni na zimujące w obrębie pobliskiej Cytadeli nietoperze, istotne będzie podejmowanie działań pozwalających na zachowanie potencjalnych miejsc żerowania nietoperzy, w tym zachowanie występujących na tych terenach szpalerów drzew oraz utrzymanie dotychczasowej funkcji terenów zieleni, zlokalizowanych w rejonie Wzgórza św. Wojciecha.

Położenie obszaru objętego projektem mpzp w centrum miasta oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w jego bezpośrednim sąsiedztwie sprawia, że do najbardziej istotnych problemów ochrony środowiska na tych terenach zaliczyć można zagrożenia wynikające z zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego oraz narażenia części terenów na negatywne oddziaływanie ponadnormatywnych poziomów hałasu, generowanych przede wszystkim w obrębie szlaków komunikacyjnych położonych poza granicami obszaru opracowania. Niewielka część terenów zlokalizowanych w obszarze projektu planu (tj. istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna) znajduje się pod wpływem ponadnormatywnego akustycznie oddziaływania źródeł hałasu samochodowego z ul. Małe Garbary i ul. Wolnica. W przypadku realizacji nowej zabudowy podlegającej ochronie akustycznej w środowisku w sąsiedztwie dróg charakteryzujących się bardzo dużym natężeniem ruchu kołowego, sytuacja ta dotyczyć może również terenów zlokalizowanych wzdłuż ul. Garbary.

Konieczne będzie zatem wprowadzenie rozwiązań pozwalających na zminimalizowanie poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego oraz ograniczenia niekorzystnych oddziaływań

³⁹ <https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>

⁴⁰ http://mjwp.gios.gov.pl/g2/oryginal/2020_12/2ab815dde851308bda98c1604b351acc.pdf

związanych z emisją hałasu. W tym zakresie najbardziej istotne jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych z instalacji grzewczych w obrębie funkcjonującej i projektowanej zabudowy oraz kształtowanie ruchu komunikacyjnego w sposób umożliwiający ograniczenie jego niekorzystnego oddziaływania (w analizowanym przypadku działania te dotyczyć mogą jedynie dróg położonych w zasięgu granic projektu mpzp).

Istotnym problemem, dotyczącym terenów całego śródmieścia, jest skala występujących przekształceń poszczególnych elementów środowiska naturalnego oraz postępujący proces zabudowywania terenów niezagospodarowanych oraz zmniejszania udziału terenów zagospodarowanych zielenią. Środowisko przyrodnicze i krajobraz analizowanego obszaru, z uwagi na jego lokalizację oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w jego granicach, zostały niemal całkowicie przekształcone na skutek dotychczasowej działalności człowieka. Największym udziałem zieleni, stanowiącej w znacznej mierze o lokalnej różnorodności biologicznej, charakteryzują się tereny położone u podnóża Wzgórza św. Wojciecha. Pomimo braku występowania siedlisk o charakterze naturalnym oraz wartości przyrodniczej występujących tu gatunków rzadkich, niezwykle istotne będzie utrzymanie funkcji tych terenów i zapewnienie ich właściwej podbudowy biologicznej. Równie ważnym aspektem, jaki powinien zostać uregulowany w projekcie planu, będzie także ochrona i zachowanie (w możliwie największym stopniu) istniejących zadrzewień, tworzących na obszarze projektu planu niewielkie skupiska lub szpalery towarzyszące szlakom komunikacyjnym. Podjęcie działań mających na celu zachowanie istniejących terenów zagospodarowanych zielenią jest niezwykle istotne z uwagi na konieczność ograniczenia zjawiska trwałego uszczelniania powierzchni ziemi na terenach Śródmieścia, jak również przeciwdziałania zjawiskom wpływającym negatywnie na pogłębianie zmian klimatycznych.

Do istniejących problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia analizowanego projektu mpzp, należy również rozwiązanie kwestii związanych z docelowym sposobem zagospodarowania i użytkowania zaniedbanych terenów Rzeźni Miejskiej. Należy zwrócić uwagę, że prowadzona w przeszłości na tych terenach działalność (zakłady mięsne funkcjonowały na tym terenie do lat 90 XX w.) mogła doprowadzić do lokalnego zanieczyszczenia poszczególnych komponentów środowiska – w tym środowiska gruntowo-wodnego – związanego z działalnością o szczególnej charakterystyce (ubój zwierząt, solarnia skór, produkcja mączki kostnej). Zidentyfikowanie⁴¹ i rozwiązanie potencjalnego problemu zanieczyszczonej powierzchni ziemi jest zagadnieniem niezwykle istotnym przy rewitalizacji terenów przemysłowych, szczególnie w miejscach, gdzie rewitalizowane obszary przemysłowe mają pełnić funkcje związane z długotrwałym przebywaniem ludzi. Należy natomiast podkreślić, że obszar byłej Rzeźni Miejskiej obecnie nie jest ujęty w rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, prowadzonym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska⁴².

Jako istotny problem, mający znaczenie dla wprowadzenia właściwego sposobu zagospodarowania i użytkowania w obrębie części terenów zlokalizowanych w granicach obszaru opracowania, wskazać można również występowanie niekorzystnych warunków gruntowych oraz położenie w obszarze wskazanym jako obszar zagrożenia ruchami masowymi ziemi. Występowanie specyficznych warunków gruntowych wymagać będzie zatem w wielu przypadkach przeprowadzenia właściwego rozpoznania warunków geologiczno-inżynierskich.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, głównym celem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” - część północna B w Poznaniu, jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności kształtowania ładu przestrzennego oraz konieczności dostosowania funkcji i intensywności dalszego zagospodarowania do uwarunkowań przestrzennych, historycznych i przyrodniczych przedmiotowego terenu.

Głównym celem sporządzenia i uchwalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu jest stworzenie całościowego rozwiązania urbanistycznego, w obrębie którego poszczególne elementy o wyjątkowej wartości tworzyć będą spójną kompozycję, jak również sformułowanie dla przedmiotowego obszaru szczegółowych rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych. Sporządzenie mpzp pozwoli również na zgodną z wytycznymi konserwatorskimi ochronę wartości kulturowych i historycznych oraz uporządkowanie terenów przemysłowych, obejmujących tereny dawnej Rzeźni Miejskiej. Ponadto, istotnym założeniem projektu planu miejscowego będzie

⁴¹ poprzez wykonanie analiz stanu ziemi i gleb w obrębie powierzchni przeznaczonych pod inwestycje

⁴² Zgodnie z informacją z wyciągu z rejestru GDOŚ „Poznań rejestr historycznych zanieczyszczeń 29.03.2022”

ukształtowanie lokalnego systemu zieleni w oparciu o punkt centralny – park miejski, a także uzupełnienie istniejącej struktury urbanistycznej oraz regulacja układu transportowego.

4.2. Ustalenia projektu planu

Analizowany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:1 000.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy ustalające: przeznaczenie poszczególnych terenów, zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, zasady kształtowania przestrzeni publicznych, szczególnie warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu (w tym zakazu zabudowy), zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej, szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości, a przede wszystkim szczegółowe parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów. W projekcie planu znalazł się również zapis ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

Głównym założeniem analizowanego projektu planu jest uporządkowanie terenów przemysłowych dawnej Rzeźni Miejskiej oraz docelowe ustalenie ich funkcji, jak również ochrona zlokalizowanych tu terenów zieleni oraz obiektów o szczególnej wartości historycznej i architektonicznej. W zakresie przeznaczenia terenów w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu ustalono:

- tereny zabudowy usługowej sakralnej – oznaczony symbolem **UK**,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej – oznaczone symbolami **1-5MW/U**,
- teren zabudowy usługowej lub rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² – oznaczony symbolem **U/UC**,
- teren zabudowy usługowej – oznaczony symbolem **U**,
- tereny zieleni urządzonej – oznaczone symbolami **1-2ZP**,
- tereny dróg publicznych – oznaczone symbolami **1-3KD-L, KD-D**.

Większość wskazanych w projekcie mpzp terenów to tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej (**MW/U**), obejmujące wszystkie istniejące śródmiejskie kamienice (tereny **2-5MW/U**), a także tereny dawnej Rzeźni Miejskiej (**1MW/U**). Łącznie tereny **MW/U** zajmują ponad 60% całkowitej powierzchni omawianego obszaru. Dla terenów tych projekt mpzp ustala lokalizację śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej, zgodnie z wyznaczonymi na rysunku planu liniami zabudowy (z dopuszczeniem wysunięcia przed linię zabudowy wskazanych zapisami części budynku).

Wprowadzenia niezwykle szczegółowych ustaleń wymagał teren oznaczony na rysunku planu symbolem **1MW/U** – teren dawnej Rzeźni Miejskiej, w zasięgu którego ustalono lokalizację zabudowy zgodnie z wyznaczonymi na rysunku planu liniami zabudowy⁴³, wydzielając jednocześnie pola inwestycyjne, oznaczone na rysunku planu symbolami od **A** do **F**. Dla terenu tego ustalono także lokalizację lokali użytkowych o funkcji usługowej w parterach budynków na określonym procencie długości elewacji (w zależności od pola inwestycyjnego). Zgodnie z brzmieniem zapisów projektu mpzp, maksymalna powierzchnia zabudowy w granicach terenu **1MW/U** nie może przekraczać 50% powierzchni działki, a udział powierzchni biologicznie czynnej nie może być mniejszy niż 30%. Wysokość zabudowy została określona w sposób szczegółowy dla budynków wpisanych do rejestru zabytków, jak również nowych budynków (nie więcej niż 25 m i 7 kondygnacji nadziemnych)⁴⁴ oraz nie więcej niż 30 m i 7 kondygnacji nadziemnych w strefach podwyższonej wysokości. Ponadto, w zależności od pola inwestycyjnego, określono także sposób zróżnicowania wysokości zabudowy w poszczególnych polach.

W projekcie planu znalazły się również zapisy określające sposób kształtowania elewacji eksponowanych (wskazanych na rysunku planu) na terenie **1MW/U** poprzez wykończenie elewacji materiałami szlachetnymi, opracowanie szczególnej kompozycji architektonicznej elewacji, nawiązującej do historycznych podziałów lub parcelacji działek kamienicznej zabudowy śródmiejskiej, jak również zakaz lokalizacji garaży w parterach budynków od strony elewacji eksponowanych⁴⁵.

⁴³ z uwzględnieniem możliwości wysunięcia części budynków określonych szczegółowo w projekcie planu oraz konieczności wycofania elewacji budynków zlokalizowanych w wyznaczonych na rysunku planu strefach wycofanych elewacji

⁴⁴ z uwzględnieniem pozostałych zapisów

⁴⁵ z uwzględnieniem pozostałych zapisów

Należy podkreślić, że „we wnętrzu” terenu **1MW/U** projekt planu wskazuje lokalizację terenu o innej funkcji – terenu zabudowy usługowej lub rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², oznaczonego symbolem **U/UC**. Zgodnie z ustaleniami na terenie tym ustala się lokalizację⁴⁶ budynku usługowego, dopuszczając lokalizację obiektu handlowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² i nie więcej niż 10000 m². Maksymalna powierzchnia zabudowy działki budowlanej **U/UC** może sięgać 100%, stąd też projekt dopuszcza rezygnację z zapewnienia udziału powierzchni biologicznie czynnej. Wysokość zabudowy nie może przekraczać 10 m (dopuszcza się podwyższenie wysokości i max. 4 m w strefie zwiększonej wysokości zabudowy, wskazanej na rysunku planu).

Szczegółowe ustalenia w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy wprowadzono również w odniesieniu do terenów **2-5MW/U**, obejmujących w znacznej mierze tereny zabudowane (istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinną). Dla części z tych terenów ustalono lokalizację zabudowy zwartej – na terenach **2MW/U** i **3MW/U** (wzdłuż znajdujących się poza planem ulic: Bóźnicznej, Małe Garbary, Święty Wojciech) oraz na terenie **5MW/U** (wzdłuż znajdującej się poza granicami planu ulicy Święty Wojciech), dostosowanie wysokości nowej zabudowy do budynków znajdujących się na działkach sąsiednich⁴⁷, a także dowolną geometrię dachów. Wprowadzono jednocześnie szereg zapisów odnoszących się do kształtowania elewacji eksponowanych, wskazanych na rysunku planu. Z uwagi na duże zróżnicowanie parametrów funkcjonującej zabudowy, projekt w sposób szczegółowy określa dla każdego z terenów **2-5MW/U** maksymalną powierzchnię zabudowy działki budowlanej, intensywność i wysokość zabudowy, a także minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w granicach działki. Parametry te zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 2. Wybrane parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów **MW/U**

SYMBOL TERENU	MAKSYMALNA POWIERZCHNIA ZABUDOWY	MINIMALNY UDZIAŁ POWIERZCHNI BIOLOGICZNIE CZYNNEJ	WYSOKOŚĆ BUDYNKÓW	MINIMALNA POWIERZCHNIA DZIAŁKI BUDOWLANEJ
2MW/U	60% ⁴⁸	20% ⁴⁹	max. 24 m i 7 kondygnacji nadziemnych ⁵⁰	1000 m ²
3MW/U	70%	20%	max. 20 m i 6 kondygnacji nadziemnych	1000 m ²
4MW/U	50%	25%	max. 17 m i 5 kondygnacji nadziemnych	1000 m ²
5MW/U	80%	10%	max. 17 m i 5 kondygnacji nadziemnych ⁵¹	1000 m ²

Ponadto, dla wszystkich terenów **MW/U** ustalono dostęp do przyległych dróg publicznych, w tym zlokalizowanych poza granicą planu.

W północno-zachodniej części analizowanego obszaru projekt mpzp wskazuje lokalizację terenu zabudowy usługowej (oznaczonego symbolem **U**) oraz terenu zabudowy usługowej – sakralnej (oznaczonego symbolem **UK**).

Dla terenu **UK** projekt planu ustala lokalizację zabudowy usługowej – sakralnej zgodnie z wyznaczonymi na rysunku planu liniami zabudowy, z dopuszczeniem wysunięcia przed linię zabudowy części budynku, takich jak: okapy, gzymsy, balkony, tarasy itd. zgodnie z brzmieniem zapisów projektu planu, maksymalna powierzchnia zabudowy terenu **UK** nie może przekraczać 35% powierzchni działki budowlanej, a udział powierzchni biologicznie czynnej nie może być mniejszy niż 40% jej powierzchni. W sposób szczegółowy określa także wysokość zabudowy – dla budynku wpisanego do rejestru zabytków, dla budynku chronionego planem oraz pozostałych budynków, ustalając jednocześnie dowolną geometrię dachów. Podobnie jak w przypadku terenów **MW/U**, dla terenu **UK** zapisy projektu planu określają minimalną powierzchnię nowo wydzielanej działki budowlanej oraz określają dostęp do przyległych dróg publicznych lub do dróg publicznych poprzez drogi wewnętrzne.

Teren **U**, obejmujący m.in. tereny funkcjonującego tu niegdyś lodowiska „Bogdanka” został wskazany w projekcie planu jako teren zabudowy usługowej. Dla terenu tego projekt mpzp ustala lokalizację

⁴⁶ zgodnie z wyznaczonymi na rysunku planu maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy

⁴⁷ a w przypadku stosowania dachu stromego kontynuację układu zabudowy kalenicowej i kątów nachylenia połaci dachowych

⁴⁸ 90% powierzchni działki budowlanej dla działek narożnikowych

⁴⁹ 1% powierzchni działki budowlanej dla działek narożnikowych

⁵⁰ dla akcentu urbanistycznego wskazanego na rysunku planu nie większą niż 25,5 m

⁵¹ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń w tym zakresie

śródmiejskiej zabudowy usługowej – użyteczności publicznej⁵², o powierzchni zabudowy nie większej niż 40% powierzchni działki budowlanej i wysokości zabudowy nie większej niż 22,5 m⁵³. Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w przypadku terenu **U** nie może natomiast stanowić mniej niż 20% powierzchni działki budowlanej.

Z uwagi na charakterystykę analizowanego obszaru, jego położenie w centrum miasta oraz występowanie obiektów o znacznej wartości historycznej i kulturowej, do projektu mpzp wprowadzono szereg ustaleń w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Dla całego obszaru objętego planem ustalono ochronę fragmentu pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta”⁵⁴ oraz ochronę fragmentu zespołu urbanistyczno-architektonicznego centrum miasta z układem ulic i zabudową⁵⁵, natomiast dla części obszaru objętego planem ustalono ochronę „zespołu Kościoła Parafialnego pw. Św. Wojciecha”⁵⁶ oraz zespołu budynków „Rzeźnia Miejska”⁵⁷. Ustalenia projektu mpzp wymagają jednocześnie ochrony budynków i zespołów budynków (wskazanych na rysunku planu) wpisanych do rejestru zabytków oraz ochrony wskazanych na rysunku planu budynków chronionych planem (w tym budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków), a także murów chronionych planem (na terenie **UK**), wraz z wmurowanymi tablicami epitafijnymi.

Jednym z ważniejszych założeń projektu mpzp jest wyznaczenie w jego granicach terenów zieleni urządzonej (oznaczonych symbolami **1-2ZP**), w tym w szczególności obejmującego porośnięte zielenią powierzchnie zlokalizowane u podnóża Wzgórza św. Wojciecha (w sąsiedztwie kościoła pw. św. Wojciecha). Dla terenu **2ZP** ustalono wymóg zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 80%)⁵⁸ oraz adaptację istniejącej zieleni wysokiej w ramach kształtowania zieleni urządzonej na terenie **2ZP**, zakazując jednocześnie lokalizacji naziemnych stanowisk postojowych dla samochodów. Realizacja wspomnianych ustaleń, w połączeniu z respektowaniem szczegółowych zapisów odnoszących się do kształtowania zieleni (w tym w szczególności zieleni wysokiej), pozwoli na zachowanie istniejącego terenu zieleni, jak również jego docelowe zagospodarowanie w formie miejskiego parku.

W granicach analizowanego obszaru wyznaczono także tereny komunikacji, obejmujące tereny dróg publicznych klasy lokalnej (**1-3KD-L**) oraz dojazdowej (**KD-D**). Proponowany układ komunikacyjny uwzględnia istniejące szlaki komunikacyjne (**2KD-L** – ul. Grochowe Łąki, **3KD-L** – fragment ul. Małe Garbary, **KD-D** – ul. Podgórze) oraz zakłada realizację nowego, istotnego elementu – projektowanej drogi **1KD-L** (łączącej ul. Grochowe Łąki i ul. Północną) zapewniającej obsługę projektowanej zabudowy na terenie **1MW/U**. W odniesieniu do terenów komunikacyjnych wprowadzono zapisy ustalające lokalizację jezdni, obustronnych chodników (**1-2KD-L**), czy drogi dla rowerów lub innych rozwiązań dla ruchu rowerowego (**1-2KD-L**). W przypadku terenu **3KD-L** ustalono jego zagospodarowanie w nawiązaniu do rozwiązań układu drogowego znajdującego się poza granicą planu.

W kontekście niniejszego opracowania, szczególnie istotne są zapisy projektu mpzp w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ustalające:

- ochronę istniejących drzew i wprowadzenie nowych nasadzeń⁵⁹, a w szczególności w strefach zieleni wskazanych na rysunku planu, na terenach **ZP**, rzędów drzew wskazanych na rysunku planu na terenach **1KD-L** i **2KD-L**, a także drzew chronionych planem (wskazanych na rysunku planu),
- w przypadku kolizji z układem komunikacyjnym, infrastrukturą lub zabudową wymóg przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nasadzeń na obszarze planu – w przypadkach nie wymienionych powyżej,
- zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów,
- w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia gleby lub ziemi, remediację terenu stosowanie do przeznaczenia przewidzianego w planie,
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych (z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych):
 - dla terenów **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie,
 - na terenach **ZP** stosowanie nawierzchni przepuszczalnych lub półprzepuszczalnych do utwardzenia ciągów pieszych,

⁵² Planowana lokalizacja Muzeum Powstania Wielkopolskiego

⁵³ dowolna geometria dachów

⁵⁴ utworzonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 listopada 2008 r.

⁵⁵ wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 231 z dnia 14 marca 1980 r.

⁵⁶ wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 151 z dnia 26 lutego 1931 r.

⁵⁷ wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 270 z dnia 31 października 1984 r.

⁵⁸ Dla terenu **1ZP** nie mniej niż 60%

⁵⁹ z zastrzeżeniem dopuszczenia wprowadzenia nowych nasadzeń drzew w sposób podkreślający widok na Wzgórze św. Wojciecha – w strefach ochrony widoku (wskazanych na rysunku planu)

- dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe,
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców,
- w przypadku lokalizacji na terenach **UK**, **MW/U** i **U** zabudowy zamieszkania zbiorowego, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której jest lub będzie zlokalizowana taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach,
- zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku,
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
- dopuszczenie kształtowania elewacji budynków w formie ogrodów wertykalnych, z wyjątkiem budynków i zespołów budynków wpisanych do rejestru zabytków,
- ochronę krajobrazu oraz historycznie ukształtowanego układu przestrzennego, poprzez zachowanie stref ochrony widoku, osi widokowych, dominanty przestrzennej oraz akcentów urbanistycznych wskazanych na rysunku planu,
- kształtowanie struktury przestrzennej akcentu krajobrazowego, wskazanego na rysunku planu, poprzez uwzględnienie charakterystycznych elementów zabudowy i kompozycji urbanistycznej.

Ochronie przed ponadnormatywnym hałasem samochodowym służyć także będą ustalenia sformułowane w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji, dopuszczające na terenach dróg lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów pasa drogowego, jak również stosowanie technicznych elementów uspokojenia ruchu.

Dla poprawy walorów krajobrazowych i wizualnych analizowanego obszaru niezwykle istotna będzie realizacja zapisów projektu mpzp w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. W tym zakresie w projekcie mpzp przede wszystkim ustalono ochronę panoramy Wzgórza św. Wojciecha wraz z dominantą przestrzenną, którą stanowi Kościół pw. Św. Wojciecha – poprzez wyznaczenie stref ochrony widoku, w miejscach wskazanych na rysunku planu. W projekcie planu znalazły się również liczne zapisy ustalające lokalizację akcentów urbanistycznych, elewacji eksponowanych⁶⁰, jak również istotnych dla kształtowania ładu przestrzennego ustaleń wprowadzających zakaz lokalizacji: tymczasowych obiektów budowlanych (z wyjątkiem określonych pozostałymi zapisami), wolno stojących garaży⁶¹, napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, wolno stojących stacji transformatorowych, a także ogrodzeń pełnych i z betonowych elementów prefabrykowanych⁶². Dopuszczono natomiast lokalizację elementów takich jak: ciągi piesze, rowerowe i pieszo-rowerowe (inne niż ustalone planem), obiekty małej architektury, rzeźby, instalacje artystyczne lub pomniki, stacje transformatorowe wbudowane w budynek, tymczasowe obiekty budowlane⁶³, podcienia lub przejścia bramowe⁶⁴, tarasy i ogrody na dachach budynków, urządzenia sportowo-rekreacyjne oraz place zabaw, urządzenia budowlane, tablice informacyjne, szyldy na terenach **MW/U**, **U/UC** oraz **U** oraz ogrodzenia ażurowe (o wysokości dostosowanej do sposobu zagospodarowania) i ogrodzenia na terenie **UK**⁶⁵.

Należy jednocześnie podkreślić, że z uwagi na specyficzne uwarunkowania historyczne analizowanego obszaru, projekt mpzp wprowadza także szereg zapisów w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, ustalając m.in. ochronę terenu objętego planem jako fragmentu „zespołu urbanistyczno-architektonicznego centrum miasta z układem ulic i zabudową”, wpisanego

⁶⁰ w miejscach wskazanych na rysunku planu

⁶¹ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

⁶² z wyjątkiem terenu **UK**, na którym dopuszcza się lokalizację ogrodzeń pełnych, z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

⁶³ ogródki gastronomiczne na terenach **MW/U**, **U** i **ZP** (z możliwością ich zadaszenia w formie pergoli lub jednorodnych pod względem kształtu, wielkości i koloru markiz lub parasoli), obiekty związane z urządzeniem imprez okolicznościowych, obiekty kultury i sztuki

⁶⁴ inne niż wskazane na rysunku planu

⁶⁵ w tym ogrodzeń pełnych z wyłączeniem ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych

do rejestru zabytków pod nr A 231 decyzją z dnia 14.03.1980 r. oraz pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta”, utworzonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 listopada 2008 r. Ponadto, wprowadzono także ustalenia odnoszące się do ochrony budynków i zespołów budynków wpisanych do rejestru zabytków, budynków chronionych planem (w tym ujętych w gminnej ewidencji zabytków), murów chronionych planem oraz stanowisk archeologicznych i obszarów ochrony archeologicznej.

W projekcie planu znalazły się także zapisy dotyczące szczególnych warunków zagospodarowania i ograniczeń w użytkowaniu, ustalające m.in. zakaz lokalizacji budynków na terenach dróg, w strefach zieleni wysokiej oraz na terenie **ZZP** i **1ZP**⁶⁶, uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej⁶⁷, ograniczeń wynikających z położenia na obszarze zagrożonym ruchami masowymi ziemi (wskazanym na rysunku planu), jak również ograniczeń wysokości, wynikających z położenia w zasięgu powierzchni ograniczających zabudowę od lotniczych urządzeń naziemnych i powierzchni ograniczających przeszkody dla lotniska Poznań-Ławica⁶⁸ oraz ograniczeń wynikających z położenia w obszarze jednostki krajobrazu priorytetowego „Poznań” (nr 2533), zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa wielkopolskiego.

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zapisy projektu planu miejscowego muszą być zgodne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania⁶⁹ (określanym w dalszej części tekstu jako „Studium...”), obszar projektu planu „w rejonie ulic Bóżniczej i Północnej” – część B w Poznaniu obejmuje tereny przeznaczone pod zabudowę – oznaczone symbolami **MW/U**, jak również teren o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania **ZP** – parki i inne tereny zieleni urządzonej.

W odniesieniu do terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej (**MW/U**), „Studium...” jako kierunek wiodący wskazuje lokalizację zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej, której w ramach uzupełnienia towarzyszyć może zieleń (np. parki, skwery), tereny sportu i rekreacji, tereny komunikacji i tereny infrastruktury technicznej. Na terenach **MW/U** wskazuje się lokalizację zabudowy niskiej lub średniowysokiej, z zaznaczeniem, iż w przypadku wyznaczenia na etapie sporządzania planu miejscowego terenów o funkcji usługowej dopuszcza się podwyższenie wysokości dla dominanty (w postaci np. wieży kościoła, dzwonnicy itd.). W przypadku terenów sąsiadujących z terenami **ZP** wskazane jest zagospodarowanie terenów w nawiązaniu do funkcji zieleni urządzonej poprzez kontynuację funkcji parkowej oraz lokalizację urządzeń i obiektów sportowo-rekreacyjnych.

W zasięgu obszaru projektu mpzp na rysunku „Studium...” wskazano również obszar, na którym dopuszczona jest lokalizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Obszar projektu mpzp „w rejonie ulic Bóżniczej i Północnej” – część B w Poznaniu położony jest jednocześnie w obrębie wskazanego w „Studium...” obszaru funkcjonalnego śródmieścia, a także obszaru pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta” oraz zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic Poznania. W ramach ochrony historycznych układów urbanistyczno-architektonicznych „Studium...” wskazuje m.in. na konieczność zachowania historycznie ukształtowanych układów przestrzennych oraz otoczenia historycznych budowli i zespołów zabytkowych, wydobycie elementów krystalizujących przestrzeń (walorów dawnego zagospodarowania, elementów symbolicznych), ochronę formy architektonicznej i gabarytów zabudowy, utrzymanie i ochronę istniejącej zieleni parkowej i zadrzewień ulic, a także ochronę panoram i dalekich otwarć widokowych z różnych części i punktów miasta m.in. na Stare Miasto i Wzgórze Św. Wojciecha.

W zakresie zasad ochrony zasobów środowiska, „Studium...” wskazuje na konieczność dążenia do poprawy jakości wód podziemnych oraz zapewnienia odtwarzalności ich zasobów, między innymi poprzez podjęcie działań polegających na dążeniu do konsekwentnego uzbrajania terenów pod zabudowę w infrastrukturę techniczną służącą ochronie środowiska (realizację kanalizacji sanitarnej), ograniczanie zabudowy terenów dla których wprowadzanie kanalizacji sanitarnej jest oddalone w czasie lub utrudnione, a lokalizowanie

⁶⁶ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

⁶⁷ w tym kolektora burzowego, wskazanego na rysunku planu

⁶⁸ przy czym ograniczenie wysokości dla powierzchni ograniczających przeszkody obejmuje również umieszczone na obiektach urządzenia

⁶⁹ uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

zbiorników na nieczystości ciekłe jest dopuszczone tylko jako rozwiązanie tymczasowe – do czasu budowy kanalizacji sanitarnej. W zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, jako priorytetową przyjmuje się zasadę maksymalnego zatrzymania i oczyszczenia wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania (a tym samym ograniczenia ilości ścieków odprowadzanych do kanalizacji deszczowej lub cieków) m.in. poprzez stosowanie układów zapewniających infiltrację wód do ziemi i zachowanie możliwie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

W zakresie ochrony powietrza, „Studium...” określa wytyczne do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zbieżne lub uzupełniające do aktualizacji Programu ochrony powietrza dla Miasta Poznania⁷⁰ i Programu ochrony powietrza w zakresie benzoalfa-pirenu⁷¹. W celu dążenia do uzyskania i utrzymania najwyższej jakości powietrza określa się m.in.: tworzenie pasów zieleni (szczególnie wzdłuż ciągów komunikacyjnych) oraz rozmieszczanie ich w sposób wspomagający przewietrzanie obszarów szczególnie narażonych na kumulowanie zanieczyszczeń, projektowanie układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta, wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ustalenie zakazu stosowania paliw stałych w obrębie projektowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych), a także ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego paliwami stałymi poprzez wzrost odbiorców ciepła sieciowego, ogrzewania elektrycznego lub gazowego.

W zakresie ochrony przed hałasem „Studium...” określa wytyczne do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – zbieżne lub uzupełniające do Programu ochrony środowiska przed hałasem⁷² – w celu dążenia do uzyskania i utrzymania wymaganych standardów akustycznych.

Podsumowując, rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne wskazane w analizowanym projekcie mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu należy uznać za zbieżne z kierunkami przeznaczenia wskazanymi dla przedmiotowego obszaru w „Studium...”.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Brak obowiązującego dla danego obszaru miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego stanowi przyczynę pojawiania się znaczących utrudnień w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach dotyczących przeznaczenia poszczególnych terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy (stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Należy zauważyć, że tego rodzaju sytuacja utrudnia również skuteczną ochronę lokalnych zasobów środowiska przyrodniczego.

Ze względu na szczególne położenie, stopień przekształcenia lokalnego środowiska oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania większości terenów zlokalizowanych w granicach analizowanego obszaru, zakłada się, że największe ryzyko wystąpienia istotnych zmian w środowisku dotyczyć będzie najprawdopodobniej terenów dotąd niezabudowanych, zagospodarowanych zielenią (skupioną w rejonie Wzgórza św. Wojciecha), których ewentualne przekształcenie doprowadzi do pogłębienia problemów związanych ze stopniowym zmniejszaniem udziału terenów zieleni w centrum miasta. W zasięgu pozostałych terenów, charakteryzujących się trwałym zagospodarowaniem (istniejące kamienice) lub też znacznym stopniem dotychczasowego przekształcenia (tereny Rzeźni Miejskiej), skala potencjalnych, negatywnych oddziaływań jest znacznie mniejsza.

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu mpzp nie należy się natomiast spodziewać istotnych zmian, wpływających w sposób znaczący na kształtowanie jakości poszczególnych komponentów lokalnego środowiska. Analizowany obszar należy do terenów silnie przekształconych, pozbawionych terenów o wyjątkowej wartości przyrodniczej, która mogłaby zostać uszczuplona na skutek zwiększenia presji i wzrostu zanieczyszczenia środowiska. W pewnym stopniu zagrożenie dla środowiska może występować w przypadku wprowadzania na obszar projektu planu funkcji generujących znaczne ilości zanieczyszczeń, przy jednoczesnym braku realizacji rozwiązań mających na celu zminimalizowanie niekorzystnych oddziaływań na środowisko. Należy jednak zauważyć, że tereny zlokalizowane w granicach przedmiotowego obszaru, są terenami znacznie mniej atrakcyjnymi dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia o charakterze przemysłowym lub produkcyjnym niż dla inwestorów realizujących inwestycje w zakresie zabudowy mieszkaniowej lub usługowej.

⁷⁰ Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 508) – akt archiwalny

⁷¹ Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrześnińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 509) – akt archiwalny

⁷² „Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” przyjęty uchwałą Nr LX/927/VI/2013 Rady miasta Poznania z dnia 10 grudnia 2013 r. – akt archiwalny

Brak obowiązującego mpzp może być jednocześnie czynnikiem ograniczającym możliwość optymalnego zagospodarowania terenów (z uwzględnieniem potrzeb różnych grup użytkowników) oraz uniemożliwi wykształcenie i skuteczną ochronę szczególnie atrakcyjnych fragmentów przestrzeni w ścisłym centrum miasta (Wzgórze św. Wojciecha, tereny dawnej Rzeźni Miejskiej).

Do najważniejszych, potencjalnych zmian w środowisku przyrodniczym oraz sposobie zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów, jakie mogłyby wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń planu miejscowego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu można zatem zaliczyć:

- utrwalenie niekorzystnej sytuacji przestrzennej – występowanie znacznych różnic w zagospodarowaniu przestrzennym (przeznaczenie, charakter, kubatura i standard istniejącej zabudowy),
- brak rozwiązań umożliwiających skuteczną ochronę szczególnie atrakcyjnych fragmentów przestrzeni zlokalizowanych w centrum miasta – Wzgórze św. Wojciecha, Rzeźnia Miejska – obiekty o znacznej wartości kulturowej i historycznej,
- brak rozwiązań umożliwiających skuteczną ochronę zieleni, zwłaszcza zieleni wysokiej,
- niekontrolowany i spontaniczny rozwój różnorodnej zabudowy i działalności – tereny o atrakcyjnej lokalizacji z bardzo dobrą dostępnością do komunikacji (niekontrolowane dogęszczanie zabudowy),
- trudności z utrzymaniem ładu przestrzennego oraz zapewnieniem właściwej ochrony i ekspozycji budynków o szczególnej wartości historycznej i architektonicznej.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do najbardziej istotnych celów ochrony środowiska – z punktu widzenia obszaru projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu – ustanowionych na szczeblu międzynarodowym oraz wspólnotowym, należy zaliczyć cele wskazane m. in. w następujących dokumentach:

- Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r., której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu – cel realizowany w projekcie mpzp m.in. poprzez wprowadzenie szeregu ustaleń w zakresie zasad kształtowania i ochrony ładu przestrzennego, szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów, a także zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.UE.L.2008.152.1), stanowiącej o utrzymaniu jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach – cel szczególnie istotny w kontekście obowiązywania Programu Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska, realizowany w projekcie mpzp m.in. poprzez ustalenie: zakazu lokalizacji budynków na terenie zieleni urządzonej **ZZP**, powiązania infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w dopuszczonych do stosowania indywidualnych systemach grzewczych, dopuszczenia robót budowlanych w zakresie sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko⁷³, jak również (pośrednio) poprzez wszystkie ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania zieleni (w tym w szczególności wskazania terenów **ZP** oraz wyznaczenia stref zieleni urządzonej) oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej;
- Dyrektywie 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, zwanej dyrektywą w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA), której celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględnienia aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju. Zgodnie z tą dyrektywą wszystkie plany i programy sporządzane i przyjmowane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko, podlegają procedurze oceny wpływu na środowisko. Transpozycja dyrektywy w polskim prawodawstwie nastąpiła w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która to określa m.in. zasady i tryb w sprawach procedury strategicznej

⁷³ z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej

oceny oddziaływania na środowisko, której jednym z elementów jest właśnie prognoza oddziaływania na środowisko sporządzana dla projektów mpzp.

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawia m.in. strategiczny dokument, jakim jest Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030). Strategia, przyjęta przez Radę Ministrów 16 lipca 2019 r., doprecyzowuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Głównym celem PEP2030 jest „rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, natomiast wśród wskazanych celów szczegółowych wskazano cele dotyczące zdrowia, gospodarki oraz klimatu. Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji, wśród których strategia wskazuje m.in.:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki poprzez osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochronę powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Należy podkreślić, że szereg ustaleń omawianego projektu mpzp – w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego – wpisuje się w wymienione powyżej kierunki interwencji. Można tu wskazać przede wszystkim określenie docelowego sposobu zagospodarowania terenów zieleni urządzonej **ZP**, ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, wskazanie lokalizacji stref zieleni urządzonej (**1MW/U**), strefy zieleni wysokiej (**1MW/U**) i strefy lokalizacji drzew w pasie drogowym (**1KD-L**), określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w granicach działki budowlanej (lub terenu), ustalenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w dopuszczonych do stosowania indywidualnych systemach grzewczych.

W kontekście kształtowania polityki klimatycznej wspomnieć można również o Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020). SPA2020 wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią. Wśród planowanych do realizacji inwestycji znajduje się szereg przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców i pobudzających wzrost gospodarczy. Planowane działania obejmują np. poprawę jakości wód, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie zalesienia czy wsparcie dla rozwoju technologii środowiskowych. Podjęte zostaną również działania edukacyjne, wyjaśniające opinii publicznej zjawisko zmian klimatu.

Spośród zapisów analizowanego projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu, realizujących cele wskazane w dokumencie SPA2020 wymienić można m.in. zapisy ustalające powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych na terenie, określenie docelowego sposobu zagospodarowania terenów **ZP**, wyznaczenie lokalizacji stref zieleni urządzonej, strefy zieleni wysokiej, ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, jak również ochrony istniejących drzew i wprowadzenia nowych nasadzeń⁷⁴.

⁷⁴z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

Na szczeblu gminnym wyraz realizacji strategii i polityk krajowych stanowi Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku. W Programie wytypowano – w poszczególnych obszarach interwencji – cele ekologiczne wraz z kierunkami działań, które sformułowano na podstawie głównych zagrożeń środowiska rozpatrywanych w kontekście aktualnych i planowanych wymogów prawnych oraz potrzeb i możliwości realizacyjnych Miasta. W ramach poszczególnych obszarów interwencji wskazano następujące cele strategiczne (jak również kierunki interwencji polityki ekologicznej):

- „poprawa jakości powietrza i ochrona klimatu” – cele: osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców, rozwój gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach – zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych;
- „zagrożenie hałasem” – cele: osiągnięcie dobrego stanu klimatu akustycznego (bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu), zmniejszenie hałasu komunikacyjnego w przestrzeni miejskiej;
- „pola elektromagnetyczne” – cel: utrzymanie stopnia emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu;
- „gospodarowanie wodami” – cel: racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody;
- „gospodarka wodno-ściekowa” – cel: poprawa jakości wody, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- „ochrona zasobów geologicznych” – cele: ochrona złóż kopalin, ograniczenie presji wywieranej przez wydobywanie złóż;
- „ochrona gleb” – cel: poprawa jakości gleby i ziemi;
- „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” – cel: zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami;
- „zasoby przyrodnicze” – cel: ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz tworzenie sieci obszarów chronionych;
- „zagrożenia poważnymi awariami” – cel: zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i awarii pochodzących z transportu;
- „edukacja ekologiczna i działania prośrodowiskowe” – cel: zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa (zwiększenie świadomości o współodpowiedzialności za jakość środowiska);
- „monitoring środowiska” – cel: zapewnienie stałego i rzetelnego monitoringu środowiska.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu. Są to cele dotyczące:

- osiągnięcia dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, z wyjątkiem pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko⁷⁵, w sposób pośredni także poprzez wprowadzenie zapisów określających docelowy sposób zagospodarowania terenów zieleni urządzonej **ZP**, określających minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej jaki musi zostać zachowany w granicach działek budowlanych lub terenów (**MW/U**, **UK**, **U**, **ZP**), wprowadzenie szeregu zapisów odnoszących się do sposobu zagospodarowania zielenią, w tym m.in. wskazanie stref zieleni urządzonej, strefy zieleni wysokiej oraz ustalenie ochrony istniejących drzew⁷⁶;
- osiągnięcia dobrego stanu klimatu akustycznego, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, w przypadku lokalizacji na terenach **UK**, **MW/U** i **U** zabudowy zamieszkania zbiorowego, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali – zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której jest lub będzie zlokalizowana taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach, zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych standardach akustycznych w środowisku, dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, na terenach dróg dopuszczenie stosowania technicznych elementów uspokojenia ruchu,

⁷⁵z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej

⁷⁶z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

dopuszczenie – na terenach komunikacji – lokalizacji dodatkowych, innych niż ustalone planem elementów układu drogowego;

- racjonalnego korzystania z zasobów wodnych, ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające m.in.: określenie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów **ZP** (tereny zieleni urządzonej o wysokim udziale powierzchni biologicznie czynnej), dla terenów **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie, na terenach **ZP** stosowanie nawierzchni przepuszczalnych lub półprzepuszczalnych do utwardzenia ciągów pieszych, dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących do retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie (w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych), określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w granicach działki budowlanej (dla terenów **MW/U, U, UK**), zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci;
- poprawy jakości wody, rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, realizowane w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczenie robót budowlanych w zakresie infrastruktury technicznej, uwzględnienie w zagospodarowaniu wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu istniejących i projektowanych sieci infrastruktur technicznej (w tym kolektora burzowego, wskazanego na rysunku planu), dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych, stosowanie nawierzchni przepuszczalnych lub półprzepuszczalnych do utwardzenia ciągów pieszych (na terenie **ZP**);
- ochrony gleb, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: określenie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów **ZP**, zakaz lokalizacji budynków i stanowisk postojowych dla samochodów na terenie **ZP**, określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej jaki musi zostać zachowany w granicach działek budowlanych (dla terenów **MW/U, U, UK**) lub terenów (**ZP**), ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, ustalenie lokalizacji stref zieleni urządzonej oraz stref zieleni wysokiej, w których zakazuje się lokalizacji budynków i stanowisk postojowych dla samochodów, określenie maksymalnej powierzchni zabudowy w obrębie działek budowlanych, w granicach terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- ochrony i zachowania różnorodności biologicznej oraz tworzenia sieci obszarów chronionych, realizowane w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: docelowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów **ZP**, lokalizację stref zieleni urządzonej, stref zieleni wysokiej, zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, ochronę istniejących drzew i wprowadzenie nowych nasadzeń⁷⁷, określenie minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej, jakie muszą zostać utrzymane w granicach działki budowlanej (na terenach **MW/U, UK, U**).

Dokumentem o charakterze strategicznym, przenoszącym założenia i cele zawarte w tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej, jest „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Plan ten jest narzędziem planistycznym, stanowiącym podstawę przy podejmowaniu decyzji wpływających na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. W planie tym ustalono cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych. Przy ustalaniu celów środowiskowych JCW brano pod uwagę aktualny stan JCW w związku z wymaganym zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną warunkiem niepogarszania ich stanu. Dla JCW będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ze względu na istotne różnice między naturalnymi oraz silnie zmienionymi i sztucznymi częściami wód, zróżnicowano cele środowiskowe wymagane do osiągnięcia dla poszczególnych rodzajów wód. W przypadku naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, a w przypadku wód silnie zmienionych i sztucznych – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. W obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu lub potencjału wymagane jest jednocześnie utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

W kontekście przedmiotowego projektu mpzp istotne jest uwzględnienie celów środowiskowych wyznaczonych przede wszystkim dla JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579) oraz Bogdanka (kod PLRW60001718578). W aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w latach 2016-2021 JCWP Bogdanka została wskazana jako silnie zmieniona część wód (SZCW) o dobrym stanie,

⁷⁷ z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń

niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych – dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. JCWP Warta od Kopli do Cybiny wskazana została natomiast jako silnie zmieniona część wód (SZCW) o złym stanie, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych – osiągnięciem dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. Analizując wpływ realizacji ustaleń omawianego projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu na osiągnięcie celów środowiskowych dla wspomnianych JCWP nie przewiduje się wystąpienia znaczącego, negatywnego oddziaływania w tym zakresie – pod warunkiem przestrzegania ustaleń omawianego projektu mpzp oraz obowiązujących przepisów prawa, jak również stosowania rozwiązań najbardziej korzystnych z punktu widzenia ochrony środowiska. Wśród wprowadzonych do projektu mpzp zapisów, których docelowa realizacja sprzyjać będzie osiągnięciu wskazanych powyżej celów środowiskowych, wymienić należy ustalenie powiązania sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, określenie docelowego przeznaczenia terenów zieleni ZP (w tym szczególnie terenu obejmującego porośnięte zielenią powierzchnie w zasięgu Wzgórza św. Wojciecha), dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji (w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych), ustalenie – w odniesieniu do terenu ZP – zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie, jak również wprowadzenie zapisów odnoszących się do sposobu kształtowania zieleni w granicach obszaru opracowania (opisanych w sposób szczegółowy w pozostałych rozdziałach prognozy).

Analizując opisane powyżej cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, określone na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i lokalnym, należy uznać, że zostały one uwzględnione w projekcie planu poprzez wprowadzenie stosowanych zapisów projektu mpzp.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Obszar objęty granicami projektu mpzp charakteryzuje się szczególnymi uwarunkowaniami, związanymi z lokalnymi uwarunkowaniami środowiskowymi, historycznymi i architektonicznymi walorami części zlokalizowanej tu zabudowy, intensywnością i skalą trwałego zainwestowania poszczególnych terenów, jak również skalą dotychczasowych przekształceń środowiska, wynikających z funkcjonowania w przeszłości zabudowy o funkcji przemysłowej (dawne zakłady spirytusowe, Rzeźnia Miejska). Uwarunkowania te wpłynęły w sposób istotny na ocenę wpływu realizacji ustaleń projektu mpzp na kształtowanie powierzchni ziemi i lokalnych warunków gruntowych.

Zgodnie z ustaleniami analizowanego projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu, zmiany w dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania terenów, których realizacja związana będzie z wystąpieniem niekorzystnych oddziaływań w odniesieniu do powierzchni ziemi i warunków gruntowych, dotyczyć będą przede wszystkim terenów, w zasięgu których zakłada się realizację nowej zabudowy oraz nowych elementów układu komunikacyjnego. W przypadku terenów obecnie zabudowanych, dla których nie przewiduje się wprowadzenia znaczących zmian lub też umożliwiona zostanie uzupełnienie zabudowy istniejącej, skala występowania negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi oraz grunty będzie nieporównywalnie mniejsza.

Realizacja nowej zabudowy, a także towarzyszących jej inwestycji, niewątpliwie wymagać będzie dokonania istotnych zmian w dotychczasowym ukształtowaniu terenu oraz właściwościach podłoża. Zrealizowanie tego rodzaju inwestycji związane jest z koniecznością przeprowadzenia ingerujących w powierzchnię ziemi i grunt prac budowlanych, związanych m.in. z wykonaniem wykopów, przemieszczeniem znacznych ilości mas ziemnych, wprowadzeniem elementów konstrukcyjnych budynków, a także różnego rodzaju materiałów, wpływających na zmianę dotychczasowych właściwości podłoża (np. jego przepuszczalności). Istotnym zjawiskiem, związanym z realizacją zabudowy, jest również trwałe uszczelnienie powierzchni ziemi oraz usunięcie wierzchniej warstwy gleby na terenach, na których posadowione zostaną budynki. Skala przekształceń uzależniona jest głównie od powierzchni projektowanej zabudowy, realizacji kondygnacji podziemnych (oraz ich liczby), jak również stopnia dotychczasowych przekształceń w tym zakresie. Zasięg bezpośredniego negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi w większości przypadków dotyczy powierzchni przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację budynków oraz część terenów bezpośrednio do nich przylegających. Na etapie realizacji negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi występować mogą również na terenach przylegających do powierzchni przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację budynków (ich skutki są jednak w znacznej mierze odwracalne).

Analizując ustalenia projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźniczkiej i Północnej” – część B w Poznaniu można przyjąć, że negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe w największej skali wystąpią w zasięgu terenów **1MW/U** oraz **U**. Tereny te już obecnie charakteryzują się znacznym stopniem przekształcenia (zabudowa dawnej Rzeźni Miejskiej na terenie **1MW/U**, zabudowa dawnego lodowiska „Bogdanka” na terenie **U**), niemniej, zgodnie z zapisami projektu mpzp na terenach tych przewiduje się realizację nowej zabudowy o znacznie większej niż dotychczasowa powierzchni i intensywności.

W przypadku terenu **1MW/U** projekt planu przewiduje możliwość realizacji nowych budynków w zasięgu niezabudowanych (jednak silnie przekształconych) powierzchni, zlokalizowanych głównie w pasach terenu wzdłuż ul. Grochowe Łąki, ul. Północnej oraz projektowanej drogi **1KD-L**. Zrealizowanie kilkukondygnacyjnych budynków (w tym z kondygnacjami podziemnymi) na znacznej powierzchni doprowadzi niewątpliwie do pogłębienia skali przekształceń w zakresie warunków gruntowych w obrębie istotnej części obszaru, jak również zwiększenia udziału powierzchni trwale uszczelnionych (oddziaływania długofalowe). Należy natomiast pamiętać, że oddziaływania te dotyczyć będą w większości przypadków powierzchni silnie przekształconych, w zasięgu których prowadzona była działalność przemysłowa (Rzeźnia Miejska).

Negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe, związane z realizacją projektowanej zabudowy, dotyczyć będą także terenu **U**, wskazanego pod lokalizację zabudowy usługowej o powierzchni i kubaturze większej niż zabudowa nieistniejącego już lodowiska „Bogdanka”. Ponadto, realizacja części projektowanej zabudowy wymagać będzie trwałego uszczelnienia powierzchni porośniętych dotychczas zielenią, a więc przekształcenia powierzchni dotąd niezabudowanych.

Wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe należy spodziewać się również w przypadku uzupełnienia kwartałów zabudowy na terenach **4-5MW/U**, zwiększenia powierzchni zabudowy w zasięgu terenu **UK** (możliwa rozbudowa klasztoru), a także uzupełnienia zabudowy w pierzei wzdłuż ul. Małe Garbary (na terenie **2MW/U**). Intensywność i zasięg tych oddziaływań będą jednak znacznie mniejsze niż w przypadku realizacji inwestycji budowlanych na terenach **1MW/U** czy **U**.

Zmiany w ukształtowaniu terenu oraz właściwościach fizycznych i chemicznych podłoża wystąpią w pewnym stopniu także na skutek przeprowadzenia dopuszczonych w planie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej. W związku z prowadzeniem prac może dojść do przekształcenia powierzchni ziemi o charakterze lokalnym i czasowym, wynikającym z konieczności wykonania wykopów, a także przemieszczenia lub wprowadzania nowych elementów infrastruktury. Umieszczenie pod powierzchnią terenu elementów wchodzących w skład sieci infrastruktury technicznej, może być związane z występowaniem niekorzystnych oddziaływań o trwałym charakterze, gdyż odpowiednie zabezpieczenie tego typu instalacji będzie najprawdopodobniej wymagało umieszczenia w glebie materiałów wpływających na właściwości gruntu. Zjawisko to nie będzie jednak odgrywało znaczącej roli w kształtowaniu powierzchni ziemi oraz zmianie warunków gruntowych (w odniesieniu do całego obszaru mpzp), głównie ze względu na niewielką skalę działania.

Znacząco negatywne zmiany w kształtowaniu powierzchni ziemi i warunków gruntowych wystąpią natomiast na skutek realizacji projektowanej drogi publicznej klasy lokalnej (oznaczonej na rysunku symbolem **1KD-L**). Budowa nowych szlaków komunikacyjnych wymaga trwałego uszczelnienia powierzchni oraz zastosowania materiałów budowlanych znacząco zmieniających właściwości podłoża (wprowadzenie warstw kruszyw naturalnych oraz nieprzepuszczalnych warstw bitumicznych).

Z uwagi na prognozowaną skalę oraz prawdopodobieństwo wystąpienia niekorzystnych zmian w odniesieniu do powierzchni ziemi i warunków gruntowych (stanowiących następstwo przewidzianych w projekcie mpzp inwestycji budowlanych, drogowych i infrastrukturalnych), konieczne było wprowadzenie do projektu mpzp takich zapisów, których respektowanie pozwoli ograniczyć zasięg i natężenie opisanych powyżej zjawisk.

W celu zminimalizowania skali występowania negatywnych oddziaływań na ukształtowanie powierzchni ziemi i warunki gruntowe, do projektu planu przede wszystkim wprowadzono zapisy ustalające maksymalną powierzchnię zabudowy działki budowlanej na terenach, na których jej realizacja została umożliwiona. Powierzchnia ta – w zależności od przeznaczenia terenu oraz planowanej zabudowy – wynosi od 30% dla terenu **UK** do 100% dla terenu **U/UC** (obejmującego istniejącą, historyczną zabudowę). W przypadku największego powierzchniowo terenu **1MW/U**, w granicach którego przewiduje się realizację inwestycji o największej powierzchni, maksymalna powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 50% powierzchni działki budowlanej. W celu ograniczenia możliwości nadmiernej i zbyt intensywnej zabudowy terenów znajdujących się w granicach obszaru opracowania ustalono również minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, wynoszącą w przypadku większości terenów 1000 m² (dla terenu **U/UC** i **U** zgodnie z liniami rozgraniczającymi terenu) oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (od 1 do 25% powierzchni

działki budowlanej)⁷⁸, który pozwoli na zachowanie minimalnych warunków zdolności biologicznych w obrębie terenów. Ograniczeniu zasięgu przekształceń związanych z realizacją zabudowy służyć będzie jednocześnie ustalenie przebiegu obowiązujących i maksymalnych nieprzekraczalnych linii zabudowy.

Zmniejszeniu skali przekształceń powierzchni i warunków gruntowych w granicach poszczególnych terenów służyć będzie jednocześnie respektowanie zapisów projektu planu ustalających lokalizację stref zieleni – strefy zieleni urządzonej (na terenie **1MW/U**) oraz stref zieleni wysokiej (na terenach **1MW/U** i **UK**). Odpowiednie zagospodarowanie tego rodzaju stref, obejmujących większe powierzchnie wskazane w granicach terenów zabudowy, będzie sprzyjać zminimalizowaniu skali przekształceń powierzchni ziemi i lokalnych warunków gruntowych.

Niezwykle istotnym w kontekście minimalizowania niekorzystnych oddziaływań na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe rozwiązaniem, jest wprowadzenie do projektu planu zapisu ustalającego remediację terenu w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia gleby lub ziemi. Jego realizacja jest szczególnie ważna w kontekście znajdujących się na przedmiotowym obszarze terenów przemysłowych (tereny dawnej Rzeźni Miejskiej), w granicach których prowadzona była niegdyś działalność związana potencjalnie z ryzykiem zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.

W sytuacji potwierdzenia historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi niezbędne będzie przeprowadzenie procesu remediacji, którego plan ustali w drodze decyzji regionalny dyrektor ochrony środowiska. Remediacja może być przeprowadzona w różny sposób, a wybór metody będzie uzależniony od oceny budowy geologicznej, uwarunkowań hydrogeologicznych, właściwości gleby i rodzaju występujących zanieczyszczeń na terenie stwierdzonego zanieczyszczenia. Należy podkreślić, że projekt planu zawiera ustalenie w zakresie przeprowadzenia remediacji terenu stosowanie do przeznaczenia przewidzianego w planie.

Biorąc pod uwagę zakres i skalę planowanych zmian funkcjonalno-przestrzennych oraz lokalne warunki geologiczno-inżynierskie, związane z m.in. występowaniem przypowierzchniowych nasypów o zróżnicowanej charakterystyce i miąższości, niezbędne do przeprowadzenia mogą być również szczegółowe badania geotechniczne podłoża wraz z dodatkowymi pracami geotechnicznymi, zapewniającymi zabezpieczenie podłoża i lepszą stateczność gruntów. Należy podkreślić, że projekt wymaga także uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wynikających z położenia na obszarze zagrożonym ruchami masowymi ziemi (wskazanym na rysunku planu)⁷⁹.

Z punktu widzenia ochrony powierzchni ziemi i warunków gruntowych najbardziej korzystnym zapisem projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu jest natomiast wyłączenie z zabudowy terenu zieleni **2ZP**, obejmującego powierzchnie niezabudowane, w znacznej części zagospodarowane zielenią wysoką. Zachowanie dotychczasowej funkcji tego terenu, w połączeniu z realizacją zapisów ustalających zakaz lokalizacji budynków i stanowisk postojowych dla samochodów, adaptację istniejącej zieleni wysokiej w ramach kształtowania zieleni urządzonej oraz wymóg zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 80% powierzchni), pozwoli na zniwelowanie ryzyka związanego z wprowadzeniem znaczących zmian w ukształtowaniu powierzchni, a także umożliwi zachowanie dotychczasowych właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych tutejszych gruntów. W znacznie mniejszej skali sytuacja ta dotyczyć będzie także terenu **1ZP**.

Reasumując, realizacja inwestycji przewidzianych zgodnie z ustaleniami projektu planu niewątpliwie przyczyni się do wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe w obrębie terenów znajdujących się na obszarze opracowania, jednak realizacja zapisów ograniczających skalę zabudowy oraz wymagających zachowania odpowiedniego udziału powierzchni niezabudowanych i biologicznie czynnych pozwoli ograniczyć skalę tego zjawiska. Należy również zauważyć, że cały analizowany obszar charakteryzuje się występowaniem znaczących przekształceń poszczególnych komponentów środowiska (w tym powierzchni ziemi i warunków gruntowych), wynikających z położenia w centrum miasta, a także z dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania (tereny w znacznym stopniu zainwestowane, wyposażone w sieci infrastruktury technicznej). W związku z tym prognozuje się, że skala przekształceń na terenach charakteryzujących się występowaniem silnych i trwałych przekształceń w zakresie powierzchni ziemi i gruntów będzie znacznie mniejsza niż w przypadku terenów charakteryzujących się dużym stopniem naturalności, przekształconych w znikomym stopniu.

6.2. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Ze względu na brak występowania na analizowanym obszarze wód powierzchniowych (o charakterze naturalnym), nie przewiduje się wystąpienia bezpośrednich oddziaływań na wody

⁷⁸ dla terenu **U/UC** dopuszcza się rezygnację z zapewnienia udziału powierzchni biologicznie czynnej

⁷⁹ zachodnia część analizowanego obszaru obejmuje tereny zagrożone ruchami masowymi, które mogą rozwijać się na stropie ilów

powierzchniowe, wynikających z realizacji ustaleń projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu. Nie prognozuje się również wystąpienia znacząco niekorzystnych oddziaływań na wody powierzchniowe zlokalizowane poza granicami obszaru mpzp. Mając na uwadze dotychczasową skalę przekształceń zlokalizowanych tu terenów, prognozuje się, że oddziaływania o negatywnym charakterze – związane ze zwiększeniem udziału powierzchni trwale uszczelnionych w konsekwencji realizacji nowej zabudowy – nie wpłyną w sposób znacząco negatywny na kształtowanie zasobów wód powierzchniowych w zasięgu zlewni, w granicach których położony jest obszar projektu mpzp.

Realizacja ustaleń projektu mpzp dotyczących lokalizacji nowej zabudowy, rozbudowy istniejącego układu komunikacyjnego oraz dopuszczenia robót w zakresie infrastruktury technicznej może mieć natomiast niekorzystny wpływ na kształtowanie lokalnych zasobów i jakości wód podziemnych.

Prognozuje się, że negatywne oddziaływania o lokalnym i czasowym charakterze mogą wystąpić przede wszystkim na etapie prowadzenia robót budowlanych, obejmujących między innymi konieczność wykonania wykopów oraz umieszczenia w podłożu elementów obniżających przepuszczalność gruntu. Prowadzenie tego rodzaju prac może wiązać się z czasowym obniżeniem zwierciadła wód gruntowych, a także lokalnym ograniczeniem zdolności infiltracyjnych. Zmiany te będą miały charakter krótkotrwały i najprawdopodobniej ustąpią po zaprzestaniu prowadzenia działań w tym zakresie, niemniej, ryzyko ich wystąpienia jest dość duże szczególnie w przypadku realizacji inwestycji w kondygnacjach podziemnych⁸⁰. Dla ich ograniczenia konieczne będzie podejmowanie szeregu działań ograniczających ryzyko zanieczyszczenia gruntu oraz wód podziemnych na etapie prowadzenia robót budowlanych (co jednak wykracza poza zakres ustaleń projektu planu miejscowego).

Mając na uwadze dotychczasowy stopień przekształcenia analizowanego obszaru, nie przewiduje się wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań na kształtowanie zasobów wód podziemnych, stanowiących konsekwencję projektowanych inwestycji w zakresie zmiany sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów położonych w jego granicach. Jak już wielokrotnie wspomniano, przedmiotowy obszar charakteryzuje się bardzo dużym stopniem przekształcenia oraz uszczelnienia powierzchni, co w wielu przypadkach praktycznie eliminuje możliwości infiltracji wód opadowych i roztopowych. Sytuacja ta dotyczy m.in. większości powierzchni terenów **2-5MW/U**, jak również terenów dawnej Rzeźni Miejskiej (**1MW/U, U/UC**), które w chwili obecnej obejmują powierzchnie w większości trwale uszczelnione, pomimo niewielkiego udziału powierzchni zabudowanych⁸¹. Należy jednocześnie zauważyć, że z uwagi na skalę zabudowy oraz specyficzne uwarunkowania historyczne, możliwość wprowadzenia rozwiązań wpływających w sposób znaczący na zwiększenie retencji⁸² została w znacznym stopniu ograniczona.

Analizując założenia omawianego w prognozie projektu mpzp wskazać można na negatywne zmiany związane ze wzrostem udziału powierzchni trwale zabudowanych (uniemożliwiających jednocześnie infiltrację wód), jakie dotyczyć będą realizacji inwestycji w granicach częściowo zabudowanego terenu **U** (tereny dawnego lodowiska „Bogdanka”), dla którego wskazuje się możliwość realizacji zabudowy o większej niż dotychczasowa powierzchnia i kubaturze, w tym w zasięgu powierzchni porośniętych obecnie zielenią. Zgodnie z brzmieniem ustaleń projektu mpzp zwiększenie powierzchni zabudowy umożliwiono także w granicach terenu **UK**. Zrealizowanie projektowanej zabudowy w obrębie powierzchni nieuszczelnionych, porośniętych zielenią (w liniach zabudowy zlokalizowana jest m.in. przyklasztorna zieleń), będzie przyczyną zmniejszenia udziału powierzchni umożliwiających swobodną infiltrację wód opadowych i roztopowych do gruntu, wpływając tym samym w sposób pośredni na zmniejszenie stopnia zasilania wód podziemnych.

Pośrednich, negatywnych oddziaływań na wody podziemne spodziewać się można również w przypadku realizacji projektowanej drogi **1KD-L**, której realizacja wymagać będzie przekształcenia i trwałego uszczelnienia powierzchni porośniętych dotąd roślinnością, przeznaczonych pod realizację poszczególnych elementów pasa drogowego (jedynie część terenu **1KD-L** obejmuje powierzchnie trwale uszczelnione). Pozostałe tereny komunikacyjne wyznaczone zostały w sposób uwzględniający przebieg istniejących dróg, stąd też ich ewentualna przebudowa czy modernizacja (zgodnie z ustaleniami mpzp) nie będzie stanowić przyczyny wystąpienia znaczących przekształceń (w zakresie lokalnych warunków gruntowo-wodnych).

Występowanie niekorzystnych zjawisk w odniesieniu do lokalnych zasobów wód podziemnych związane jest również z prowadzeniem robót w zakresie sieci infrastruktury technicznej. Przyczyną występowania negatywnych oddziaływań jest w tym przypadku prowadzenie różnego rodzaju wykopów i prac budowlanych przy użyciu ciężkiego sprzętu, powodującego nadmierne zagęszczenie gruntu oraz przemieszanie wierzchnich warstw gleby, co prowadzi w konsekwencji do zmian w procesie infiltracji wód opadowych i

⁸⁰ analizowany projekt mpzp dopuszcza możliwość lokalizacji kondygnacji podziemnych, z wyłączeniem terenu zieleni urządzonej **Z2P** oraz stref zieleni wysokiej, wskazanych na rysunku planu

⁸¹ w chwili obecnej zabudowa obejmuje głównie historyczne zabudowania – znaczna część zrealizowanych w latach późniejszych budynków została rozebrana

⁸² wpływających jednocześnie (pozytywnie) na lokalne warunki gruntowo-wodne

roztopowych. W sytuacjach braku zastosowania właściwych zabezpieczeń środowiska gruntowego może również dojść do zanieczyszczenia gruntów i wód podziemnych substancjami niebezpiecznymi. Należy jednak zaznaczyć, że skala negatywnych oddziaływań w przypadku prowadzenia robót w zakresie sieci infrastruktury technicznej jest nieporównywalnie mniejsza niż oddziaływania będące skutkiem lokalizacji nowej zabudowy czy też projektowanych dróg.

Pomimo znacznego stopnia dotychczasowego przekształcenia terenów zlokalizowanych w granicach projektu mpzp, wprowadzenie rozwiązań minimalizujących skalę występowania zjawisk związanych z ograniczaniem retencji wód opadowych i roztopowych na obszarze opracowania było niezbędne. Wprowadzenie rozwiązań, których realizacja w możliwie maksymalnym stopniu ograniczać będzie ryzyko pogłębiania problemów związanych z uszczelnieniem terenów oraz wyeliminowaniem możliwości retencji opadów w miejscu ich powstania, było niezwykle istotne również z uwagi na nasilające się w ostatnich latach zjawiska związane ze zmianami klimatycznymi, w tym występującymi coraz częściej zjawiskami ekstremalnymi (np. deszcze nawalne, długotrwałe okresy suszy). Możliwie maksymalne zachowanie powierzchni przepuszczalnych dla wód opadowych jest jednym z najbardziej istotnych działań planistycznych służących adaptacji do zmian klimatu w obrębie silnie zurbanizowanych obszarów miejskich. Ewentualne zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej, zapewniającej możliwość infiltracji wód opadowych, jest wyjątkowo trudne (a niekiedy praktycznie niemożliwe) w obrębie terenów ścisłego śródmieścia – głównie z uwagi na intensywność zabudowy i uwarunkowania związane z ochroną konserwatorską, ale również z uwagi na konieczność uwzględnienia często sprzecznych interesów wielu grup (mieszkańców, inwestorów, turystów, użytkowników dróg itd.).

Do projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu wprowadzono przede wszystkim zapisy, których realizacja sprzyjać będzie ograniczeniu skali przekształceń w zakresie warunków gruntowo-wodnych oraz wykluczeniu możliwości uszczelniania powierzchni zlokalizowanych w zasięgu terenu zieleni urządzonej **2ZP** oraz – w znacznie mniejszym stopniu – terenu **1ZP**. Wskazać tu należy zapisy określające docelowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów zieleni **ZP**, zakazujące lokalizacji budynków (na terenie **2ZP**), określające wymóg zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 80% powierzchni terenu dla **2ZP** oraz 60% dla terenu **1ZP**), jak również ustalające stosowanie nawierzchni przepuszczalnych dla ciągów pieszych. Ograniczenie możliwości wprowadzenia istotnych przekształceń w zasięgu terenów istniejącej zieleni, jak również ustalenie dla terenów **ZP** zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie, pozwoli na utrzymanie zdolności retencyjnej tych terenów i nie będzie wpływać niekorzystnie na zasilanie wód podziemnych.

Równie istotne było wprowadzenie stosowanych zapisów w odniesieniu do terenów przeznaczonych pod zabudowę, stanowiących łącznie ponad 80% całkowitej powierzchni obszaru projektu mpzp. Aby ograniczyć niekorzystne skutki realizacji zabudowy, do projektu planu wprowadzono szczegółowe zapisy określające minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, maksymalną powierzchnię zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w obrębie działki budowlanej. Wielkości te zostały zróżnicowane w zależności od docelowego przeznaczenia poszczególnych terenów, ich dotychczasowego sposobu zagospodarowania, a także charakteru występującej na nich zabudowy (np. obecność budynków zabytkowych) – w przypadku całkowicie zabudowanego terenu **U/UC** dopuszczono rezygnację z zapewnienia udziału powierzchni biologicznie czynnej, natomiast w przypadku największego powierzchniowo terenu zabudowy **1MW/U** minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 30% powierzchni działki budowlanej. Respektowanie wspomnianych zapisów, w połączeniu z uwzględnieniem zapisu ustalającego zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, pozwoli na zachowanie niewielkich powierzchni zapewniających swobodną infiltrację wód opadowych i roztopowych do gruntu. Utrzymaniu niewielkich powierzchni umożliwiających infiltrację wód w zasięgu poszczególnych terenów zabudowy sprzyjać będzie także realizacja zapisów odnoszących się do kształtowania zieleni, wskazujących lokalizację stref zieleni wysokiej (**1MW/U**, **UK**) oraz stref zieleni urządzonej (**1MW/U**), a także określających sposób zagospodarowania tych stref. Zagospodarowane zielenią powierzchnie biologicznie czynne, zlokalizowane w zasięgu poszczególnych działek budowlanych i kwartałów zabudowy, pozwolą przede wszystkim na zatrzymanie części wód opadowych, przyczyniając się jednocześnie w pewnym stopniu do zmniejszenia tempa spływu powierzchniowego. W przypadku ścisłej zabudowy śródmiejskiej zagospodarowanie nawet tak niewielkich powierzchniowo fragmentów zielenią (a szczególnie zielenią wysoką), może przynosić korzystne skutki w zakresie ograniczania skali negatywnych zjawisk związanych z silnym antropogenicznym przekształceniem przestrzeni miejskiej.

Ponadto, dla zmniejszenia skali oddziaływań na lokalne zasoby wód do projektu mpzp wprowadzono także zapisy w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych (z uwzględnieniem

uwarunkowań gruntowo-wodnych), dopuszczające lokalizację obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian oraz zbiorników retencyjnych. Wprowadzenie tego rodzaju zapisów pozwoli na zastosowanie możliwie optymalnych rozwiązań pozwalających na retencję wód opadowych i roztopowych (uwzględniających możliwości terenowe, charakter zabudowy, lokalne uwarunkowania itd.).

Prognozuje się, że realizacja ustaleń przedmiotowego projektu planu nie będzie niosła za sobą ryzyka pogorszenia jakości lokalnych zasobów wód podziemnych na skutek niewłaściwego sposobu postępowania z wytworzonymi na obszarze opracowania ściekami. Funkcjonująca tu zabudowa posiada obecnie dostęp do sieci infrastruktury technicznej (w tym sieci kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej), a zapisy przedmiotowego projektu mpzp ustalają powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury w granicy planu oraz dopuszczenie prowadzenia robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, jak również ustalają uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej (w tym wskazanego na rysunku planu kolektora burzowego). Ocenia się, że ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych na skutek niewłaściwego sposobu prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej jest znikome, a do ewentualnego zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego może dojść wyłącznie w sytuacjach awaryjnych, związanych z utratą szczelności instalacji. Wprowadzone do projektu mpzp zapisy w zakresie sieci infrastruktury technicznej zapewniają jednocześnie właściwe warunki zaopatrzenia w wodę (zabudowa zlokalizowana na obszarze opracowania zaopatrywana jest w wodę z istniejącej sieci wodociągowej).

Reasumując, ustalenia projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu przewidują możliwość wprowadzenia nowych inwestycji (nowej zabudowy, nowych elementów układu komunikacyjnego i sieci infrastruktury technicznej), których realizacja przyczyni się do wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na wody podziemne. Z uwagi na zasięg projektowanych inwestycji oraz skalę dotychczasowego przekształcenia środowiska gruntowo-wodnego na analizowanym obszarze prognozuje się, że skala tych oddziaływań nie wpłynie w sposób znacząco negatywny na kształtowanie lokalnych zasobów wód podziemnych. Warunkiem koniecznym dla ograniczenia skali prognozowanych zmian będzie natomiast stosowanie optymalnych z punktu widzenia środowiska rozwiązań i technologii, a także realizacja szczegółowych zapisów projektu mpzp, dotyczących zasad kształtowania zabudowy oraz kształtowania zieleni.

6.3. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Z uwagi na brak obecności w granicach analizowanego obszaru udokumentowanych i zarejestrowanych złóż zasobów naturalnych⁸³, jak również charakter ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań wpływających w sposób znacząco negatywny na kształtowanie zasobów naturalnych, wynikających z realizacji ustaleń przedmiotowego projektu planu.

6.4. Oddziaływanie na szatę roślinną

Analizując zapisy projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu można założyć, że oddziaływania na lokalną szatę roślinną będą miały zróżnicowany charakter i intensywność, uzależnioną od docelowego przeznaczenia poszczególnych terenów oraz ich dotychczasowego stopnia zainwestowania.

Jak już wielokrotnie wspomniano, omawiany projekt mpzp przewiduje realizację nowych inwestycji budowlanych, obejmujących przede wszystkim realizację projektowanej zabudowy na terenach dawnej Rzeźni Miejskiej (1MW/U) oraz dawnego lodowiska „Bogdanka” (U), umożliwi zwiększenie zabudowy na terenie UK (w rejonie Wzgórza św. Wojciecha), uzupełnienie zabudowy w zasięgu kwartałów zabudowy istniejącej w rejonie ul. Św. Wojciech i ul. Podgórze (2-5MW/U), jak również realizację projektowanej drogi klasy lokalnej (1KD-L). Uwzględniając aktualny i docelowy sposób zagospodarowania poszczególnych terenów można przyjąć, że niekorzystne oddziaływania na kształtowanie lokalnej szaty roślinnej związane z realizacją ustaleń projektu mpzp, dotyczyć będą przede wszystkim realizacji nowej zabudowy na terenach U, UK i 5MW/U oraz realizacji nowej drogi na terenie 1KD-L. Prognozuje się, że w przypadku pozostałych inwestycji, w tym m.in. realizacji projektowanej zabudowy na terenie 1MW/U, zjawiska związane z usunięciem roślinności będą miały znacznie mniejszy zasięg, głównie z uwagi na skalę dotychczasowego przekształcenia terenu i brak występowania

⁸³ geoportal.pgi.gov.pl

roślinności w zasięgu powierzchni przeznaczonych pod lokalizację nowych budynków. W przypadku inwestycji związanych z rozbudową, przebudową i modernizacją sieci infrastruktury technicznej, zjawiska mające niekorzystny wpływ na szatę roślinną będą miały znikomy wpływ na kształtowanie szaty roślinnej całego analizowanego obszaru. Wystąpienia istotnych, niekorzystnych oddziaływań nie przewiduje się również w przypadku terenów komunikacyjnych, wyznaczonych w oparciu o sieć istniejących ulic (**2KD-L**, **3KD-L**, **KD-D**).

Niekorzystne oddziaływania na szatę roślinną, których bezpośrednią przyczyną będzie przede wszystkim realizacja zabudowy, związane będą z koniecznością usunięcia zieleni w zasięgu powierzchni przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację nowych budynków oraz trwałego uszczelnienia tych powierzchni (uniemożliwiającego rozwój roślinności w przyszłości). W niektórych przypadkach, poza zniszczeniem roślinności niskiej, konieczne będzie również usunięcie kolidującej z zabudową zieleni wysokiej (np. na terenach **U**, **UK**). Należy natomiast podkreślić, że nowa zabudowa nie została wskazana w zasięgu powierzchni charakteryzujących się występowaniem szczególnie cennej (obejmującej rzadkie gatunki i siedliska) roślinności, niemniej, jej realizacja doprowadzi do zmniejszenia zajmowanej przez nią powierzchni.

Mając na uwadze konieczność maksymalnego utrzymania zieleni towarzyszącej zabudowie – co jest szczególnie istotne w kontekście położenia przedmiotowego obszaru w granicach intensywnie zabudowanego śródmieścia – do projektu mpzp wprowadzono szereg zapisów odnoszących się do sposobu zagospodarowania zielenią powierzchni w zasięgu terenów przeznaczonych pod zabudowę. Z uwagi na łączną powierzchnię terenów wskazanych pod zabudowę, za szczególnie istotne uznać należy zapisy ustalające wymóg zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w granicach działki budowlanej oraz zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia. Ze względu na zróżnicowanie terenów w zakresie istniejącej zabudowy oraz projektowanego zagospodarowania, udział powierzchni biologicznie czynnej w granicach działki budowlanej waha się od 1% dla działek narożnikowych na terenach **2MW/U** do 40% dla terenu **UK**⁸⁴. Realizacja wspomnianych powyżej ustaleń zapewni utrzymanie enklaw zieleni w obrębie zabudowy istniejącej oraz wyeliminuje ryzyko całkowitego usunięcia zieleni w granicach działek przeznaczonych pod nowe inwestycje.

Należy jednocześnie zauważyć, że w granicach największego powierzchniowo terenu **1MW/U** (obejmującego większość terenów dawnej Rzeźni Miejskiej) wskazano lokalizację projektowanych stref zieleni, w tym stref zieleni urządzonej, strefy zieleni wysokiej (obejmującej powierzchnie zagospodarowane obecnie zielenią, w tym okazałymi drzewami), a także lokalizację drzew chronionych planem (w tym okazałego platana). Zgodnie z brzmieniem zapisów projektu mpzp, we wskazanych na rysunku planu strefach zakazuje się lokalizacji stanowisk postojowych dla samochodów, zakazuje się stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych⁸⁵, a także wymaga się zagospodarowania co najmniej 60% powierzchni strefy drzewami i krzewami o wysokości nie mniejszej niż 2 m – w przypadku strefy zieleni wysokiej oraz zagospodarowanie zielenią co najmniej 70% powierzchni strefy, w tym drzewami o wysokości nie mniejszej niż 2 m⁸⁶ – w przypadku stref zieleni urządzonej. Strefa zieleni wysokiej, obejmująca znaczne powierzchnie porośnięte zielenią wysoką, wskazana została także w zasięgu terenu **UK** (w granicach którego wskazano także lokalizację drzew chronionych planem). Tego rodzaju działania umożliwią zachowanie lub wytworzenie większych enklaw zieleni, wpływających korzystnie nie tylko na podniesienie lokalnych walorów estetycznych i krajobrazowych, ale również na utrzymanie minimalnej różnorodności lokalnej flory.

Respektowanie wspomnianych powyżej ustaleń, przy jednoczesnej realizacji zapisów wymagających zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów oraz ochrony istniejących drzew i wprowadzenia nowych nasadzeń⁸⁷, pozwoli ograniczyć zasięg negatywnych oddziaływań związanych z realizacją projektowanych inwestycji, a w przypadkach, gdy usunięcie roślinności będzie konieczne, pozwoli na częściowe zrekompensowanie poniesionych strat. Szczególnego podkreślenia wymaga natomiast fakt, że dla ochrony rosnących w sąsiedztwie budynków drzew, niezwykle istotne będzie stosowanie przy realizacji inwestycji rozwiązań najbardziej optymalnych w kontekście ochrony środowiska, uwzględniających konieczność ograniczenia przekształceń powierzchni ziemi i warunków gruntowo-wodnych w bezpośrednim sąsiedztwie drzew.

Znaczące przekształcenia szaty roślinnej nastąpią także w wyniku realizacji nowej drogi publicznej klasy lokalnej (teren **1KD-L**), przebiegającej przede wszystkim przez tereny dotąd niezagospodarowane, w tym porośnięte zielenią powierzchnie u podnóża Wzgórza św. Wojciecha. W analizowanym przypadku nastąpi

⁸⁴ w przypadku terenu **U/UC** dopuszczono rezygnację z zapewnienia udziału powierzchni biologicznie czynnej

⁸⁵ w strefie zieleni wysokiej

⁸⁶ z uwzględnieniem wprowadzenia nowych nasadzeń drzew w sposób podkreślający widok na Wzgórze Św. Wojciecha – w strefie ochrony widoku, wskazanej na rysunku planu

⁸⁷ z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń

konieczność usunięcia roślinności niskiej z terenu przeznaczonego pod lokalizację elementów pasa drogowego, porośniętego dotychczas spontanicznie pojawiającą się roślinnością (w analizowanym przypadku reprezentowaną głównie przez rośliny zbiorowisk ruderalnych), jak również usunięciem części rosnących tu dotychczas drzew. Zniszczenie roślinności nie spowoduje znacznego uszczerbku w kontekście szaty roślinnej całego analizowanego obszaru, jednakże w ujęciu lokalnym przekształcenia te będą miały charakter znacząco negatywny. Dla ograniczenia skali możliwych oddziaływań, w projekcie planu ustalono ochronę istniejących drzew i wprowadzenie nowych nasadzeń rzędów drzew (wskazanych na rysunku planu na terenach **1KD-L**, **2KD-L**).

Do najistotniejszych ustaleń projektu planu w zakresie kształtowania lokalnej szaty roślinnej należy niewątpliwie wyznaczenie terenów zieleni urządzonej (**1-ZP**), obejmujących przede wszystkim powierzchnie porośnięte zielenią w zasięgu Wzgórza św. Wojciecha oraz jego podnóża. Zachowaniu istniejącej tu roślinności służyć będzie przede wszystkim ustalenie w projekcie planu wymogu zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (80% dla terenu **2ZP**, 60% dla terenu **1ZP**), ustalenie zakazu lokalizacji budynków (na terenie **2ZP**)⁸⁸ oraz stanowisk postojowych dla samochodów, a także ustalenie adaptacji istniejącej zieleni wysokiej w ramach kształtowania zieleni urządzonej na terenie **2ZP**. Zakłada się, że możliwe maksymalne ograniczenie zmian w zakresie występującej tu dotychczas zieleni oraz możliwych do zrealizowania na terenach **ZP** elementów zagospodarowania, sprzyjać będzie utrzymaniu najważniejszych skupisk zieleni na obszarze opracowania. Podkreślenia wymaga również fakt, iż utrzymanie zagospodarowanych zielenią terenów w obrębie Wzgórza św. Wojciecha jest również istotne w kontekście ochrony systemu terenów zieleni funkcjonujących na obszarze ścisłego śródmieścia.

Reasumując, realizacja części ustaleń omawianego projektu planu (umożliwiających realizację nowych inwestycji budowlanych oraz drogowych) skutkować będzie pojawieniem się negatywnych oddziaływań na występującą tu dotychczas roślinność. Prognozuje się natomiast, że z uwagi na specyfikę terenów, których dotyczyć będą prognozowane oddziaływania (m.in. silnie przekształcone tereny Rzeźni Miejskiej), jak również szczegółowość wprowadzonych do projektu mpzp ustaleń odnoszących się do ochrony i kształtowania zieleni na całym obszarze projektu mpzp, zjawiska te nie będą miały znacząco negatywnego charakteru – w odniesieniu do kształtowania szaty roślinnej na całym analizowanym obszarze.

6.5. Oddziaływanie na zwierzęta

Tereny objęte granicami projektu mpzp to tereny zlokalizowane w zasięgu ścisłego centrum miasta, charakteryzującego się niewielkim udziałem powierzchni zagospodarowanych zielenią, stanowiących miejsca występowania zwierząt przystosowanych do życia w warunkach silnie przekształconego środowiska, o wysokiej zdolności do adaptacji zmieniających się warunków siedliskowych. Z tego też względu prognozuje się, że realizacja projektowanych inwestycji budowlanych – pomimo lokalnego, negatywnego wpływu na występujące tu dotychczas zwierzęta – nie wpłynie w sposób znacząco negatywny na zasobność i różnorodności przedstawicieli tutejszej fauny. Ponadto, należy podkreślić, że w granicach przedmiotowego obszaru nie zidentyfikowano terenów o wyjątkowych walorach ekologicznych, pełniących ważną rolę w migracji zwierząt między terenami o większej wartości przyrodniczej, czy też obszarów stanowiących miejsce występowania gatunków szczególnie rzadkich w skali miasta i regionu. Realizacja przewidzianych zgodnie z założeniami projektu mpzp inwestycji nie będzie stanowić przyczyny zniszczenia siedlisk szczególnie cennych, których obecność warunkuje większą różnorodność gatunkową lokalnej fauny.

Czynnikiem, który będzie wpływał na zminimalizowanie skali występowania ewentualnych negatywnych oddziaływań w sposób najbardziej istotny, będzie zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania funkcjonujących tu dotychczas terenów zieleni. Projekt mpzp przede wszystkim utrzymuje dotychczasowy sposób zagospodarowania terenu zlokalizowanego u podnóża Wzgórza św. Wojciecha (teren **2ZP**), charakteryzującego się występowaniem największych skupisk drzew i krzewów, którego funkcjonowanie w największym stopniu wpływa na obecność zwierząt. Prognozuje się, że wyeliminowanie możliwości wprowadzenia znaczących zmian w sposobie zagospodarowania i użytkowania, m.in. poprzez ustalenie zakazu lokalizacji budynków oraz miejsc postojowych dla samochodów, zachowanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 80%), a także adaptację istniejącej zieleni wysokiej w ramach kształtowania zieleni urządzonej, przyczyni się do utrzymania dotychczasowych siedlisk oraz miejsc żerowania i rozrodu występujących tu dotychczas ptaków czy bezkręgowców. Korzystne oddziaływania na utrzymanie minimalnych warunków siedliskowych (jednak w nieporównywalnie mniejszej skali) związane będą również z realizacją ustaleń dotyczących terenu zieleni urządzonej **1ZP**, stanowiącego niejako łącznik między

⁸⁸ w obrębie terenu **2ZP** nie jest możliwe także lokalizowanie wielostanowiskowych garaży podziemnych

terenami zieleni zlokalizowanymi w rejonie Wzgórza św. Wojciecha, a terenami położonymi poza granicami obszaru mpzp (m.in. tereny Ogrodu Jordanowskiego nr 1 czy tereny Cmentarza Zasłużonych Wielkopolan).

Dla utrzymania różnorodności i miejsc występowania pospolitych gatunków zwierząt równie ważna będzie realizacja zapisów projektu mpzp sprzyjających ochronie i zachowaniu występującej na obszarze opracowania zieleni wysokiej. W tym zakresie w projekcie planu ustalono ochronę istniejących drzew i wprowadzenie nowych nasadzeń⁸⁹, w tym w szczególności w strefach zieleni⁹⁰, na terenach **ZP**, a także drzew chronionych planem⁹¹. Możliwie maksymalna ochrona rosnących na obszarze opracowania drzew, jak również wskazanie terenów, w obrębie których proponuje się wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni wysokiej, będzie miało korzystny wpływ na zachowanie zieleni, stanowiącej najbardziej atrakcyjne na analizowanym obszarze miejsce występowania zwierząt.

Należy natomiast pamiętać, że realizacja znacznej części ustaleń projektu planu związana będzie z występowaniem niekorzystnych oddziaływań na występujące tu dotychczas zwierzęta. Ich natężenie i zasięg zależą będzie od charakteru projektowanych inwestycji, a także specyfiki terenu, którego inwestycje te będą dotyczyły (szczególnie w zakresie dotychczasowego stopnia jego zabudowy). Przyczyną wystąpienia czynników wpływających negatywnie na przedstawicieli lokalnej fauny mogą być przede wszystkim działania związane z ograniczeniem powierzchni życiowej (w wyniku trwałego uszczelnienia powierzchni ziemi) lub też czasowym ograniczeniem powierzchni dostępnych dla zwierząt na skutek prowadzenia robót budowlanych (zniszczenie szaty roślinnej i wierzchniej warstwy gleby, skutkujące utratą części siedlisk i potencjalnych miejsc żerowania). Czynnikiem, który powodować będzie wystąpienie czasowych i lokalnych oddziaływań o negatywnym charakterze może być również wzrost natężenia hałasu, związanego z pracą maszyn budowlanych i transportem materiałów budowlanych (płoszenie zwierząt na terenach sąsiadujących z terenami inwestycyjnymi). Wystąpienia negatywnych oddziaływań o największej intensywności spodziewać się należy przede wszystkim w obrębie terenów **1MW/U**, **U** i **1KD-L**, w granicach których projektowane są inwestycje o największej powierzchni.

Długofalowe oddziaływania na występujące tu zwierzęta związane będą natomiast z ograniczeniem dostępnej powierzchni życiowej w wyniku trwałego uszczelnienia nowych powierzchni (m.in. w zasięgu terenu **U**, **UK** i terenów **MW/U**). Realizacja projektowanej zabudowy dotyczy przede wszystkim realizacji nowych budynków w zasięgu powierzchni trwale przekształconych na skutek wcześniejszego sposobu ich zagospodarowania i użytkowania (dawna Rzeźnia Miejska), jak również uzupełnienia kwartałów zabudowy istniejącej. Uwzględniając lokalne uwarunkowania można zatem przyjąć, że skala negatywnego oddziaływania na zwierzęta związanego z realizacją projektowanych inwestycji będzie znacznie mniejsza niż w przypadku terenów niezagospodarowanych i nie spowoduje znacząco niekorzystnych zmian w kształtowaniu różnorodności gatunkowej występujących tu zwierząt.

Brak prognozowanego znacząco negatywnego wpływu na różnorodność występujących tu zwierząt wynika także z analizy licznych zapisów projektu mpzp, jakie zostały wprowadzone dla poszczególnych terenów zabudowy. Ocenia się, że korzystny wpływ na docelowe zachowanie (lub wykształcenie) miejsc dostępnych dla pospolitych przedstawicieli zwierząt na terenach przeznaczonych pod zabudowę będzie miało respektowanie wymogu zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie działek budowlanych oraz zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów. W tym kontekście równie ważne jest także wskazanie lokalizacji stref zieleni urządzonej na terenie **1MW/U**, stref zieleni wysokiej (na terenach **1MW/U**, **UK**, **1ZP**) oraz lokalizacji drzew chronionych planem (na terenach **1MW/U**, **4MW/U** i **UK**). Pełna i docelowa realizacja wspomnianych zapisów wykluczy możliwość całkowitego uszczelnienia powierzchni ziemi, skutkującego drastycznym zmniejszeniem powierzchni dostępnych dla pospolitych gatunków zwierząt (co jest szczególnie ważne w przypadku powierzchni dotąd niezabudowanych) oraz zapewni utrzymanie zagospodarowanych zielenią enklaw. Ponadto, zagospodarowanie części powierzchni zielenią będzie miało wpływ na utrzymanie minimalnych warunków umożliwiających migrację części gatunków zwierząt.

Na ograniczenie zmian w zakresie możliwości migracji zwierząt korzystny wpływ będzie mieć również respektowanie wszelkich ustaleń dotyczących zachowania rosnących na obszarze opracowania drzew, w tym zachowania szpalerów drzew pełniących rolę lokalnych korytarzy ekologicznych (szpalery drzew wzdłuż ul. Grochowe Łąki - wskazane na terenie **2KD-L**).

Reasumując, prognozuje się, że realizacja projektowanych inwestycji⁹², przewidzianych zgodnie z zapisami projektu mpzp, związana będzie z wystąpieniem niekorzystnych oddziaływań na zwierzęta, jednakże charakter oraz skala przewidywanych oddziaływań nie będzie wpływać na zmianę różnorodności

⁸⁹ z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń

⁹⁰ wskazanych na rysunku planu

⁹¹ wskazanych na rysunku planu

⁹² przewidzianych zgodnie z zapisami projektu mpzp

gatunkowej przedstawicieli lokalnej fauny. Występujące tu dotychczas zwierzęta reprezentowane są przede wszystkim przez gatunki o niewielkich wymaganiach siedliskowych, przystosowane do życia w obrębie silnie przekształconych siedlisk antropogenicznych, stąd też można założyć, że po zakończeniu realizacji projektowanych inwestycji, a przede wszystkim zrealizowaniu ustaleń projektu mpzp dotyczących utrzymania terenów zieleni urządzonej **1-2ZP** oraz zachowania enklaw zieleni na terenach zabudowy (głównie w zasięgu wskazanych na rysunku planu stref zieleni), występujące tu dotychczas zwierzęta ponownie zasiedlą enklawy zieleni towarzyszące nowej zabudowie.

6.6. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Ze względu na charakterystykę analizowanego obszaru oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania terenów zlokalizowanych w jego granicach, nie przewiduje się wystąpienia znaczących, niekorzystnych oddziaływań na kształtowanie lokalnej bioróżnorodności, będących skutkiem realizacji ustaleń projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu. Określając prawdopodobny wpływ realizacji ustaleń projektu mpzp na lokalną bioróżnorodność należy pamiętać, że tereny objęte jego granicami to tereny zlokalizowane w ścisłym centrum miasta, w zasięgu których spotkać można przede wszystkim organizmy przystosowane do życia w warunkach silnie przekształconego środowiska miejskiego, charakteryzujące się znacznymi zdolnościami adaptacji do zmieniających się warunków oraz dużą odpornością na występowanie niekorzystnych czynników środowiskowych.

Z punktu widzenia ograniczenia oddziaływań na lokalną bioróżnorodność za najważniejsze uznać można ustalenia projektu planu ograniczające możliwość zmian w dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu zieleni **2ZP**, zlokalizowanego w rejonie Wzgórza św. Wojciecha. Teren ten, z uwagi na niewielki, jak na warunki śródmieścia, stopień przekształcenia (wynikający m.in. z dużego nachylenia terenu), oddalenie od intensywnie użytkowanych terenów zabudowy, a przede wszystkim znaczny udział roślinności wysokiej, ma szczególnie duże znaczenie dla kształtowania różnorodności biologicznej (główne miejsce występowania przedstawicieli flory i fauny). Projekt planu ogranicza możliwość istotnego przekształcenia tego terenu, wprowadzając m.in. zakaz lokalizacji budynków i stanowisk postojowych dla samochodów, wymóg zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (nie mniej niż 80%) oraz ustalając adaptację istniejącej zieleni wysokiej w ramach kształtowania zieleni urządzonej. Możliwie maksymalne zachowanie dotychczasowego charakteru tego terenu, pozwoli utrzymać istniejące siedliska pospolitych gatunków roślin i zwierząt, ograniczając tym samym zmniejszenie lokalnej bioróżnorodności.

Projekt mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu umożliwi jednocześnie lokalizację nowej, projektowanej zabudowy o znacznej powierzchni i intensywności, której realizacja będzie związana z przekształceniem znacznych powierzchni terenu, wpływając tym samym na lokalną bioróżnorodność. Wśród inwestycji tych wskazać można przede wszystkim lokalizację projektowanej zabudowy mieszkaniowo-usługowej na terenach dawnej Rzeźni Miejskiej – w zasięgu terenu **1MW/U**, jak również zrealizowanie projektowanej zabudowy w granicach terenu **U**⁹³. Inwestycje na terenie **1MW/U** nie będą wiązały się z przekształceniem powierzchni mających szczególne znaczenie dla roślin i zwierząt (większość tego terenu jest obecnie trwale uszczelniona), niemniej, z uwagi na skalę projektowanych inwestycji i związaną z tym konieczność przeprowadzenia prac budowlanych, prognozuje się wystąpienie czasowych i lokalnych oddziaływań na lokalną bioróżnorodność. W przypadku terenu **U**, charakteryzującego się mniejszym udziałem powierzchni trwale uszczelnionych oraz większą obecnością roślinności, negatywne oddziaływania związane będą z usunięciem roślinności kolidującej z projektowaną zabudową, zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby oraz trwałym uszczelnieniem części powierzchni, przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację budynków. Podobnych zmian należy spodziewać się również w przypadku aktualnie niezainwestowanych, częściowo porośniętych zielenią powierzchni przeznaczonych pod realizację projektowanej drogi publicznej klasy lokalnej (**1KD-L**). Realizacja elementów pasa drogowego projektowanej ulicy spowoduje trwałe wyłączenie powierzchni umożliwiających rozwój roślinności i zapewniających minimalne warunki życiowe dla zwierząt.

Pomimo niewielkiej wartości przyrodniczej występujących na analizowanych terenach siedlisk pospolitych gatunków roślin i zwierząt, analizowany projekt wprowadza ustalenia, których realizacja ma na celu ograniczenie skali występowania ewentualnych niekorzystnych oddziaływań na kształtowanie lokalnej bioróżnorodności, wynikających z realizacji na omawianym obszarze licznych inwestycji budowlanych. W tym zakresie, na terenach przeznaczonych pod zabudowę, ustala się maksymalną powierzchnię zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w obrębie działki budowlanej. Z uwagi na charakter znacznej części projektowanej zabudowy, minimalny udział powierzchni, jaki

⁹³ projektowane Muzeum Powstania Wielkopolskiego

musi zostać utrzymany w granicach działek budowlanych jest dość niewielki (od 1 do 25% dla terenów **1-4MW/U**, 10% dla **5MW/U**, 20% dla **U**), niemniej, utrzymanie powierzchni umożliwiających vegetację roślin oraz ich odpowiednie zagospodarowanie, pozwoli na wykształcenie niewielkich enklaw zieleni, stanowiących powierzchnie dostępne dla przedstawicieli lokalnej flory i fauny. Na szczególną uwagę zasługuje ustalenie w granicach części terenów lokalizacji stref zieleni urządzonej (na terenie **1MW/U**) oraz stref zieleni wysokiej (na terenach **UK** i **1MW/U**).

Dla utrzymania lokalnej bioróżnorodności niezwykle ważne jest również wprowadzenie szeregu zapisów dotyczących kształtowania zieleni na całym obszarze opracowania. Wymienić tu należy zapisy ustalające orientacyjną lokalizację rzędów drzew (zgodnie z rysunkiem planu) na terenach **1-2KD-L** oraz ochronę wskazanych na rysunku drzew chronionych planem. Do zapisów wpływających korzystnie na utrzymanie lokalnej bioróżnorodności zaliczyć można również ustalanie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów oraz uwzględnienie wymogu przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń na obszarze planu – w przypadku kolizji drzew z układem komunikacyjnym, infrastrukturą lub zabudową. Wykształcenie nawet niewielkich enklaw zieleni przyczyni się jednocześnie do poprawy atrakcyjności tych terenów dla przedstawicieli różnych gatunków zwierząt, zwłaszcza dzięki obecności zieleni wysokiej. Nowe nasadzenia zieleni stanowiąc będą ponadto częściową rekompensatę strat poniesionych przez środowisko, powstających w wyniku usunięcia zieleni kolidującej z nowymi inwestycjami budowlanymi oraz przekształcenia i uszczelnienia powierzchni ziemi.

6.7. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja ustaleń analizowanego w prognozie projektu mpzp skutkować będzie pojawieniem się czynników wpływających w różnorodny sposób na obecnych i przyszłych mieszkańców i użytkowników przedmiotowego obszaru. Wpływ realizacji zapisów projektu planu należy rozważać zarówno w wymiarze oddziaływań pozytywnych, jak i negatywnych. Sposób odbioru projektowanych przedsięwzięć i rozwiązań przestrzennych będzie uzależniony przede wszystkim od miejsca zamieszkania, stopnia zaspokojenia potrzeb poprzez realizowane inwestycje, a także stopień odczuwania uciążliwości występujących zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji nowej zabudowy. Należy przy tym zaznaczyć, że potrzeby mieszkańców, przedsiębiorców, użytkowników poszczególnych terenów jak również odwiedzających śródmieście turystów mają często wykluczający się charakter, a uwzględnienie często sprzecznych interesów poszczególnych grup społecznych (mieszkańcy, inwestorzy) jest zadaniem niezwykle trudnym.

Niekorzystne oddziaływania na mieszkańców analizowanego obszaru (jak i terenów sąsiednich) związane będą przede wszystkim ze zjawiskami występującymi na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, obejmującymi m.in. czasowy i lokalny wzrost zapylenia (wykonywanie prac ziemnych i budowlanych), wzrost hałasu, związanego z pracą sprzętu budowlanego oraz wzrost natężenia ruchu ciężkich pojazdów na terenach inwestycyjnych. Prace budowlane powinny być prowadzone w porze dziennej i nie powinny stanowić uciążliwości w godzinach nocnych. Należy jednak zauważyć, że zjawiska te będą miały charakter tymczasowy i odwracalny, a ich wpływ na warunki życia mieszkańców analizowanego obszaru (jak i terenów sąsiednich) powinien ustać w momencie zakończenia realizacji poszczególnych inwestycji.

Oddziaływania długofalowe, o zróżnicowanej intensywności i charakterystyce, związane będą natomiast z pojawieniem się nowych elementów układu komunikacyjnego (projektowana droga **1KD-L**), realizacją projektowanej zabudowy o znacznej intensywności (zwłaszcza na terenie **1MW/U**), umożliwieniem wprowadzenia funkcji usługowej na tereny dawnej Rzeźni Miejskiej i dawnego lodowiska „Bogdanka” oraz ze zwiększeniem poziomu natężenia ruchu kołowego w jej sąsiedztwie, związanym z rozwojem nowej zabudowy.

Znaczące zwiększenie zasięgu terenów wskazanych pod lokalizację zabudowy (szczególnie w granicach terenu **1MW/U**) niewątpliwie może stanowić czynnik powodujący dyskomfort w odczuciu mieszkańców terenów sąsiednich. Negatywne oddziaływania, jakie mogą wystąpić w konsekwencji realizacji nowych budynków mogą być związane m.in. z pogorszeniem dostępności do miejsc parkingowych, lokalnym wzrostem natężenia ruchu pieszego i kołowego, czy też ryzykiem pojawienia się nowych źródeł hałasu (związanych z prowadzeniem różnego rodzaju działalności). W przypadku terenów, dla których projekt mpzp nie przewiduje możliwości wprowadzenia istotnych zmian w zakresie dotychczasowego sposobu ich zagospodarowania i użytkowania (uzupełnienie zabudowy na pojedynczych, niezainwestowanych dotąd działkach), oddziaływania te najprawdopodobniej będą miały znikomy wpływ na mieszkańców terenów sąsiednich.

Realizacja zapisów analizowanego projektu planu, dotyczących lokalizacji projektowanej zabudowy, może stanowić jednocześnie czynnik wpływający korzystnie na mieszkańców analizowanego obszaru. Wprowadzenie na tereny dotychczas zaniedbane zabudowy o szczegółowo ustalonych parametrach oraz funkcji sprzyjającej podniesieniu wartości i atrakcyjności terenów zlokalizowanych w jej bezpośrednim sąsiedztwie,

pozwoli na uporządkowanie terenów przemysłowych, co może jednocześnie wpłynąć na poprawę warunków i bezpieczeństwa mieszkańców analizowanego obszaru.

Poprawie komfortu zamieszkania w rejonie obszaru opracowania służyć będzie natomiast realizacja zapisów odnoszących się do wyznaczenia i określenia docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów zieleni urządzonej (**1-2ZP**). Poprawa dostępności i zwiększenie atrakcyjności funkcjonujących tu dotychczas terenów zieleni, jak również możliwie maksymalne zachowanie rosnących tu drzew, sprzyjać będzie utrzymaniu przestrzeni wpływających w sposób pozytywny na komfort zamieszkania. Zieleń pełni liczne funkcje społeczne (miejsce rekreacji, integracji, spędzania wolnego czasu), środowiskowe (wpływając m.in. na mikroklimat, zmniejszenie zanieczyszczenia, zmniejszenie temperatury) i estetyczne (podkreśla walory architektury, wpływa na zwiększenie atrakcyjności przestrzeni itd.), stąd też jej ochrona oraz kształtowanie ma szczególnie korzystny wpływ na ludzi.

Dla zapewnienia wyższej jakości życia oraz bezpieczeństwa mieszkańców analizowanego obszaru, niezbędne było podjęcie działań pozwalających na zachowanie i właściwą ochronę elementów środowiska przyrodniczego. Działania te są niezwykle ważne z punktu widzenia ochrony zdrowia mieszkańców miasta (a w szczególności jego centrum), gdyż rosnące zanieczyszczenie poszczególnych komponentów środowiska (zwłaszcza powietrza i klimatu akustycznego) pogarsza warunki życia, a długotrwałe narażenie na działanie szkodliwych substancji może być czynnikiem wpływającym na wzrost zachorowań i umieralności na skutek poszczególnych chorób. W kontekście ochrony zdrowia mieszkańców miasta nie mniej istotne jest podejmowanie działań, których celem jest ograniczenie skali zmian klimatycznych. W związku z powyższym, konieczne było wprowadzanie takich ustaleń, których realizacja pozwoliłaby na zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska, a co za tym idzie pogorszenia jakości życia mieszkańców danego terenu. Z uwagi na powyższe, do analizowanego projektu planu wprowadzono zapisy dotyczące między innymi:

- ochrony i kształtowania jakości powietrza atmosferycznego – zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe (w dopuszczonych do stosowania indywidualnych systemach grzewczych), pośrednio również zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- remediacji terenu stosownie do przeznaczenia przewidzianego w planie – w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia gleby lub ziemi,
- zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów przeznaczonych pod zabudowę, zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, ochrony istniejących drzew, zasad zagospodarowania zielenią na terenach **1-2ZP** oraz we wskazanych strefach zieleni (urządzonej i wysokiej),
- zasad kształtowania ładu przestrzennego,
- zasad kształtowania komfortu akustycznego – zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku, dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi itd.

W omawianym projekcie planu znalazły się również zapisy dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, których realizacja ma przyczynić się do wyeksponowania walorów historycznych i estetycznych znajdujących się na analizowanym obszarze obiektów, wpływając jednocześnie na podniesienie rangi i znaczenia przedmiotowego obszaru w kontekście obszaru całego miasta. W sposób pośredni działania te wpłyną także na mieszkańców terenów zlokalizowanych w granicach omawianego obszaru (jaki i w jego bezpośrednim sąsiedztwie).

Bezpośredni, korzystny wpływ na poprawę komfortu tutejszych mieszkańców będzie miała natomiast realizacja zapisów w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, dopuszczających m.in. prowadzenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego. Niezwykle korzystnym z punktu widzenia zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców, było wprowadzenie szczegółowych rozwiązań dotyczących docelowego kształtu układu komunikacyjnego, a także rozwiązań odnoszących się do zapewnienia miejsc do parkowania samochodów⁹⁴.

Wspomnieć można również, że na obszarze opracowania ograniczono możliwość lokalizacji obiektów, których funkcjonowanie mogłoby stanowić źródło uciążliwości w odczuciu mieszkańców terenów sąsiednich –

⁹⁴ w projekcie planu dopuszczono lokalizację wielostanowiskowych garaży podziemnych, w tym poza wyznaczonymi na rysunku liniami zabudowy, z wyłączeniem terenów dróg publicznych, terenu zieleni urządzonej **2ZP** oraz stref zieleni, wskazanych na rysunku planu

zakazując lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko⁹⁵ oraz lokalizacji obiektów konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych, stacji paliw, myjni samochodowych i stacji kontroli pojazdów. Wyeliminowanie możliwości funkcjonowania tego rodzaju obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy o funkcji mieszkaniowej sprzyjać będzie zmniejszeniu ryzyka wystąpienia lokalnych konfliktów społecznych w przyszłości.

Reasumując, realizacja przewidzianych w projekcie mpzp inwestycji może w pewnym stopniu niekorzystnie wpływać na mieszkańców terenów zlokalizowanych w granicach analizowanego obszaru, niemniej, prognozuje się, że w przypadku pełnej i docelowej realizacji wszystkich ustaleń projektu mpzp (jak również respektowaniu przepisów prawa w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska) możliwe będzie utrzymanie jakości życia na obszarze projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu. Realizacja nowych inwestycji budowlanych, zrealizowanie projektowanych terenów zieleni urządzonej, a także odpowiednie wyeksponowanie szczególnych walorów zabytkowych budynków i obiektów będzie miało natomiast wpływ na zwiększenie atrakcyjności analizowanego obszaru dla odwiedzających Poznań turystów oraz użytkowników analizowanego obszaru.

6.8. Oddziaływanie na krajobraz

Ze względu na charakter omawianego obszaru, jego znaczenie w przestrzeni publicznej miasta oraz obecność licznych obiektów zabytkowych oraz obiektów o dużej wartości historycznej i kulturowej, wprowadzenie do projektu mpzp ustaleń umożliwiających zachowanie i wyeksponowanie lokalnych walorów krajobrazowych było szczególnie istotne. Należy również wspomnieć, iż jednym z celów opracowania było uporządkowanie terenów przemysłowych dawnej Rzeźni Miejskiej, obejmujących tereny z niszczącą zabudową zabytkową, jak również podniesienie rangi zabytkowego kościoła pw. św. Wojciecha wraz z przylegającymi do niego terenami zieleni.

Wprowadzenie szczegółowych zapisów zapewniających właściwą ochronę wyjątkowych elementów lokalnego krajobrazu (m.in. Wzgórze św. Wojciecha, zabytkowa zabudowa przemysłowa Rzeźni Miejskiej) było szczególnie istotne w kontekście umożliwienia rozwoju zabudowy w zasięgu zaniedbanych terenów przemysłowych, zajmujących znaczną część analizowanego obszaru.

Zrealizowanie projektowanej zabudowy o znacznej powierzchni i kubaturze niewątpliwie przyczyni się do przekształcenia krajobrazu na obszarze ograniczonym ul. Północną, ul. Garbary i ul. Grochowe Łąki, stąd też niezbędne było wprowadzenie szczegółowych ustaleń w zakresie jej intensywności, wysokości oraz walorów estetycznych. Warunkiem niezbędnym dla podkreślenia wartości oraz zwiększenia atrakcyjności obecnie zaniedbanych terenów dawnej Rzeźni Miejskiej będzie natomiast zrealizowanie zabudowy w sposób zapewniający odpowiednie wyeksponowanie zabudowy zabytkowej, pozwalający na utrzymanie spójności zabudowy planowanej z zabudową historyczną, stanowiącą jeden z najważniejszych elementów kształtujących lokalny krajobraz. Równie istotne będzie przywrócenie świetności zabytkowym budynkom i obiektom przemysłowym, stanowiącym jeden z najważniejszych elementów identyfikacji przestrzeni w tej części miasta. wyróżniającej się swoimi walorami estetycznymi i historycznymi, ważnej w kontekście śródmieścia, jak i całego miasta.

Mając na uwadze powyższe, do projektu planu wprowadzono szczegółowe ustalenia dotyczące parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy na wszystkich terenach przeznaczonych pod zabudowę, ze szczególnym naciskiem na sposób kształtowania zabudowy na terenach, w zasięgu których występują obiekty zabytkowe podlegające ochronie. W odniesieniu do terenu **1MW/U**, dla którego projekt mpzp zakłada możliwość znaczących zmian w zakresie sposobu zagospodarowania i użytkowania⁹⁶, wprowadzono ponadto szczegółowe zapisy ustalające zróżnicowanie wysokości budynków w poszczególnych polach inwestycyjnych wyznaczonych przez linie zabudowy, określające sposób kształtowania elewacji eksponowanych (wskazanych na rysunku planu), nakazujących wycofanie elewacji budynków zlokalizowanych w wyznaczonych na rysunku planu strefach wycofanych elewacji, a także wymagające opracowania szczególnej kompozycji architektonicznej elewacji, nawiązującej do historycznych podziałów lub parcelacji działek kamienicznej zabudowy śródmiejskiej oraz poprzez wysunięcia i cofnięcia elementów takich jak loggie, wykusze i balkony. Ponadto, w granicach terenu **1MW/U** wskazano lokalizację akcentów urbanistycznych, stref wycofanych elewacji, a także stref podwyższonej wysokości zabudowy⁹⁷. Zakłada się, że realizacja nowej zabudowy, przy uwzględnieniu określonych szczegółowo parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy (w tym powierzchni zabudowy, jej intensywności i wysokości), respektowaniu zapisów dotyczących lokalizacji zgodnie z obowiązującymi i

⁹⁵ z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej

⁹⁶ projektowana zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna lub usługowa w obrębie nieużytkowanych terenów przemysłowych

⁹⁷ strefy podwyższonej wysokości zabudowy wskazano także w granicach terenu **U/UC** i **5MW/U**

maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy⁹⁸, jak również bezwzględny przestrzeganiu zapisów odnoszących się do ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków⁹⁹ oraz sposobu zagospodarowania zielenią, ograniczy ryzyko wprowadzenia zabudowy nie uwzględniającej kontekstu historycznego całego układu urbanistycznego. Realizacja wspomnianych ustaleń pozwoli ograniczyć ryzyko wystąpienia sytuacji, w której historyczne elementy lokalnego krajobrazu zostałyby zniszczone lub całkowicie przysłonięte przez nowe obiekty, wpływające wysoce niekorzystnie na kształtowanie przestrzeni.

Ponadto, należy podkreślić, że do projektu planu wprowadzono szereg zapisów w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, w tym ustalających ochronę budynków i zespołów budynków wpisanych do rejestru zabytków (wskazanych na rysunku planu)¹⁰⁰ poprzez zachowanie kąta nachylenia połaci dachowych, kompozycji i artykulacji elewacji i historycznych detali architektonicznych. Wprowadzone w tym zakresie szczegółowe zapisy, wymagające zachowania charakterystycznych cech zabudowy, pozwolą na utrzymanie charakteru istniejących na tym terenie historycznych budynków, wpływających w sposób niezwykle istotny na kształtowanie walorów krajobrazowych całego omawianego obszaru.

W kontekście ochrony walorów krajobrazowych analizowanego obszaru szczególne znaczenie będzie mieć respektowanie licznych zapisów odnoszących się do zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w granicach całego obszaru projektu mpzp ustalających m.in. ochronę obszaru objętego planem jako fragmentu „zespołu urbanistyczno-architektonicznego centrum miasta z układem ulic i zabudową” oraz pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta”. Ochronie wyjątkowych w krajobrazie elementów służyć będą także zapisy ustalające ochronę części terenu objętego planem jako „zespołu Kościoła Parafialnego pw. Św. Wojciecha”, wpisanego do rejestru zabytków decyzją A 151 z dnia 26 lutego 1931 r., ustalające ochronę budynków i zespołów budynków wpisanych do rejestru zabytków (wskazanych na rysunku planu), ochronę budynków chronionych planem, w tym wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (wskazanych na rysunku planu) oraz ochronę murów chronionych planem na terenie **UK** (wraz z wmurowanymi tablicami epitafijnymi) oraz na terenie **1MW/U**¹⁰¹.

Za szczególnie istotne uznać należy również zapisy ustalające ochronę panoramy Wzgórza św. Wojciecha wraz z dominantą przestrzenną, którą stanowi Kościół pw. Św. Wojciecha, poprzez wyznaczenie stref ochrony widoku, w miejscach wskazanych na rysunku planu (w zasięgu terenów **1MW/U**, **1KD-L**, **2ZP**, **UK** i **U**). W strefach tych zakazuje się lokalizacji balkonów w budynkach zlokalizowanych wzdłuż strefy ochrony widoku na terenie **1MW/U** oraz lokalizacji miejsc postojowych. Dopuszcza się jednocześnie wprowadzenie nowych nasadzeń drzew w sposób podkreślający widok na Wzgórze św. Wojciecha. Wspomnieć należy również o wskazaniu na rysunku planu dominanty przestrzennej na terenie **UK** – zlokalizowanego na szczycie wzgórza kościoła pw. Św. Wojciecha.

Analizując wpływ realizacji ustaleń projektu mpzp na kształtowanie krajobrazu należy wspomnieć, że projekt nie przewiduje wprowadzenia znaczących zmian w przeznaczeniu terenów zlokalizowanych w rejonie ul. Bóżnicza, ul. Małe Garbary i ul. Święty Wojciech (tereny **2MW/U**, **3MW/U**, **4MW/U** i **5MW/U**). Zgodnie z brzmieniem ustaleń planu, utrzymana zostanie dotychczasowa funkcja zlokalizowanych tu terenów zabudowy, a nowe inwestycje obejmować będą uzupełnienie istniejących kwartałów zabudowy (m.in. na terenach **4-5MW/U**) lub też nadbudowę i uzupełnienie istniejącej zabudowy w celu wykształcenia pierzei zabudowy wzdłuż ul. Małe Garbary. Przy założeniu pełnej i docelowej realizacji ustaleń projektu mpzp, określających w sposób szczegółowy parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy na wspomnianych terenach, nie przewiduje się wystąpienia istotnych, niekorzystnych oddziaływań na krajobraz w tej części omawianego obszaru.

Lokalnych zmian w zakresie kształtowania walorów krajobrazowych należy spodziewać się natomiast w przypadku realizacji projektowanej zabudowy na terenie **U**, w granicach którego przewiduje się lokalizację zabudowy usługowej – użyteczności publicznej. Zakłada się, że lokalizacja nowej zabudowy o znacznej kubaturze (projektowane Muzeum Powstania Wielkopolskiego) w miejscu obiektów nieistniejącego już lodowiska „Bogdanka” wpłynie w sposób istotny na kształtowanie walorów przestrzeni w tej części obszaru objętego projektem mpzp, niemniej, przy zachowaniu określonych parametrów zabudowy oraz możliwie maksymalnym utrzymaniu występującej tu dotychczas zieleni, oddziaływania te nie będą miały znacząco negatywnego charakteru.

⁹⁸ wyznaczonymi na rysunku planu

⁹⁹ w tym zapisu ustalającego ochronę części terenu objętego planem jako zespołu budynków „Rzeźnia Miejska”, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 270 z dnia 31 października 1984 r.

¹⁰⁰ z uwzględnieniem pozostałych zapisów planu, w tym dopuszczeniem rozbudowy, nadbudowy, przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania na terenie **U/UC** zgodnie z ustaleniami planu

¹⁰¹ z dopuszczeniem częściowych otwarć w miejscach niezbędnych przejść i przejazdów wzdłuż północnej granicy terenu objętego planem

Istotne zmiany w kształtowaniu przestrzeni związane będą z realizacją projektowanej drogi **1KD-L**, rozdzielającej wspomniany powyżej teren **U** oraz teren **1MW/U** (teren dawnej Rzeźni Miejskiej), zapewniającej właściwą komunikację projektowanej zabudowy na obszarze opracowania. Zrealizowanie nowej drogi m.in. w zasięgu powierzchni porośniętych dotychczas zielenią, będzie miało niewątpliwie znaczący wpływ na kształtowanie krajobrazu w tej części omawianego obszaru.

Niewątpliwie korzystny wpływ na kształtowanie lokalnego krajobrazu będzie mieć realizacja ustaleń dotyczących lokalizacji terenów zieleni urządzonej, w tym w szczególności terenu **ZZP**, dla którego ustala się adaptację istniejącej zieleni wysokiej w ramach kształtowania zieleni urządzonej. Do projektu planu wprowadzono jednocześnie szereg ustaleń w zakresie kształtowania zieleni, stanowiącej niezwykle istotny element krajobrazu, w tym wskazujących lokalizację oraz określających sposób zagospodarowania stref zieleni urządzonej (**1MW/U**) i zieleni wysokiej (**1MW/U**, **UK**, **1ZP**), wymagających ochrony istniejących drzew i wprowadzenia nowych nasadzeń¹⁰² oraz ustalających zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów. Możliwie maksymalne utrzymanie występującej na analizowanym obszarze zieleni wysokiej, pozwoli zachować jeden z najcenniejszych elementów, wpływających na kształtowanie walorów estetycznych zlokalizowanych tu terenów.

Należy zauważyć, że kształtowaniu ładu przestrzennego i poprawie walorów krajobrazowych poszczególnych terenów, służyć będzie również respektowanie wprowadzonych do projektu mpzp ograniczeń dotyczących lokalizacji elementów dysharmonizujących przestrzeń wizualną, w tym zakazu lokalizacji: budynków na terenie **ZZP**, terenach dróg oraz w strefach zieleni wyznaczonych na rysunku planu, tymczasowych obiektów budowlanych¹⁰³, napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, wolno stojących stacji transformatorowych, wolno stojących garaży¹⁰⁴, ogrodzeń pełnych i z betonowych elementów prefabrykowanych¹⁰⁵, urządzeń reklamowych, szyldów¹⁰⁶, klimatyzatorów, wentylatorów, instalacji teletechnicznych oraz kolektorów słonecznych na elewacjach budynków od strony dróg publicznych (a w przypadku stosowania dachu stromeego również na połaciach dachowych). Projekt mpzp dopuszcza natomiast lokalizację elementów takich jak: ciągi piesze, rowerowe i pieszo-rowerowe (inne niż ustalone planem), obiekty małej architektury, rzeźby, instalacje artystyczne lub pomniki, stacje transformatorowe wbudowane w budynek, podcienie lub przejścia bramowe¹⁰⁷, tarasy i ogrody na dachach budynków, urządzenia sportowo-rekreacyjne oraz place zabaw, urządzenia budowlane, dojścia, dojazdy, schody, pochylnie oraz mury oporowe, szyldy na terenach **MW/U**, **U/UC** oraz **U**, tablice informacyjne, jak również ogrodzenia ażurowe¹⁰⁸ służące zabezpieczeniu placów zabaw, urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu.

Jednocześnie należy podkreślić, że w odniesieniu do wszystkich terenów położonych w granicach opracowania, projekt planu ustala ochronę krajobrazu oraz historycznie ukształtowanego układu przestrzennego, poprzez zachowanie stref ochrony widoku, osi widokowych, dominanty przestrzennej oraz akcentów urbanistycznych (wskazanych na rysunku planu), a także kształtowanie struktury przestrzennej akcentu krajobrazowego¹⁰⁹ poprzez uwzględnienie charakterystycznych elementów zabudowy i kompozycji urbanistycznej. Ponadto, wymaga uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wynikających z położenia przedmiotowych terenów w obszarze jednostki krajobrazu priorytetowego „Poznań” (nr 2533), zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa wielkopolskiego.

Pozytywnie ocenia się również wprowadzenie dla całego obszaru opracowania wymogu nadania spójnego i reprezentacyjnego charakteru oświetleniu, nawierzchni, obiektom małej architektury oraz nasadzeniom zieleni, tworzącym kompozycyjną całość.

Podsumowując, przewiduje się, że pełna i docelowa realizacja ustaleń projektu mpzp w zakresie parametrów i wskaźników zabudowy, sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów oraz możliwości lokalizacji elementów wpływających na kształtowanie ładu przestrzennego, wpłynie na ograniczenie skali niekorzystnych oddziaływań na kształtowanie lokalnych walorów krajobrazowych, jakie mogą wystąpić w konsekwencji realizacji nowych inwestycji budowlanych w obrębie części terenów zlokalizowanych na obszarze projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu. Zrealizowanie projektowanej zabudowy w sposób uwzględniający sąsiedztwo i szczególne walory

¹⁰² z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

¹⁰³ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

¹⁰⁴ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

¹⁰⁵ z wyjątkiem **UK** oraz uwzględnieniem pozostałych zapisów

¹⁰⁶ z wykorzystaniem ekranów plazmowych lub w formie LED oraz wyświetlanych ruchomych obrazów, jak również przesłaniających otwory okienne, drzwiowe oraz detale architektoniczne

¹⁰⁷ inne niż wskazane na rysunku planu

¹⁰⁸ o wysokości dostosowanej do sposobu zagospodarowania

¹⁰⁹ wskazanego na rysunku planu

architektoniczne historycznej zabudowy przemysłowej, może jednocześnie umożliwić wykształcenie uporządkowanej przestrzeni, charakteryzującej się wyższymi niż dotychczas walorami estetycznymi.

6.9. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu umożliwia wprowadzenie znaczących zmian w sposobie zagospodarowania znacznej części zlokalizowanych w jego granicach terenów. Przede wszystkim umożliwia realizację projektowanej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej w zasięgu nieużytkowanych obecnie terenów dawnej Rzeźni Miejskiej (na terenie **1MW/U**), w granicach których wskazuje także teren zabudowy usługowej lub rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (**U/UC**). Projekt planu porządkuje także istniejącą zabudowę, umożliwiając uzupełnienie zabudowy istniejącej w poszczególnych kwartałach (**2-5MW/U**) lub też jej nadbudowę (na terenie **2MW/U**). Zgodnie z brzmieniem zapisów projektu planu, możliwe jest nieznaczne zwiększenie powierzchni zabudowy w zasięgu terenu zabudowy usługowej sakralnej **UK**, a także zrealizowanie projektowanej zabudowy usługowej w zasięgu terenu **U** (na terenach dawnego lodowiska „Bogdanka”). W projekcie planu zapewniono jednocześnie ochronę istniejącego terenu zieleni **ZZP** oraz wskazano niewielki teren zieleni **1ZP**.

Projektowane tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej – oznaczone na rysunku projektu planu symbolami **1-5MW/U** oraz obiekt zamieszkania zbiorowego na terenie zabudowy usługowej sakralnej – oznaczonym symbolem **UK**, podlegają ochronie akustycznej w środowisku na mocy przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*¹¹⁰ i wymagają zapewnienia odpowiednich standardów akustycznych w środowisku, zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku¹¹¹. Ponieważ obszar projektu planu zlokalizowany jest w śródmieściu – wymagane jest zapewnienie standardów akustycznych na poziomie odpowiadającym terenom zabudowy w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

W związku z powyższym, w projekcie uchwały miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu ustalono zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku – jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców. W przypadku lokalizacji na terenach **MW/U**, **U** i **UK** zabudowy zamieszkania zbiorowego, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub szpitali – ustalono natomiast zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której jest lub będzie zlokalizowana taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach.

Dla zlokalizowanych na terenach **MW/U**, **U** i **UK** bardziej wrażliwych akustycznie funkcji usług oświaty lub ochrony zdrowia, a także funkcji zamieszkania zbiorowego, obowiązują wyższe wymagania akustyczne w środowisku, które zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku¹¹² nie powinny przekraczać wymaganych dla tych rodzajów terenów poziomów dopuszczalnych. Przyjęcie takiej zasady jest zgodne z treścią art. 112 ustawy *Prawo ochrony środowiska*¹¹³, który mówi, że „Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez: 1) utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie ...”.

Dopuszczalny maksymalny równoważny poziom hałasu komunikacyjnego, mający zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby, wynosi dla terenów zabudowy usług oświaty i ochrony zdrowia – $L_{Aeq,D/N}^* = 61/56$ dB, odpowiednio w całej porze dziennej lub porze nocnej. Maksymalny dopuszczalny długookresowy średni poziom tych rodzajów hałasu, wynosi dla takich terenów – $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w porze dziennej-wieczorno-nocnej i porze nocnej. Oznacza to, że wymienione wyżej funkcje usług oświaty lub ochrony zdrowia – nie zakazane ustaleniami projektu planu na terenach **MW/U**, **U** oraz **UK** – mogą tam funkcjonować lub być zlokalizowane jedynie w przypadku zapewnienia tym wrażliwym akustycznie obiektom i terenom usług odpowiednich, wymaganych dla nich standardów akustycznych w środowisku – w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana jest lub będzie taki obiekt

¹¹⁰ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*

¹¹¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

¹¹² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

¹¹³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity z późn. zm.)

lub zabudowa. W przypadku terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego wymagania te są słabsze i wynoszą odpowiednio: $L^*_{Aeq D/N} = 65/56$ dB oraz $L^*_{DWN} = 68$ dB i $L^*_N = 59$ dB, czyli kształtują się na poziomach wymaganych dla terenów mieszkaniowo-usługowych.

W związku z możliwym dalszym oddziaływaniem na obszar projektu mpzp hałasu samochodowego (głównie z dróg zlokalizowanych poza granicami projektu – ul. Małe Garbary, ul. Garbary i ul. Północnej) w ustaleniach planu zapisano również dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi (w odniesieniu do całego obszaru projektu mpzp).

Warto w tym miejscu podkreślić, że w warunkach występowania przekroczeń dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku – w analizowanym przypadku tylko dla niewielkiej części zabudowy zlokalizowanej przy ul. Małe Garbary – stosownie do przepisów odrębnych, obowiązuje nakaz stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w zlokalizowanych w strefach ponadnormatywnych oddziaływań akustycznych hałasu komunikacyjnego budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, zgodnie z ich przeznaczeniem, według wymagań polskich norm stosowanych w akustyce budowlanej, przy zapewnieniu jednocześnie wymiany powietrza z otoczeniem.

Stosowanie zasad akustyki architektonicznej dotyczy właściwego ze względów akustycznych rozkładu pomieszczeń w budynkach, który uwzględnia zagrożenia akustyczne zewnętrzne i wewnętrzne w tych budynkach, i odnosi się głównie do projektowanych, nowych budynków lub budynków gruntownie przebudowywanych. Z kolei stosowanie zasad akustyki budowlanej dotyczy wszystkich budynków wymagających ochrony akustycznej wewnątrz pomieszczeń (przy zamkniętych oknach i drzwiach), narażonych m.in. na ponadnormatywne dla wewnątrz pomieszczeń oddziaływanie akustyczne z zewnątrz, i wiąże się z potrzebą stosowania przegród zewnętrznych w tych budynkach o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, w tym głównie okien o podwyższonej izolacyjności akustycznej, przy zapewnieniu wymiany powietrza z otoczeniem.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że lokalizację zabudowy wymagającej zapewnienia komfortu akustycznego wewnątrz pomieszczeń (zamkniętych) – na terenach charakteryzujących się wysokimi poziomami hałasu w środowisku (co ma miejsce w przypadku zabudowy zlokalizowanej przede wszystkim wzdłuż zewnętrznych granic przedmiotowego obszaru projektu planu) dopuszczają przepisy rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹¹⁴.

W ustaleniach projektu planu ustalono także zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku. Ustalenie to oznacza, że na granicach terenów bardziej wrażliwych akustycznie – o funkcji usług oświaty lub ochrony zdrowia, nie zakazanych ustaleniami projektu planu na terenach **U**, **UK** oraz **MW/U** – wymagane jest zapewnienie wyższych standardów akustycznych, wymaganych dla tych wrażliwych funkcji usług. Analogicznie wymagane jest zapewnienie wymaganych (nieco słabszych) standardów akustycznych w środowisku, w przypadku lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego na tych terenach zabudowy.

Ustalenie to zapisano w związku z potencjalnym, niekorzystnym oddziaływaniem źródeł hałasu w środowisku, głównie związanym z oddziaływaniem tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu, zlokalizowanych na terenach **U** oraz **UK**, ale również na terenie **MW/U** – w wyniku dopuszczenia lokalizacji na tych terenach wrażliwych akustycznie w środowisku funkcji usług oświaty lub ochrony zdrowia oraz mniej wymagającej zabudowy zamieszkania zbiorowego. Źródłami konfliktów i uciążliwości akustycznych w środowisku dla otoczenia może być również działalność funkcji w granicach tych terenów – np. w przypadku oddziaływania związanego z pracą urządzeń technicznych.

Wymagania akustyczne w środowisku, dotyczące oddziaływań tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu, kształtują się na poziomach odpowiednio: $L^*_{Aeq D/N} = 55/45$ dB oraz $L^*_{DWN} = 55$ dB i $L^*_N = 45$ dB. W przypadku terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub szpitali, wymagane jest dla oddziaływań takich źródeł hałasu zapewnienie wyższych standardów akustycznych w środowisku, które wynoszą odpowiednio – $L^*_{Aeq D/N} = 50/40$ dB oraz $L^*_{DWN} = 50$ dB i $L^*_N = 40$ dB.

Poza zagrożeniami akustycznymi dot. oddziaływania zewnętrznych, a także zlokalizowanych w granicach projektu planu – źródeł hałasu samochodowego, oraz wewnętrznych źródeł hałasu – od tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu, w obszarze opracowania mogą mieć też miejsce inne zdarzenia akustyczne w środowisku – np. imprezy okazjonalne czy wydarzenia okolicznościowe (np. w obrębie terenu **U** czy **U/UC**). Należy natomiast podkreślić, że organizowane na tych terenach zdarzenia okazjonalne będą mogły powodować hałasy w środowisku (w obszarze projektu planu)

¹¹⁴ Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065, tekst jednolity)

jednak w sposób nie naruszający przepisów uchwały Rady Miasta Poznania z 2016 r. w sprawie ograniczenia czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko na terenie miasta Poznania¹¹⁵. Uchwała ta wprowadza na terenie miasta Poznania ograniczenie czasu funkcjonowania instalacji i korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko, w tym w szczególności urządzeń nagłaśniających – od poniedziałku do czwartku oraz w niedzielę od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰ następnego dnia, a w piątki, soboty i dni świąteczne od godz. 24⁰⁰ do godz. 6⁰⁰ następnego dnia, z wyjątkiem dni 31 grudnia i 1 stycznia. W przypadku, gdy po dniu świątecznym następuje dzień powszedni, ograniczenie obowiązuje od godziny 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰ następnego dnia.

W celu zapewnienia możliwości kształtowania klimatu akustycznego w środowisku, w ustaleniach projektu planu – w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji – sformułowano ustalenia dopuszczające lokalizację na terenach dróg dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego oraz dopuszczające stosowanie technicznych elementów uspokojenia ruchu. Ustalenia te dotyczą oczywiście tylko ulic, które znalazły się w granicach projektu planu i nie dotyczą ulic poza jego granicami, niemniej ich wprowadzenie oceniać należy jako szczególnie ważne w kontekście realizacji projektowanej drogi **1KD-L**, przebiegającej w bezpośrednim sąsiedztwie terenu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej **1MW/U**.

Ponadto przewiduje się, że hałas kolejowy, a także hałas lotniczy (związany z przelotami samolotów na lotnisko Poznań-Krzesiny oraz hałas lotniczy związany z przelotami samolotów na lotnisko Poznań-Ławica), podobnie jak hałas przemysłowy – nie będą w przyszłości obejmowały granic przedmiotowego obszaru projektu planu, tak jak to jest obecnie, na podstawie dokumentacji Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022¹¹⁶.

Podsumowując należy stwierdzić, że w przyszłości w granicach obszaru projektu planu „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu – w wyniku realizacji ustaleń szczegółowych, sformułowanych w dziedzinie kształtowania klimatu akustycznego w środowisku i w budynkach – warunki akustyczne będą korzystne dla planowanej funkcji terenu **MW/U** oraz w przypadku lokalizacji na terenach zabudowy **MW/U**, **U** i **UK** wrażliwych akustycznie funkcji usług oświaty i ochrony zdrowia oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego. Projekt planu ustala zapewnienie odpowiednich standardów akustycznych w środowisku, a także dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi oraz zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach różnych rodzajów terenów.

6.10. Oddziaływanie na powietrze

Prognozuje się, że realizacja ustaleń projektu mpzp „w rejonie ulic Północnej i Bóźnicznej” – część B w Poznaniu nie spowoduje lokalizacji się w granicach przedmiotowego obszaru nowych, znaczących źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, których funkcjonowanie mogłoby doprowadzić do istotnego pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego na tym obszarze.

Zakłada się, że inwestycje budowlane, których realizację dopuszczają zapisy projektu planu, nie będą stanowiły przyczyny pojawienia się oddziaływań o znacząco niekorzystnym wpływie na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego na całym obszarze opracowania. Co szczególnie istotne, nie przewiduje się możliwości realizacji na obszarze opracowania nowych obiektów ogrzewanych za pośrednictwem instalacji wykorzystujących paliwa o wysokich wskaźnikach emisji, przede wszystkim z uwagi na charakter projektowanej zabudowy¹¹⁷ oraz dostępność sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności sieci ciepłowniczej i gazowej. Niemniej, realizacja nowej zabudowy kubaturowej prowadzić będzie do lokalnego pogorszenia warunków przewietrzania w obrębie części terenów (głównie w przypadku terenu **1MW/U** oraz **U**), obejmujących powierzchnie dotąd niezabudowane (lub też zabudowane w znacznie mniejszym stopniu), a przeznaczone zgodnie z zapisami projektu mpzp pod lokalizację zabudowy o znacznej intensywności.

Niewielkiego wzrostu emisji zanieczyszczeń spodziewać się można w konsekwencji wzrostu natężenia ruchu kołowego w sąsiedztwie projektowanej zabudowy¹¹⁸, a przede wszystkim w konsekwencji realizacji projektowanej drogi klasy lokalnej **1KD-L**. Nowy element układu komunikacyjnego stanowić będzie liniowe źródło emisji zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania paliw w silnikach spalinowych poruszających się tędy pojazdów. Przewiduje się jednak, iż wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego na obszarze projektu mpzp nie

¹¹⁵ Uchwała Nr XXXVI/614/VII/2016 Rady Miasta Poznania z dnia 18 października 2016 r. w sprawie ograniczenia czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko na terenie miasta Poznania (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 6249, z dnia 26 października 2016 r.)

¹¹⁶ Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, 2022

¹¹⁷ dominujący udział zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej **MW/U**

¹¹⁸ wynikającego z konieczności zapewnienia dojazdu do poszczególnych budynków oraz obsługi obiektów usługowych

będzie stanowił zagrożenia dla dotrzymania standardów jakości powietrza poza granicami pasa drogowego. Na ograniczenie ryzyka przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń niewątpliwie będzie wpływał również fakt, iż w ostatnich latach notuje się zwiększanie udziału w ruchu pojazdów spełniających wyższe normy emisji oraz pojazdów elektrycznych.

Wzrostu emisji zanieczyszczeń należy spodziewać się na etapie realizacji poszczególnych inwestycji (w trakcie realizacji zabudowy, elementów układu komunikacyjnego oraz sieci infrastruktury technicznej), których realizacja została umożliwiona zgodnie z zapisami projektu planu. W tym przypadku źródłami emisji będą prace ziemne, których prowadzenie związane jest z generowaniem znacznych ilości pyłu oraz silniki spalinowe pojazdów i sprzętu budowlanego, wykorzystywanego podczas realizacji inwestycji. Prognozuje się jednak, że ilość zanieczyszczeń generowanych przez maszyny budowlane nie będzie miała większego znaczenia w długofalowym kształtowaniu jakości powietrza atmosferycznego (głównie z uwagi na ograniczony czas ich przeprowadzania). Niemniej, na etapie prowadzenia prac budowlanych konieczne będzie zastosowanie rozwiązań i technologii ograniczających emisję zanieczyszczeń, szczególnie w przypadku inwestycji o największej skali (projektowana zabudowa na terenie **1MW/U**, realizacja drogi w granicach terenu **1KD-L**).

Pomimo, iż omawiany projekt planu nie przewiduje możliwości lokalizacji na przedmiotowym obszarze inwestycji wpływających znacząco niekorzystnie na kształtowanie jakości powietrza, do projektu mpzp wprowadzono zapisy, których realizacja ma na celu wyeliminowanie możliwości wystąpienia niekorzystnych oddziaływań w tym zakresie. Wskazać tu należy m.in. dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, z jednoczesnym zakazem stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe. Przestrzeganie powyższego zapisu pozwoli na wyeliminowanie możliwości wprowadzenia na obszar projektu mpzp instalacji stanowiących źródło tzw. emisji niskiej, wpływających szczególnie niekorzystnie na kształtowanie jakości powietrza w zakresie stężeń zanieczyszczeń pyłowych.

Jak wspomniano już wcześniej, przedmiotowy obszar posiada dostęp do sieci infrastruktury technicznej, w tym sieci ciepłowniczej i gazowej, stąd też zakłada się, że projektowana zabudowa zaopatrywana będzie w ciepło za pośrednictwem miejskiej sieci ciepłowniczej lub za pomocą systemów grzewczych wykorzystujących paliwo gazowe (charakteryzujące się niższymi wskaźnikami emisji). Na zminimalizowanie ryzyka zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń generowanych na skutek funkcjonowania instalacji grzewczych w pośredni sposób wpływać będzie również realizacja zapisów ustalających powiązanie sieci infrastruktury z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, a także dopuszczających możliwość prowadzenia robót w zakresie sieci infrastruktury technicznej. Takie rozwiązania są niezwykle istotne w kontekście zapewnienia możliwości ogrzewania zabudowy w sposób minimalizujący poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, szczególnie w obszarach zwartej zabudowy, charakteryzujących się ograniczonymi możliwościami przewietrzania.

W sposób pośredni, na ograniczenie ryzyka pojawienia się w granicach projektu mpzp obiektów, których funkcjonowanie mogłoby spowodować lokalne przekroczenia obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego, wpływać będzie także respektowanie zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Analizując wpływ realizacji ustaleń projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu na jakość powietrza atmosferycznego należy wspomnieć o korzystnym wpływie związanym z utrzymaniem dotychczasowego zagospodarowania porośniętego zielenią terenu **2ZP** oraz wprowadzeniem licznych zapisów, których respektowanie ma służyć ochronie występującej tu zieleni wysokiej, mającej niezaprzeczalny wpływ na kształtowanie lokalnych warunków aerosanitarnych. W projekcie planu wyznaczono także nowy, niewielki teren zieleni urządzonej **1ZP**, wskazano lokalizację stref zieleni w obrębie części terenów (strefy zieleni urządzonej na terenie **1MW/U**, strefy zieleni wysokiej na terenach **1MW/U**, **UK**), jak również ustalono ochronę istniejących drzew i wprowadzenie nowych nasadzeń¹¹⁹. Obecność zieleni (a w szczególności zieleni wysokiej) wpływa pozytywnie na zmniejszenie udziału CO₂ w powietrzu atmosferycznym oraz ograniczenie zasięgu przenoszenia zanieczyszczeń pyłowych, co w kontekście położenia analizowanego obszaru w ścisłym centrum miasta ma szczególne duże znaczenie.

Dla kształtowania lokalnej jakości powietrza atmosferycznego istotne będzie także przestrzeganie zapisów określających w sposób szczegółowy parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów **MW/U**, **U** i **UK** (w tym przede wszystkim ustalające maksymalną powierzchnię i wysokość zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w granicach działki budowlanej), a także ustalenia odnoszące się do sposobu kształtowania zieleni na całym obszarze projektu mpzp. Ograniczenie intensywności zabudowy¹²⁰, przy jednoczesnym

¹¹⁹ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

¹²⁰ w stopniu uwzględniającym lokalne uwarunkowania i wydane decyzje administracyjne

wprowadzeniu wymogu utrzymania nawet niewielkich powierzchni zagospodarowanych zielenią, pozwoli na utrzymanie wolnych od zabudowy przestrzeni, umożliwiających ograniczony przepływ mas powietrza (zmniejszając tym samym skalę negatywnych zjawisk związanych ze stagnacją mas powietrza i kumulowaniem zanieczyszczeń). Działania te nie wyeliminują negatywnych zjawisk związanych z dogęszczaniem zabudowy, niemniej, wprowadzanie większych i bardziej zróżnicowanych skupisk zieleni w obszarach intensywnie zabudowanych, jest jednym z działań sprzyjających poprawie lokalnych warunków aerosanitarnych (pod warunkiem jednoczesnego eliminowania źródeł emisji zanieczyszczeń).

Podsumowując, z uwagi na skalę obecnego zainwestowania analizowanego obszaru, jak również charakter zapisów projektu planu, nie przewiduje się możliwości wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego, będących skutkiem realizacji zapisów projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu. Warunkiem niezbędnym będzie natomiast pełna i docelowa realizacja ustaleń przedmiotowego planu (szczególnie w zakresie eliminacji źródeł emisji oraz ochrony zieleni), a także stosowanie możliwie najlepszych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska.

6.11. Oddziaływanie na klimat

Wśród najbardziej istotnych czynników, powodujących znaczące zmiany lokalnych warunków klimatycznych, wymienić można między innymi: zwiększanie zasięgu powierzchni trwale zabudowanych, znaczące zmniejszanie udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów, zmniejszanie powierzchni zadrzewionych, zwiększanie liczby źródeł (punktowych, liniowych i powierzchniowych) emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, umożliwienie stosowania w instalacjach grzewczych paliw o wysokich wskaźnikach spalania (w nowo projektowanej zabudowie), czy też projektowanie układu komunikacyjnego w sposób nieuwzględniający konieczności redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, w szczególności na terenach intensywnie zabudowanych.

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach prognozy, omawiany projekt mpzp utrzymuje dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania części terenów znajdujących się w jego granicach (głównie tereny zabudowy w rejonie ul. Bóźnicznej, ul. Małe Garbary oraz ul. Św. Wojciech)¹²¹, umożliwiając jednocześnie realizację projektowanej zabudowy na terenie dawnej Rzeźni Miejskiej (teren **1MW/U**) oraz w miejscu nieistniejącego już lodowiska „Bogdanka” (teren **U**). Realizacja nowych budynków, charakteryzujących się znaczną kubaturą i wysokością oraz związane z tym zwiększenie udziału powierzchni trwale uszczelnionych, niewątpliwie doprowadzi do zmian w zakresie możliwości przewietrzania tych terenów, jak również zmian w zakresie kształtowania warunków wilgotnościowych oraz termicznych. W przypadku terenów w znacznej mierze zabudowanych, dla których projekt mpzp przewiduje możliwość uzupełnienia istniejącej zabudowy (np. tereny **3-5MW/U**), skala niekorzystnych oddziaływań związanych z pojawieniem się nowej zabudowy będzie znacznie mniejsza.

Mając na uwadze skalę i intensywność zjawisk, jakie mogą wystąpić w konsekwencji intensywnej zabudowy poszczególnych terenów (w tym przede wszystkim terenów **1MW/U** oraz **U**), do projektu planu wprowadzono szereg rozwiązań, których pełna i docelowa realizacja ma ograniczyć negatywne skutki, jakie wystąpią w konsekwencji zabudowy kolejnych powierzchni. Wśród rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływania na lokalne warunki mikroklimatyczne wymienić należy przede wszystkim szczegółowe określenie na terenach przeznaczonych pod zabudowę maksymalnych powierzchni zabudowy (dla największego terenu **1MW/U** maksymalnie 55% powierzchni działki), jej maksymalnej wysokości, a także minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej, jakie muszą zostać zachowane w granicach działek budowlanych (dla terenu **1MW/U** nie mniej niż 30%, dla terenu **UK** 40%, dla terenu **U** 20%).

W przypadku terenów przeznaczonych pod zabudowę istotne będzie również respektowanie przebiegu wskazanych na rysunku planu obowiązujących oraz maksymalnych nieprzekraczalnych linii zabudowy, wskazanie lokalizacji stref zieleni (zieleni wysokiej na terenach **UK** i **1MW/U**¹²², zieleni urządzonej na terenie **1MW/U**), a także ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów. Ograniczenie skali projektowanej zabudowy pozwoli na zachowanie części wolnych od zabudowy powierzchni, które wraz z zagospodarowanymi zielenią powierzchniami tworzyć będą niewielkie korytarze umożliwiające przepływ mas powietrza. Zgodnie z brzmieniem zapisów projektu mpzp, zachowane mają zostać najcenniejsze drzewa (wskazane na rysunku drzewa chronione planem – na terenach **1MW/U**, **4MW/U** i **UK**). Należy natomiast podkreślić, że realizacja zaproponowanych w projekcie planu rozwiązań nie pozwoli na całkowite wyeliminowanie niekorzystnych oddziaływań na lokalny mikroklimat, jakie pojawią się w konsekwencji realizacji nowej zabudowy.

¹²¹ Umożliwiająco uzupełnienie zabudowy w istniejących kwartałach

¹²² strefa zieleni wysokiej wskazana została także w zasięgu terenu zieleni urządzonej **1ZP**

Z punktu widzenia konieczności ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na kształtowanie warunków klimatycznych za najbardziej istotne rozwiązania projektu mpzp uznać należy zachowanie funkcjonującego tu terenu zieleni w rejonie Wzgórza św. Wojciecha (**ZZP**). Utrzymanie dotychczasowej funkcji i sposobu zagospodarowania tego terenu wyeliminuje możliwość wprowadzenia znaczących zmian w zakresie charakteru występującej tu roślinności oraz zapobiegnie zmianom czynników ekologicznych, wpływających w sposób niezwykle istotny na lokalne warunki mikroklimatyczne. Należy podkreślić, że funkcjonowanie powierzchni porośniętych zielenią, wpływa korzystnie na redukcję udziału CO₂ w powietrzu atmosferycznym oraz zmniejszenie stężeń zanieczyszczeń pyłowych, których obecność wpływa z kolei na zwiększenie częstotliwości i intensywności niekorzystnych zjawisk klimatycznych. W przypadku terenów porośniętych zielenią wysoką obserwuje się jednocześnie zwiększenie wilgotności powietrza oraz ograniczenie nasłonecznienia powierzchni (zacienienie), co z kolei wpływa na lokalne obniżenie temperatury powietrza. W analizowanym przypadku szczególnie istotne jest również położenie wspomnianego terenu – występująca tu roślinność wysoka porasta stoki i podnóże wzgórza, przyczyniając się w sposób znaczący do spływu wilgotnych, chłodniejszych mas powietrza na tereny sąsiednie (w tym tereny dawnej Rzeźni Miejskiej).

W projekcie mpzp wskazano także niewielki teren zieleni urządzonej **1ZP**, który z uwagi na znacznie mniejszą powierzchnię nie będzie wpływał w sposób tak znaczący na kształtowanie lokalnych warunków mikroklimatycznych, niemniej, jego odpowiednie zagospodarowanie pozwoli na wykształcenie łącznika z sąsiednimi terenami zieleni, pełniącego jednocześnie rolę korytarza zapewniającego możliwość przepływu mas powietrza między terenami zabudowy (**UK** i **5MW/U**).

Istotny wpływ na ograniczanie zmian lokalnego mikroklimatu będzie miała również realizacja zapisów odnoszących się do występujących na przedmiotowym obszarze drzew. Zieleń (w szczególności zieleni wysoka) ma korzystny wpływ na kształtowanie lokalnych warunków mikroklimatycznych, związany m.in. z pozytywnym, ochładzającym wpływem obecności pasa lub grupy drzew, nawet w obrębie terenów charakteryzujących się niewielkim udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Stąd też pozytywnie oceniać należy ustalenie w projekcie mpzp ochrony istniejących drzew i wprowadzenie nowych nasadzeń¹²³, w szczególności w strefach zieleni (wskazanych na rysunku planu), na terenach **ZP**, a także rzędów drzew¹²⁴ na terenach **1KD-L** i **2KD-L**. Prognozuje się, że realizacja wspomnianych ustaleń, w połączeniu z realizacją ustaleń dotyczących drzew chronionych planem oraz sposobu zagospodarowania stref zieleni wysokiej, przyczyni się do zachowania występującej tu dotychczas zieleni wysokiej, mającej niezwykle istotny wpływ na kształtowanie warunków mikroklimatycznych w zasięgu intensywnie zabudowanych terenów śródmieścia.

Wśród zapisów projektu mpzp, których realizacja będzie wpływać długofalowo na kształtowanie lokalnego klimatu, wymienić należy również wykluczenie możliwości stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w indywidualnych systemach grzewczych (dopuszczonych zgodnie z ustaleniami planu). Egzekwowanie tego zapisu wpłynie w sposób bezpośredni na wyeliminowanie możliwości pojawienia się na obszarze projektu planu nowych źródeł emisji niskiej, wpływających na wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza, a tym samym (w sposób pośredni) na niekorzystne kształtowanie lokalnego klimatu. W projekcie planu znalazły się również zapisy odnoszące się do sieci infrastruktury technicznej, ustalające powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym (oraz zapewnienie dostępu do sieci) oraz dopuszczające roboty budowlane w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

Reasumując, realizacja zapisów projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu skutkować będzie zmianą warunków mikroklimatycznych w obrębie terenów, dla których wskazuje się możliwość realizacji projektowanej zabudowy oraz zintensyfikowania dotychczasowego zagospodarowania. Skala prognozowanych zmian będzie natomiast w znacznym stopniu zależeć od realizacji zapisów dotyczących sposobu kształtowania zieleni, zagospodarowania wskazanych w projekcie mpzp terenów zieleni urządzonej, jak również zastosowanych rozwiązań w zakresie projektowanej zabudowy.

6.12. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe

Ze względu na specyfikę, położenie oraz wyjątkową wartość historyczną terenów znajdujących się w zasięgu granic projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu, do analizowanego projektu planu wprowadzono szereg zapisów w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, których przestrzeganie zapewni właściwą ochronę zlokalizowanych na tych terenach licznych obiektów zabytkowych, a także cennego architektonicznie obszaru miasta.

¹²³ z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń

¹²⁴ wskazanych na rysunku planu

Do najważniejszych zapisów w tym zakresie należy ustalenie ochrony całego obszaru projektu planu jako fragmentu „zespołu urbanistyczno-architektonicznego centrum miasta z układem ulic i zabudową”¹²⁵ oraz pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta”¹²⁶. Ponadto, część obszaru objętego projektem planu obejmuje podlegający ochronie „zespół Kościoła Parafialnego pw. św. Wojciecha”¹²⁷ oraz zespół budynków „Rzeźnia Miejska”¹²⁸.

Ustalenia projektu mpzp przewidują również konieczność ochrony wskazanych na rysunku planu obiektów wpisanych do rejestru zabytków – kościoła parafialnego pw. św. Wojciecha na terenie **UK** oraz zespołu budynków Rzeźni Miejskiej na terenie **1MW/U** i **U/UC** – poprzez zachowanie kąta nachylenia połaci dachowych, kompozycji i artykulacji elewacji oraz historycznych detali architektonicznych. Projekt planu dopuszcza jednocześnie nadbudowę, przebudowę i zmianę sposobu użytkowania wspomnianych budynków i zespołów budynków (zgodnie z ustaleniami planu), przy czym dla terenu **UK** dopuszcza się ich rozbudowę (zgodnie z ustaleniami planu), a dla terenu **U/UC** rozbudowę, nadbudowę, przebudowę lub zmianę sposobu użytkowania (zgodnie z ustaleniami planu).

Analizowany projekt mpzp wymaga również zachowania budynków oraz murów chronionych planem. Dla wskazanych na rysunku planu budynków chronionych planem dopuszcza się ich rozbudowę, nadbudowę, przebudowę lub zmianę sposobu użytkowania¹²⁹, pod warunkiem zachowania kompozycji elewacji frontowej budynku, detali architektonicznych oraz kształtu dachu. W przypadku wskazanych na rysunku murów chronionych planem (na terenie **UK**), wraz z wmurowanymi tablicami epitafijnymi, oraz murów na terenie **1MW/U** dopuszcza się ich częściowe otwarcie w miejscach niezbędnych przejść i przejazdów wzdłuż północnej granicy terenu objętego planem.

Należy również zauważyć, że wprowadzone w projekcie planu rozwiązania oraz szczegółowe zapisy dotyczące kształtowania zabudowy w obrębie zespołu urbanistyczno-architektonicznego dawnej Rzeźni Miejskiej (teren **1MW/U**) pozwolą na ochronę zabytkowych budynków, które w chwili obecnej podlegają procesowi degradacji. Szereg szczegółowych zapisów projektu mpzp pozwoli również na ograniczenie intensywności i wysokości budynków projektowanych w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowej zabudowy, co w pewnym stopniu ograniczy ryzyko przesłonięcia widoku na zabudowę o szczególnych walorach historycznych i architektonicznych. Zakłada się, że realizacja nowej zabudowy o kubaturze i estetyce uwzględniającej sąsiedztwo obiektów zabytkowych oraz konieczność ich wyeksponowania w przestrzeni, wpisującej się w estetykę zabudowy historycznej, może wpłynąć korzystnie na przywrócenie atrakcyjności całego założenia oraz przyczynić się do podniesienia walorów krajobrazowych tej części miasta. Warunkiem niezbędnym będzie natomiast zrealizowanie projektowanej zabudowy z największą dbałością o jej walory architektoniczne i estetyczne, z poszanowaniem zabytkowych budynków dawnej Rzeźni Miejskiej.

Pozytywnie ocenia się również wprowadzone do projektu planu zapisy odnoszące się do zidentyfikowanych na przedmiotowym obszarze stanowisk archeologicznych – wskazanych na rysunku planu stanowisk AZP 52-27/130, AZP 52-27/114, AZP 52-27/117 oraz AZP 52-28/150. Zgodnie z ustaleniami projektu mpzp ustala się uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów obszarów ochrony archeologicznej, wskazanych na rysunku planu.

Reasumując, ze względu na zakres i charakter wprowadzonych zapisów dotyczących elementów dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury przewiduje się, że ich realizacja pozwoli na zachowanie i ochronę zlokalizowanych na analizowanym obszarze elementów dziedzictwa kulturowego, obejmujących obiekty o wyjątkowych walorach historycznych. W związku z powyższym, nie przewiduje się wystąpienia istotnych, negatywnych oddziaływań na elementy dziedzictwa kulturowego, wynikających z realizacji ustaleń projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej”- część B w Poznaniu.

6.13. Oddziaływanie na dobra materialne

Nie przewiduje się wystąpienia długofalowego, negatywnego oddziaływania na dobra materialne na skutek realizacji ustaleń projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu. Wprowadzenie nowych inwestycji, obejmujących lokalizację nowej zabudowy o wysokich walorach estetycznych, wpisujących się w dotychczasowy, historyczny układ zabudowy, a także rozbudowa i przebudowa infrastruktury technicznej oraz realizacja nowych elementów układu komunikacyjnego (projektowana droga **1KD-L**), przyczyni się natomiast do istotnego wzrostu ilości dóbr materialnych. Podniesienia wartości dóbr materialnych oraz

¹²⁵ wpisanego do rejestru zabytków pod nr A 231 decyzją z dnia 14.03.1980 r.

¹²⁶ utworzonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 listopada 2008 r.

¹²⁷ wpisany do rejestru zabytków decyzją nr A 151 z dnia 26 lutego 1931 r.

¹²⁸ wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 270 z dnia 31 października 1984 r.

¹²⁹ zgodnie z ustaleniami planu

przywrócenia znaczącej wartości kulturowej i estetycznej zlokalizowanych na analizowanym obszarze obiektów spodziewać się można również w przypadku dopuszczonej zapisami planu przebudowy¹³⁰ budynków o dużej wartości historycznej i kulturowej, zlokalizowanych na terenach dawnej Rzeźni Miejskiej.

Zrealizowanie nowych inwestycji, obejmujących przede wszystkim lokalizację projektowanej zabudowy w zasięgu terenu **1MW/U**, realizację projektowanej zabudowy na terenie **U** (projektowane Muzeum Powstania Wielkopolskiego), uzupełnienie zainwestowania w zasięgu istniejących kwartałów zabudowy (**2-5MW/U**), a także rozbudowę i przebudowę sieci infrastruktury technicznej, przyczyni się w sposób bezpośredni do wzrostu ilości dóbr materialnych oraz zwiększenia atrakcyjności omawianego obszaru. Zakładając, że nowe zainwestowanie charakteryzować się będzie wysokimi walorami estetycznymi – uwzględniającymi skalę i charakter obiektów zabytkowych, jak również sposób użytkowania i funkcjonowania terenów zlokalizowanych w tej części miasta – można przyjąć, że realizacja ustaleń projektu mpzp będzie wpływać w sposób pośredni również na zwiększenie wartości dóbr materialnych w bezpośrednim otoczeniu omawianego obszaru.

Utrzymaniu lub niekiedy podniesieniu wartości funkcjonującej tu dotychczas zabudowy sprzyjać może także wprowadzenie szczegółowych ustaleń w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, kształtowania zieleni na terenach zabudowy, jak również szczegółowych ustaleń określających docelowy sposób zagospodarowania terenów zieleni urządzonej (a szczególnie terenu **ZZP**). Odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni, jak również zrealizowanie nasadzeń zieleni o dużych walorach estetycznych niewątpliwie będzie wpływać na podniesienie atrakcyjności sąsiedztwa funkcjonującej zabudowy, jak również wykształcenie przestrzeni atrakcyjnych dla użytkowników i mieszkańców analizowanego obszaru, co z kolei może prowadzić do potencjalnego wzrostu wartości zlokalizowanych tu nieruchomości.

Analizując wpływ realizacji ustaleń projektu mpzp na dobra materialne nie można natomiast zapominać o ograniczonych czasowo i przestrzennie negatywnych oddziaływaniach na dobra materialne, jakie wystąpią na etapie realizacji poszczególnych inwestycji budowlanych i drogowych. Oddziaływania te obejmować mogą m.in. pogorszenie stanu nawierzchni istniejących dróg, do którego dojść może w konsekwencji wzmożonego ruchu ciężkiego sprzętu budowlanego (niezbędnego w przypadku realizacji tego rodzaju inwestycji), wzrost zapylenia na terenach sąsiednich i związanych z tym uszkodzeń i zniszczeń, czy też ryzyko wystąpienia zagrożenia dla budynków sąsiadujących bezpośrednio z terenami inwestycji (naruszenie stabilności gruntu, głębokie wykopki mogą prowadzić w skrajnych przypadkach do naruszenia konstrukcji budynków sąsiednich). Należy natomiast podkreślić, że prowadzenie robót budowlanych w sposób właściwy, uwzględniający konieczność zapewnienia właściwej ochrony obiektów sąsiednich, powinno wyeliminować ryzyko wystąpienia znacząco negatywnego wpływu na kształtowanie zasobów dóbr materialnych w granicach obszaru objętego granicami projektu mpzp.

6.14. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach prognozy, w granicach obszaru projektu planu nie występują obszary objęte ochroną prawną w rozumieniu ustawy o *ochronie przyrody*, w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego, czy też stanowiska dokumentacyjnego. Na obszarze tym nie stwierdzono również lokalizacji pomników przyrody. Stąd też nie zaistniała konieczność wprowadzenia do projektu mpzp zapisów odnoszących się do konieczności ochrony tego rodzaju obszarów i obiektów.

Niemniej, w stosunkowo bliskim sąsiedztwie zlokalizowane są tereny Parku Cytadela (w odległości ok. 240 m od północnej granicy obszaru projektu mpzp), współtworzącego obszar Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005, powołanego w celu ochrony unikatowych miejsc zimowania nietoperzy, w tym gatunków wskazanych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Park Cytadela jest największym powierzchniowo elementem współtworzącym obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005, położonym jednocześnie wewnątrz pierścienia utworzonego przez forty główne i forty pośrednie. W obrębie Cytadeli zidentyfikowano kilkanaście obiektów cennych i bardzo cennych dla zimujących tu nietoperzy, położonych przede wszystkim na obrzeżach parku. Do zinwentaryzowanych gatunków nietoperzy, zimujących na terenie wspomnianych obiektów, należą: nocek duży (*Myotis myotis*), nocek Natterera (*Myotis nattereri*), nocek rudy (*Myotis daubentonii*), nocek Brandta (*Myotis brandtii*) i nocek wąsatek (*Myotis mystacinus*), karliki (*Pipistrellus spp.*), mroczek późny (*Eptesicus serotinus*), mroczek pozłocisty (*Eptesicus nilssonii*), gacek brunatny (*Plecotus auritus*), gacek szary (*Plecotus austriacus*) oraz mopek (*Barbastella barbastellus*). Wszystkie z wymienionych powyżej gatunków podlegają ochronie prawnej, a mopek (*Barbastella barbastellus*) oraz nocek

¹³⁰ zgodnie z pozostałymi ustaleniami projektu mpzp w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

duży (*Myotis myotis*) to gatunki wskazane jednocześnie w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Pod względem różnorodności gatunkowej hibernujących tu nietoperzy, poznańska Cytadela jest jednym z najcenniejszych zimowisk nietoperzy w kraju.

Analizując prognozowany wpływ realizacji ustaleń projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu na przedmiot ochrony i integralność terenów zlokalizowanych w zasięgu granic obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005 uwzględniono przede wszystkim informacje dotyczące czynników stanowiących potencjalne zagrożenie dla utrzymania zimowisk nietoperzy (dla ochrony których powołano wspomniany obszar). Zgodnie z pozyskanymi informacjami, wśród najbardziej istotnych zagrożeń, jakie mogą wpływać na zmniejszenie populacji zimujących w obrębie wspomnianych obiektów nietoperzy, wskazuje się antropopresję związaną z użytkowaniem obiektów, w szczególności w okresie hibernacji nietoperzy (tj. między 15 września a 15 kwietnia). Wśród pozostałych czynników wymienić można także zmianę sposobu zagospodarowania obiektów (w obrębie których zimują nietoperze), zmiany lokalnych stosunków wodnych prowadzące do odwodnienia bądź przesuszenia obiektów, ingerencję w strukturę obiektów, zmianę warunków mikroklimatycznych (w zakresie wilgotności, temperatury i przepływu powietrza), jak również zmianę najbliższego otoczenia obiektów.

Mając na uwadze powyższe, prognozuje się, że realizacja ustaleń analizowanego projektu mpzp nie będzie stanowić potencjalnej przyczyny wystąpienia znaczących, negatywnych oddziaływań na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005. Czynnikiem wpływającym na wyeliminowanie ryzyka wystąpienia oddziaływań jest w tym przypadku znaczna odległość od ważnych dla zimujących nietoperzy obiektów, jak również charakter ustaleń omawianego projektu mpzp (projektowane inwestycje dotyczyć będą przede wszystkim terenów trwale przekształconych, w tym przemysłowych). Inwestycje związane z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będą zatem generować czynników wpływających negatywnie na zachowanie siedlisk stanowiących miejsce zimowania nietoperzy i mogących pogorszyć środowisko tych terenów jako całości. Prowadzone na terenie objętym planem działania nie wpłyną również na ograniczenie dostępności do bazy pokarmowej nietoperzy występujących na terenach fortyfikacji.

6.15. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Skutki realizacji postanowień planu podlegać będą bieżącym pomiarom, ocenom oraz analizom wpływu na środowisko wielu czynników, prowadzonym m.in. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska¹³¹ przez zobligowane do tego instytucje i służby. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowy Instytut Geologiczny, Prezydent Miasta Poznania, pełniący jednocześnie obowiązki starosty powiatu grodzkiego, prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, hałasu i pól elektromagnetycznych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*.

Zakres i częstotliwość monitoringu obejmującego pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, będą zatem dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą natomiast zgodnie z metodyką i wymogami

¹³¹ utworzonym ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska

określonymi w poszczególnych rozporządzeniach¹³², a także specjalistycznych opracowaniach – określających metodyki referencyjne, odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska. Stosowanie właściwych metodyk prowadzenia badań i pomiarów jest niezwykle istotne ze względu na ograniczenie możliwości wystąpienia błędów w ostatecznej ocenie jakości poszczególnych komponentów środowiska. Z uwagi na różnorodność zagadnień dotyczących metody i wymogów jakie wskazane są w przypadku prowadzenia monitoringu poszczególnych komponentów środowiska, w niniejszym opracowaniu nie przytoczono ich brzmienia. Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska należy natomiast pamiętać, że wyniki te muszą odnosić się do obszaru objętego planem miejscowym.

Proponuje się, iż w celu szczegółowego określenia wpływu realizacji ustaleń analizowanego w prognozie projektu mpzp najbardziej korzystne będzie prowadzenie badań monitorujących stan poszczególnych komponentów środowiska raz w roku. W przypadku analizowanego obszaru projektu mpzp szczególnie ważne będzie monitorowanie jakości powietrza atmosferycznego, jakości wód podziemnych oraz poziomu hałasu generowanego w granicach, jak i poza granicami obszaru opracowania.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP

Możliwość rozważania różnego rodzaju sposobu zagospodarowania terenów znajdujących się w granicach projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu została ograniczona w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, które określa przeznaczenie terenów znajdujących się w granicach analizowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W związku z powyższym ilość możliwych do wprowadzenia alternatywnych sposobów zagospodarowania tego obszaru była stosunkowo niewielka. Wprowadzenie rozwiązań alternatywnych zostało znacząco ograniczone także z uwagi na istotny udział terenów trwale zainwestowanych oraz obecność obiektów objętych ochroną konserwatorską.

Niemniej, w trakcie prowadzonych prac planistycznych rozpatrywano rozwiązania przestrzenne alternatywne do rozwiązań zaproponowanych ostatecznie w przedłożonej do opiniowania wersji ustaleń projektu planu. Rozwiązania te dotyczyły następujących aspektów:

- zakresu i możliwości nadbudowy budynków istniejących,
- intensywności i wysokości zabudowy na terenie zespołu dawnej Rzeźni Miejskiej,
- możliwości i zakresu przekształcenia terenu dawnego lodowiska „Bogdanka”,
- możliwości wydzielenia ciągu pieszego w miejscu zaprojektowanego ostatecznie terenu zieleni urządzonej **1ZP**,
- zakresu uszczegółowienia zapisów w zakresie architektury projektowanych budynków.

Rozwiązania zaproponowane ostatecznie w przedłożonym do opiniowania projekcie mpzp w największym stopniu uwzględniają lokalne uwarunkowania historyczne, ekonomiczne, społeczne i środowiskowe, stanowiąc kompromis pomiędzy koniecznością ochrony szczególnych walorów historycznych i architektonicznych zlokalizowanej tu zabudowy, odpowiedniego wyeksponowania w przestrzeni obiektów zabytkowych, umożliwienia realizacji nowych inwestycji budowlanych, a koniecznością ochrony istniejącej tu zieleni oraz zagospodarowania terenów w sposób zapewniający odpowiednią jakość życia mieszkańców, w tym przede wszystkim w zakresie pogarszających się warunków zamieszkania związanych z narażeniem na hałas, zanieczyszczenie oraz negatywne zjawiska będące konsekwencją zmian klimatycznych.

Zaproponowane w projekcie planu rozwiązania funkcjonalne, ustalenia w zakresie sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów, warunków dla lokalizacji projektowanej zabudowy oraz zasad obsługi terenów infrastrukturą techniczną i komunikacyjną gwarantują jednocześnie prawidłowe funkcjonowanie omawianego obszaru.

Mając na uwadze specyficzne uwarunkowania lokalne, związane m.in. z lokalizacją w obrębie ścisłego centrum miasta, a także skalą antropogenicznego przekształcenia terenów (m.in. tereny przemysłowe), przyjęto, że z uwagi na charakter i niewielkie zróżnicowanie w zakresie rozważanych sposobów zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów, ich ewentualne wprowadzenie nie miałyby znaczącego wpływu na charakter i intensywność prognozowanych oddziaływań na środowisko.

¹³² w tym m.in. w Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2021 poz. 1576), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. 2011 Nr 288 poz.1697)

9. STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu. Projekt planu sporządzony jest na podstawie uchwały Nr LXIII/981/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 25 lutego 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” w Poznaniu. W niniejszej uchwale wskazano, iż możliwość opracowania i uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” w Poznaniu może następować odrębnie dla poszczególnych fragmentów tego obszaru. Granicami projektu mpzp objęto tereny ograniczone ulicami: Garbary (poza granicami mpzp), Grochowe Łąki, Bóźnica (poza granicami mpzp), Małe Garbary (poza granicami mpzp), Święty Wojciech, Księcia Józefa (poza granicami mpzp) oraz Północną (poza granicami mpzp). Całkowita powierzchnia terenów stanowiących obszar opracowania wynosi ok. 11,8 ha.

Przedmiotowy obszar charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem w zakresie aktualnego sposobu zagospodarowania i użytkowania. Część południowa charakteryzuje się wysokim stopniem zainwestowania – zlokalizowana jest tu przede wszystkim zwarta zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (śródmiejskie kamienice z lokalami usługowymi w parterach, wzdłuż ul. Święty Wojciech i ul. Bóźnicznej), w tym zabudowa obejmująca inwestycje mieszkaniowe zrealizowane w ostatnich latach na terenach dawnych zakładów spirytusowych Polmos. Na terenie tym funkcjonuje również sklep z akumulatorami i prostownikami (ul. Małe Garbary) oraz zakład produkcyjny Farmapol (ul. Święty Wojciech 29). W południowej części zlokalizowane są pojedyncze, substandardowe budynki, w których zaprzestano prowadzenia działalności handlowej/usługowej.

Znaczną część analizowanego obszaru (ok. 5,5 ha) zajmują tereny dawnej Rzeźni Miejskiej, funkcjonującej na obszarze ograniczonym ul. Grochowe Łąki, ul. Garbary, ul. Północną oraz terenami dawnego lodowiska „Bogdanka”. Zabudowę reprezentują tu charakteryzujące się szczególną wartością historyczną i architektoniczną budynki wzniesione w latach 1898-1908. Obecnie obszar ten nie jest użytkowany¹³³, niemniej, podlega w ostatnim czasie znacznym przekształceniom związanym m.in. z rozbiórką części obiektów¹³⁴. W sąsiedztwie postindustrialnej zabudowy Rzeźni Miejskiej zlokalizowane są także budynki towarzyszące terenom nieczynnego już lodowiska „Bogdanka” (przy ul. Księcia Józefa).

Zabudowę w granicach analizowanego obszaru reprezentują także budynki sakralne, w tym zabytkowy kościół pw. Św. Wojciecha, zlokalizowany na górującym w tej części miasta Wzgórzu św. Wojciecha. W jego sąsiedztwie funkcjonują budynki klasztoru zgromadzenia zakonnego Sióstr Karmelitanek Bosych, którym towarzyszy zieleni funkcjonująca w zasięgu przyklasztornego ogrodu. Wolne od zabudowy pozostają w chwili obecnej tereny zieleni zlokalizowane w rejonie kościoła pw. św. Wojciecha, obejmujące porośnięte zielenią wysoką zbocza wzgórza, jak również tereny u jego podnóża.

Obszar, którego dotyczy projekt mpzp w całości podlega ochronie konserwatorskiej na podstawie wpisu do rejestru zabytków – stanowi część „zespołu urbanistyczno-architektonicznego centrum miasta z układem ulic i zabudową”¹³⁵ oraz fragment pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta”¹³⁶. W granicach przedmiotowego obszaru zlokalizowane są liczne obiekty wpisane do rejestru zabytków, a także szereg obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej.

Obsługę komunikacyjną obszaru opracowania zapewnia ul. Grochowe Łąki, ul. Podgórze, jak również przebiegające poza granicami opracowania ulice: Bóźnica, Wolnica, Małe Garbary, Garbary, Księcia Józefa oraz Północna. Przez analizowany obszar przebiegają także liczne sieci infrastruktury technicznej, w tym: sieć ciepłownicza, sieć elektroenergetyczna, sieć gazowa, sieć kanalizacji sanitarnej/ogólnospławnej, sieć wodociągowa oraz sieć telekomunikacyjna. W granicach analizowanego obszaru zlokalizowana jest także stacja transformatorowa SN/nn.

Sąsiedztwo przedmiotowego obszaru stanowią: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (w rejonie ul. Święty Wojciech, ul. Działowej, ul. Wolnica, ul. Północnej, ul. Garbary oraz ul. Szyperskiej), tereny Ogrodu Jordanowskiego nr 1, tereny usług sakralnych – Bazylika św. Józefa i tereny klasztoru Karmelitów Bosych, tereny zieleni (skwer Bitwy nad Bzurą, skwer Marii i Lecha Kaczyńskich, skwery Ireny Sendlerowej, Rabina Akivy Egera i Włodzimierza Dworzaczka), a także obiekty oświaty (XII LO im. M. Skłodowskiej-Curie, Uniwersytet SWPS Collegium Da Vinci) oraz tereny zajmowane przez przedsiębiorstwo Alkom (przy ul. Północnej).

Zróżnicowane kształtowanie terenów w granicach analizowanego obszaru związane jest m.in. z położeniem u zbiegu doliny Bogdanki-Cybiny oraz doliny Warty. Z uwagi na skomplikowaną i zróżnicowaną budowę geologiczną

¹³³ do lat 90 XX wieku na terenie tym funkcjonowały zakłady mięsne „Pozmeat”

¹³⁴ w tym zespołu zabudowań chłodni i zamrażalni

¹³⁵ Wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 231 z dnia 14 marca 1980 r.

¹³⁶ Utworzonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 listopada 2008 r.

utworów czwartorzędowych, a także występowanie przypowierzchniowych nasypów o zróżnicowanej charakterystyce i miąższości (lokalnie do głębokości 8 m p.p.t.), warunki gruntowe na analizowanym obszarze określa się jako ograniczone lub przeciętne. Powierzchnia ziemi oraz gleby charakteryzują się wysokim stopniem antropogenicznego przekształcenia. Analizowany obszar charakteryzuje się specyficznym mikroklimatem (związanym z funkcjonowaniem śródmiejskiej zabudowy, a jednocześnie obecnością terenów zieleni oraz specyficznym ukształtowaniem terenu) oraz zróżnicowaniem w zakresie głębokości występowania zwierciadła wód gruntowych. W granicach obszaru opracowania nie stwierdzono występowania wód powierzchniowych oraz zasobów naturalnych w postaci złóż. Występująca tu zieleń reprezentowana jest przede wszystkim przez drzewa i krzewy porastające tereny zlokalizowane w obrębie Wzgórza św. Wojciecha, tereny dawnego lodowiska „Bogdanka”, jak i pojedyncze drzewa rosnące na terenie dawnej Rzeźni Miejskiej. Jej uzupełnieniem jest szpaler kasztanowców przy ul. Grochowe Łąki oraz spontanicznie pojawiająca się zieleń niska. Różnorodność gatunkowa zwierząt występujących w granicach obszaru projektu mpzp jest dość niewielka. Na terenach tych spotkać można wiele gatunków zwierząt, które potrafią przystosować się do życia w specyficznych warunkach centrum miasta, w tym przede wszystkim pospolite gatunki ptaków oraz bezkręgowców.

Szczegółowa charakterystyka poszczególnych komponentów środowiska, tj. rzeźba terenu, budowa geologiczna i warunki gruntowe, zasoby naturalne, wody powierzchniowe i podziemne, szata roślinna, świat zwierzęcy, gleby czy klimat lokalny, została przedstawiona w drugiej części niniejszego opracowania.

W niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko analizie poddano także jakość powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz lokalnego klimatu akustycznego na obszarze opracowania. W tym zakresie wskazano na występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza na terenie całego miasta oraz narażenie pojedynczych terenów na ponadnormatywne oddziaływanie hałasu komunikacyjnego (samochodowego) – generowanego w obrębie ul. Małe Garbary.

W prognozie zwrócono uwagę na brak występowania istotnych problemów ochrony środowiska związanych z lokalizacją w granicach projektu mpzp obszarów podlegających ochronie prawnej na podstawie zapisów ustawy o ochronie przyrody. Nie stwierdzono również problemów związanych z brakiem dostępności do sieci infrastruktury technicznej. Wśród najbardziej istotnych problemów wskazano natomiast problemy związane z przekraczaniem dopuszczalnych poziomów stężeń pyłu PM10 oraz bezno(a)pirenu w powietrzu atmosferycznym (dotyczące całego miasta), jak również zagrożenia wynikające z występowania ponadnormatywnych poziomów hałasu samochodowego, oddziałujących w sposób niekorzystny na niewielką część terenów zabudowy znajdujących się w granicach obszaru opracowania – skażone ponadnormatywnym hałasem są fasady i elewacje zewnętrzne pojedynczych budynków położonych bezpośrednio wzdłuż ul. Małe Garbary (przebiegającej poza granicami opracowania).

Podjęcie prac projektowych w zakresie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynikało przede wszystkim z konieczności stworzenia całościowego rozwiązania urbanistycznego, w obrębie którego poszczególne elementy o wyjątkowej wartości tworzyć będą spójną kompozycję, jak również sformułowania dla przedmiotowego obszaru szczegółowych rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych. Sporządzenie mpzp pozwoli jednocześnie na zgodną z wytycznymi konserwatorskimi ochronę wartości kulturowych i historycznych, uporządkowanie terenów przemysłowych (dawna Rzeźnia Miejska), uzupełnienie istniejącej struktury urbanistycznej, ukształtowanie lokalnego systemu zieleni (punkt centralny – park miejski), a także regulację układu transportowego.

W projekcie mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu ustalono przeznaczenie terenów pod następujące funkcje: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej – oznaczone na rysunku planu numerowanymi symbolami **MW/U**, teren zabudowy usługowej lub rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży ponad 2000 m² – oznaczony symbolem **U/UC**, teren zabudowy usługowej – oznaczony symbolem **U**, teren zabudowy usługowej – sakralnej, oznaczony symbolem **UK**, tereny zieleni urządzonej – oznaczone numerowanymi symbolami **ZP**, a także tereny dróg publicznych – oznaczone symbolami **KD-L** i **KD-D**.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu umożliwi wprowadzenie znaczących zmian w sposobie zagospodarowania znacznej części zlokalizowanych w jego granicach terenów. Przede wszystkim umożliwi realizację projektowanej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej w zasięgu nieużytkowanych obecnie terenów dawnej Rzeźni Miejskiej (na terenie **1MW/U**), w granicach których wskazuje także teren zabudowy usługowej lub rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (**U/UC**). Projekt planu porządkuje jednocześnie istniejącą zabudowę, umożliwiając uzupełnienie i nadbudowę zabudowy w ramach poszczególnych kwartałów (na terenach **2-5MW/U**), realizację projektowanej zabudowy na terenach dawnego lodowiska „Bogdanka” (na terenie **U**) oraz rozbudowę istniejącego budynku klasztorowego na terenie **UK**, w sposób zapewniający ochronę najbardziej wartościowych obiektów i panoram. Zgodnie z zapisami

projektu mpzp, na obszarze opracowania zrealizowana zostanie także nowa droga klasy lokalnej (**1KD-L**), łącząca ul. Grochowe Łąki i ul. Północną. Jednocześnie jednym z najważniejszych założeń omawianego projektu planu jest ochrona istniejących terenów zieleni (**ZP**), jak również zapewnienie ochrony i odpowiedniego wyeksponowania w przestrzeni zlokalizowanych na przedmiotowym obszarze budynków zabytkowych oraz historycznego założenia dawnej Rzeźni Miejskiej.

Znaczna część inwestycji, których realizację umożliwiają jego zapisy, związana będzie z możliwością wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska. W niniejszym opracowaniu wskazano przede wszystkim na znaczenie oddziaływań związanych z realizacją projektowanej zabudowy na terenach **1MW/U** i **U**, a także realizacją projektowanej drogi **1KD-L**. W największej skali oddziaływania te będą dotyczyć powierzchni ziemi, warunków gruntowo-wodnych, a także roślinności występującej w zasięgu niezabudowanych powierzchni. Lokalizacja nowych inwestycji budowlanych związana będzie przede wszystkim ze zwiększeniem powierzchni trwale uszczelnionych, przekształceniami w lokalnych warunkach gruntowych, zmianami w zakresie lokalnych warunków mikroklimatycznych (m.in. ograniczenie możliwości przewietrzania), a także z koniecznością usunięcia roślinności kolidującej z projektowaną zabudową i towarzyszącymi jej elementami zagospodarowania. W odniesieniu do pozostałych elementów środowiska, niekorzystne oddziaływania wystąpią, jednakże ich skala oraz zasięg nie spowoduje znaczących, negatywnych zmian w środowisku – pod warunkiem respektowania pozostałych ustaleń projektu planu oraz przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

W celu ograniczenia skali prognozowanych, negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, do projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej – część B” w Poznaniu wprowadzono szereg zapisów, których realizacja umożliwi ograniczenie niekorzystnych oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji ustaleń dotyczących realizacji poszczególnych inwestycji budowlanych, infrastrukturalnych i drogowych. W tym zakresie, w projekcie określono m.in. maksymalne powierzchnie zabudowy oraz minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej, jakie muszą być zachowane w obrębie działek budowlanych (wynoszące w zależności od terenu od 0 do 40% powierzchni działki). W sposób szczegółowy określono także docelowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów zieleni urządzonej **ZP**, wprowadzając jednocześnie szereg innych zapisów, odnoszących się do kształtowania zieleni na całym analizowanym obszarze (w tym odnoszących się do kształtowania stref zieleni). Wśród najbardziej istotnych – z punktu ograniczenia ryzyka wystąpienia niekorzystnych zmian w środowisku – zapisów wskazać należy również szereg innych ustaleń projektu mpzp w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. Należą do nich zapisy ustalające:

- ochronę istniejących drzew i wprowadzenie nowych nasadzeń¹³⁷, a w szczególności w strefach zieleni wskazanych na rysunku planu, na terenach **ZP**, rzędów drzew wskazanych na rysunku planu na terenach **1KD-L** i **2KD-L**, a także drzew chronionych planem (wskazanych na rysunku planu),
- w przypadku kolizji z układem komunikacyjnym, infrastrukturą lub zabudową wymóg przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nasadzeń na obszarze planu – w przypadkach nie wymienionych powyżej,
- zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów,
- w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia gleby lub ziemi, remediację terenu stosownie do przeznaczenia przewidzianego w planie,
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych (z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych):
 - dla terenów **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie,
 - na terenach **ZP** stosowanie nawierzchni przepuszczalnych lub półprzepuszczalnych do utwardzenia ciągów pieszych,
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe,
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców,

¹³⁷ z zastrzeżeniem dopuszczenia wprowadzenia nowych nasadzeń drzew w sposób podkreślający widok na Wzgórze św. Wojciecha – w strefach ochrony widoku (wskazanych na rysunku planu)

- w przypadku lokalizacji na terenach **UK, MW/U** i **U** zabudowy zamieszkania zbiorowego, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której jest lub będzie zlokalizowana taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach,
- zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku,
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
- dopuszczenie kształtowania elewacji budynków w formie ogrodów wertykalnych, z wyjątkiem budynków i zespołów budynków wpisanych do rejestru zabytków,
- ochronę krajobrazu oraz historycznie ukształtowanego układu przestrzennego, poprzez zachowanie stref ochrony widoku, osi widokowych, dominanty przestrzennej oraz akcentów urbanistycznych wskazanych na rysunku planu,
- kształtowanie struktury przestrzennej akcentu krajobrazowego, wskazanego na rysunku planu, poprzez uwzględnienie charakterystycznych elementów zabudowy i kompozycji urbanistycznej.

Zakres wprowadzonych do projektu mpzp zapisów dotyczących ochrony poszczególnych elementów środowiska uznaje się za wystarczający. Należy jednak zaznaczyć, iż warunkiem zachowania dotychczasowego stanu i prawidłowego funkcjonowania środowiska w obrębie większości terenów zlokalizowanych w granicach omawianego obszaru będzie precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń projektu mpzp i restrykcyjne przestrzeganie przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Równie istotne będzie zastosowanie w procesach inwestycyjnych najlepszych dostępnych praktyk, umożliwiających zminimalizowanie niekorzystnych oddziaływań na środowisko w możliwie maksymalnym stopniu.

Wyeliminowaniu zagrożeń dla utrzymania jakości środowiska służyć będzie również realizacja zapisów dotyczących zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, w tym ustalające powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczające prowadzenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, jak również wskazujące na konieczność uwzględnienia wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej (w tym kolektora burzowego, wskazanego na rysunku planu).

W wyniku przeprowadzonej analizy, uwzględniającej obecny stan i charakter poszczególnych komponentów środowiska w granicach przedmiotowego obszaru, a także skalę oddziaływań związanych z realizacją projektowanych inwestycji, stwierdzono, iż realizacja ustaleń projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźnicznej i Północnej” – część B w Poznaniu będzie stanowiła przyczynę wystąpienia oddziaływań o negatywnym wpływie na poszczególne komponenty środowiska. Prognozowane oddziaływania – z uwagi na skalę dotychczasowych antropogenicznych przekształceń zlokalizowanych tu terenów – nie będą miały jednak charakteru znacząco negatywnego, wpływającego w sposób drastyczny na kształtowanie lokalnych uwarunkowań. Prognozuje się, że pełna i docelowa realizacja wszystkich zapisów mpzp, w tym ustaleń odnoszących się do konieczności zachowania funkcjonujących tu dotychczas terenów zieleni, maksymalnego zachowania i ochrony zieleni wysokiej, a także utrzymania udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów zabudowy, pozwoli na możliwie maksymalne ograniczenie skali i intensywności negatywnych oddziaływań. Respektowanie wspomnianych ustaleń oraz stosowanie możliwie korzystnych dla środowiska rozwiązań jest szczególnie ważne w kontekście występujących na obszarze opracowania problemów związanych m.in. z występowaniem zjawiska miejskiej wyspy ciepła, zanieczyszczeniem powietrza, czy też ograniczeniem możliwości retencji wód opadowych i roztopowych.

Z uwagi na wyjątkowe walory historyczne, architektoniczne oraz krajobrazowe, jakimi charakteryzuje się obszar projektu mpzp, niezwykle ważnym założeniem przedmiotowego projektu planu było wprowadzenie licznych ustaleń, których realizacja pozwoli na ochronę lokalnych walorów krajobrazowych. Jak wskazano w prognozie, analizowany projekt planu w sposób pełny i szczegółowy odnosi się do istniejących na przedmiotowym obszarze elementów dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury. Poprzez wprowadzenie szeregu ustaleń dotyczących obiektów podlegających ochronie, jak również kształtowania zabudowy na terenach bezpośrednio z nimi sąsiadujących, umożliwi podniesienie rangi tych obiektów¹³⁸ oraz ich właściwe wyeksponowanie w otaczającej przestrzeni.

¹³⁸ istniejąca tu zabudowa nie jest obecnie użytkowana i ulega stopniowej degradacji

Na etapie sporządzania projektu planu nie rozważano możliwości wprowadzenia rozwiązań odbiegających w sposób znaczący od rozwiązań przyjętych w ostatecznie zaproponowanym projekcie mpzp (rozwiązania alternatywne dotyczyły przede wszystkim parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy). Możliwość rozważania różnego rodzaju sposobu zagospodarowania terenów znajdujących się w granicach obszaru projektu mpzp została znacząco ograniczona w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, które określa przeznaczenie terenów znajdujących się w granicach analizowanego obszaru. Na ograniczenie możliwości wprowadzenia rozwiązań alternatywnych wpłynął także szereg uwarunkowań związanych z lokalizacją w granicach analizowanego obszaru obiektów zabytkowych oraz koniecznością ochrony całego układu urbanistycznego.

Zapisy omawianego w niniejszej prognozie projektu mpzp „w rejonie ulic Bóźniczej i Północnej” – część B w Poznaniu są zgodne z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, uwzględniając jednocześnie istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu cele ochrony środowiska, określone w dokumentach szczebla międzynarodowego, krajowego i lokalnego – w tym w dokumentach takich jak: Konwencja Krajobrazowa, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020), Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku, Program Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska oraz Plan adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Poznania do roku 2030.